

คู่มือ

เทคนิคการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาณอกสถานที่

โดย

นายเชาวรัตน์ แจ่มหล้า

ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ชำนาญงาน

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำนำ

คู่มือเทคนิคการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่ของงานบันทึกเทปโทรทัศน์ออกสถานที่ ฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จัดทำขึ้นจากการที่ผู้เขียนได้ปฏิบัติงานในฐานะช่างกล้องถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่ ได้เรียนรู้ หลักการ ทฤษฎี และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 26 ปี จึงได้รวบรวมเทคนิคและขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ ในเรื่องหลักการของขนาดภาพ การจัดองค์ประกอบภาพ มุมกล้อง การสร้างความน่าสนใจให้ภาพในมุมมองต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นแนวทางและเป็นมาตรฐานในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่ และยังช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและใช้งบประมาณที่ได้รับให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้ ผู้เขียนหวังว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

นายเชาวรัตน์ แจ่มหล้า

ช่างอิเล็กทรอนิกส์ชำนาญงาน

9 สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมา และความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์	5
3. ประโยชน์ที่ได้รับ	6
4. ขอบเขตของคู่มือการปฏิบัติงาน	6
5. นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 2 การวิเคราะห์งาน	
1. โครงสร้างของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา	7
2. โครงสร้างของฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร	8
3. บทบาทหน้าที่ของฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร	9
4. บทบาทหน้าที่งานบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่	10
บทที่ 3 องค์ประกอบของงาน	
1. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	15
1.1 ความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	15
1.2 ประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	16
2. การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	17
2.1 ขั้นตอนการผลิตรายการ	17
2.2 ขั้นตอนการผลิตรายการ	18
2.3 ขั้นตอนหลังการผลิตรายการ	19
2.4 ขั้นตอนประเมินผล	19
3. การดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	20
3.1 การวางแผนการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	20
3.2 การเตรียมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	23
3.3 การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 องค์ประกอบของงาน (ต่อ)	
4. การถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่	24
4.1 การเตรียมการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่	24
4.2 การซ่อมและการจัดบันทึกรายละเอียดการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษาออกสถานที่	26
5. องค์ประกอบของการสื่อความหมายทางโทรทัศน์	27
5.1 การสื่อความหมายด้วยขนาดภาพ	27
5.2 การสื่อความหมายด้วยมุมกล้อง	33
5.3 การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง	41
บทที่ 4 ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ	
1. วางแผนการผลิตรายการร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษา ผู้กำกับรายการ ผู้ผลิตรายการ	44
2. ศึกษาโครงสร้างรายการ บทรายการ	44
2.1 ขนาดภาพ	44
2.2 มุมกล้อง	55
2.3 การจัดองค์ประกอบของภาพ	59
2.4 การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง	69
2.5 อุปกรณ์เสริมที่ต้องการใช้เพิ่มเติม	71
2.6 การจัดเตรียมอุปกรณ์ถ่ายทำ	74
3. ถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่	77
3.1 การสำรวจสถานที่ถ่ายทำรายการจริง	77
3.2 เทคนิคการถ่ายทำรายการนอกสถานที่	81
4. ตรวจสอบคุณภาพหลังการถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่	85
5. สรุปผลแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ	85
6. ประชุมสรุปงานเพื่อพัฒนางาน	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข	
1. ด้านบุคลากร	88
2. ด้านงบประมาณ	90
3. ด้านการบริหารจัดการ	90
4. ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุ	92
5. ด้านอื่นๆ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	95
ตัวอย่างการขอใช้บริการ	96
ตัวอย่างบันทึกข้อความขอใช้บริการและการมอบหมายงานของหน่วยงาน	97
ตัวอย่างคำสั่งการมอบหมายงานของมหาวิทยาลัย	102
ประวัติผู้เขียน	103

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 3-1	ภาพขนาด Extreme Long Shot (ELS)	28
ภาพที่ 3-2	ภาพขนาด Long Shot (LS)	28
ภาพที่ 3-3	ภาพขนาด Medium Long Shot (MLS)	29
ภาพที่ 3-4	ภาพขนาด Medium Shot (MS)	29
ภาพที่ 3-5	ภาพขนาด Medium Close Up (MCU)	30
ภาพที่ 3-6	ภาพขนาด Close Up (CU)	30
ภาพที่ 3-7	ภาพขนาด Big Close Up (BCU)	31
ภาพที่ 3-8	ภาพขนาด Extreme Close Up (ECU)	31
ภาพที่ 3-9	ภาพขนาด 2 Shot	32
ภาพที่ 3-10	ภาพขนาด Over Shoulder Shot (OVS)	32
ภาพที่ 3-11	ภาพมุมสูง (High Angle)	33
ภาพที่ 3-12	ภาพระดับสายตา (Eye Angle)	33
ภาพที่ 3-13	ภาพมุมต่ำ (Low Angle)	34
ภาพที่ 3-14	แสดงการแบ่งพื้นที่ และจุดตัดจากกฎสามส่วน	35
ภาพที่ 3-15	แสดงการวางวัตถุกับเส้นขอบน้ำวางอยู่ 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอนด้านบน	35
ภาพที่ 3-16	การวางตำแหน่งบุคคลไว้ตามจุดตัดของเส้นแบ่งเฟรม (Frame)	36
ภาพที่ 3-17	การวางเส้นขอบฟ้าไว้ 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอนด้านล่าง	36
ภาพที่ 3-18	การวางตำแหน่งหน้าตรงของบุคคลตามจุดตัดในระดับสายตา	37
ภาพที่ 3-19	ความสมดุลแบบสมมาตร	37
ภาพที่ 3-20	ความสมดุลแบบอสมมาตร	38
ภาพที่ 3-21	การถ่ายภาพแบบใส่กรอบ	38
ภาพที่ 3-22	เส้นนำสายตาแบบเส้นตรง	39
ภาพที่ 3-23	เส้นนำสายตาแบบเส้นโค้ง	39
ภาพที่ 3-24	ความกลมกลืนของวัตถุหลักกับฉากหลัง	40
ภาพที่ 3-25	การเน้นวัตถุหลักชัดกว่าฉากหลัง	40
ภาพที่ 4-1	แผนภูมิการปฏิบัติงาน	43
ภาพที่ 4-2	การถ่ายทำภาพขนาด Extreme Long Shot (ELS) ของเกาะบาหลี่ที่ถ่ายจากมุมสูง	45
ภาพที่ 4-3	การถ่ายทำภาพขนาด Long Shot (LS)	46

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4-4	การถ่ายทำภาพขนาด Medium Long Shot (MLS) 47
ภาพที่ 4-5	การถ่ายทำภาพขนาด Medium Shot (MS) 48
ภาพที่ 4-6	การถ่ายทำภาพขนาด Medium Close Up (MCU) 49
ภาพที่ 4-7	การถ่ายทำภาพขนาด Close Up (CU) 50
ภาพที่ 4-8	การถ่ายทำภาพขนาด Big Close Up (BCU) 51
ภาพที่ 4-9	การถ่ายทำภาพขนาด Extreme Close Up (ECU) 52
ภาพที่ 4-10	ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำภาพขนาด 2 Shot 53
ภาพที่ 4-11	ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายทำภาพขนาด 3 Shot 54
ภาพที่ 4-12	ภาพตัวอย่างที่ 3 การถ่ายทำภาพขนาด Group Shot 54
ภาพที่ 4-13	การถ่ายทำภาพ Over Shoulder Shot (OVS) 55
ภาพที่ 4-14	การถ่ายทำภาพมุมสูง (High Angle) 56
ภาพที่ 4-15	การถ่ายทำภาพมุมระดับสายตา (Eye Angle) 57
ภาพที่ 4-16	ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำภาพมุมต่ำ 58
ภาพที่ 4-17	ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายทำภาพมุมต่ำ 59
ภาพที่ 4-18	ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำภาพการวางตำแหน่งเส้นขอบน้ำกับของฟ้า 60
ภาพที่ 4-19	ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายทำภาพโดยการวางจุดสนใจของภาพในเส้นแนวนอน 61
ภาพที่ 4-20	ภาพตัวอย่างที่ 3 การถ่ายทำภาพการวางตำแหน่งหน้าตรงของบุคคลไว้ทางด้านซ้ายมือของภาพตามจุดตัดในระดับสายตา 62
ภาพที่ 4-21	ภาพตัวอย่างที่ 4 การถ่ายทำภาพการวางตำแหน่งหน้าตรงของบุคคลไว้ทางด้านขวามือของภาพตามจุดตัดในระดับสายตา 62
ภาพที่ 4-22	การถ่ายทำภาพความสมดุลแบบสมมาตร 63
ภาพที่ 4-23	การถ่ายทำภาพความสมดุลแบบอสมมาตร 64
ภาพที่ 4-24	ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำภาพแบบใส่กรอบภาพ 65
ภาพที่ 4-25	ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายทำภาพแบบใส่กรอบภาพ 65
ภาพที่ 4-26	ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำภาพโดยใช้เส้นนำสายตาแบบเส้นตรง 66
ภาพที่ 4-27	ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายทำภาพโดยใช้เส้นนำสายตาแบบเส้นตรง 66
ภาพที่ 4-28	ภาพตัวอย่างที่ 3 การถ่ายทำภาพโดยใช้เส้นนำสายตาแบบโค้ง 67
ภาพที่ 4-29	การถ่ายทำภาพความกลมกลืนของภาพวัตถุหลักกับฉากหลัง 68

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 4-30	การถ่ายทำภาพการแยกวัตถุหน้ากับฉากหลัง	69
ภาพที่ 4-31	การถ่ายทำด้วยการใช้เลนส์ Wide แบบ Fish Eye	72
ภาพที่ 4-32	การติดตั้งกล้องบนแฮนดรัถจักรยาน	73
ภาพที่ 4-33	ภาพการถ่ายทำจากมุมมองกล้องที่ติดบนแฮนดรัถจักรยาน	73
ภาพที่ 4-34	ภาพกล้องและอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ในต่างประเทศ	76
ภาพที่ 4-35	ภาพตัวอย่างโครงร่างบท	78
ภาพที่ 4-36	ภาพตารางแสดงลำดับการทำงาน	79

บทที่ 1

บทนำ

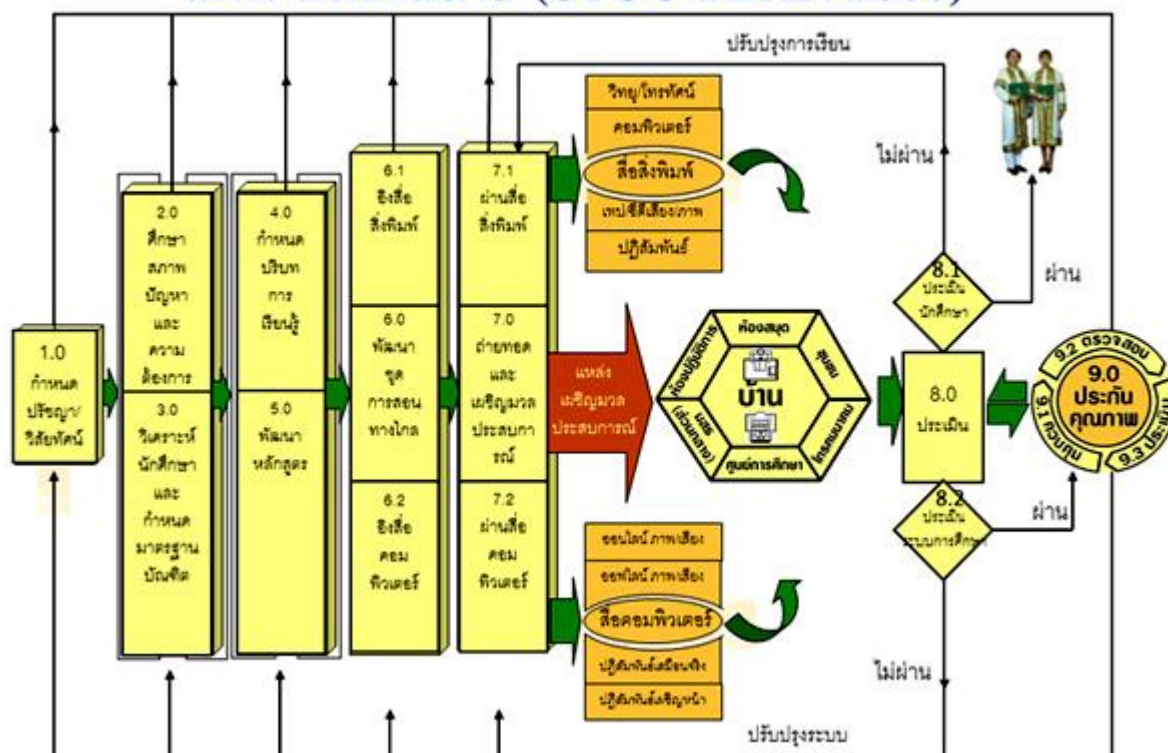
1. ความเป็นมาและความสำคัญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยในระบบเปิด ยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิต มุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั่วไป เพิ่มพูนวิทยฐานะแก่ผู้ประกอบการอาชีพและขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้สำเร็จมัธยมศึกษา เพื่อสนองความต้องการของบุคคลและสังคมด้วยการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกล ซึ่งใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และวิธีการอื่นๆ ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้าเรียนตามปกติ (27 ปี มสธ. ,2548)

ในระยะแรก ระบบการเรียนการสอนทางไกลที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชใช้เป็นระบบสื่อประสม โดยอาศัยสิ่งพิมพ์ ในรูปของเอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติ และเทปเสียงที่ส่งให้นักศึกษาทางไปรษณีย์เป็นสื่อแกนกลาง มีรายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ การสอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษาทุกจังหวัด และการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการในชุมชนที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นสื่อประกอบ (วิจิตร ศรีสอ้าน: 5-7) อ้างถึงใน <http://www.stou.ac.th/applystou/stouplan.htm> ค้นคืน 5 พฤษภาคม 2561

ในปี พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยได้พัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกล โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบและสื่อการเรียนการสอนทางไกล และสภามหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ “ระบบการเรียนการสอนทางไกลตามแผน มสธ. 2543” ในการประชุมครั้งที่ 3/2544 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2544 โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ ดังนี้ (อ้างถึงใน <http://www.stou.ac.th/applystou/stouplan.htm> ค้นคืน 5 พฤษภาคม 2561)

แผน มสธ. 2543 (STOU PLAN 2000)

(ระบบการสอนทางไกล STOU PLAN 2000 คณะกรรมการพัฒนาระบบและสื่อการสอนทางไกล : 4-7)

ที่มา : <http://www.stou.ac.th/applystou/stouplan.htm>

จากนั้น มหาวิทยาลัยได้พัฒนาองค์ประกอบสำคัญๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผน มสธ. 2543 ได้แก่

1. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ในปี พ.ศ.2544 มหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทางไกลเพื่อให้เหมาะสม และสะดวกกับผู้เรียนในการเรียนด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ในลักษณะชุดการสอนทางไกลที่ประมวลประสบการณ์แต่ละหลักสูตร และมีสื่อที่มีความหลากหลายในการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ต่างๆ ในลักษณะการประสานสื่อ (Convergence media) ไปยังผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนทางไกลมีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักโดยมีสื่อชนิดอื่นเป็นสื่อเสริม และมีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับระดับการศึกษา

1.1 รายการวิทยุกระจายเสียง

มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชาในชุดวิชาศึกษาทั่วไป ชุดวิชาแกน หรือชุดวิชาเฉพาะบางชุดวิชา ชุดวิชาละ 15 รายการ ความยาวรายการละ 20 นาที นักศึกษาสามารถติดตามรับฟังรายการดังกล่าวได้ตามตารางออกอากาศที่มหาวิทยาลัยจัดส่งให้นักศึกษาล่วงหน้า หรือรับฟังผ่านทางเว็บไซต์ มสธ. คลิกที่ STOU Online และเลือก Radio Online และทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หรือใช้บริการการกระจายเสียงในเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ ทางสถานี

วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่ายเพื่อการศึกษา ที่ส่งสัญญาณจากสถานีแม่ข่ายที่กรุงเทพมหานคร ไปยังสถานีย่อย 11 สถานี ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ลำปาง ขอนแก่น อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี สงขลา นครสวรรค์ กระบี่ จันทบุรี ระนอง และแม่ฮ่องสอน

1.2 รายการวิทยุโทรทัศน์

มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อเสริมในชุดวิชาศึกษาทั่วไป ชุดวิชาแกน หรือเฉพาะบางชุดวิชา ชุดวิชาละ 4 รายการ ความยาวรายการละ 25 นาที โดยมหาวิทยาลัยจะจัดส่งตาราง ออกอากาศรายการวิทยุโทรทัศน์ในแต่ละภาพการศึกษาให้ล่วงหน้า นักศึกษาสามารถชมรายการทางสถานี วิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโรงเรียนวังไกลกังวล (DLTV14) สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อ การศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (ETV ช่อง 180) หรือชมรายการผ่านทางเว็บไซต์ มสธ. คลิกที่ STOU Online เลือก TV Online นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (STOU Channel) เพิ่มอีก 1 ช่องทาง ออกอากาศผ่านดาวเทียมในระบบซีแบนด์(C Band) ตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้นักศึกษาสามารถชมรายการเพื่อการสอนเสริมรายการประกอบชุดวิชา รายการบริการทางวิชาการแก่สังคม รายการแนะแนว และรายการประชาสัมพันธ์ได้อย่างเต็มที่ สำหรับช่องทางการรับชม STOU Channel สามารถติดต่อผู้ให้บริการงานรับสัญญาณดาวเทียม เพราะช่องทางการรับชมอาจแตกต่างกัน เช่น ของ PSI รับชมได้ที่ช่อง 144 หรือ 146

1.3 Media on Demand

นักศึกษาสามารถรับฟัง รับชม รายการวิทยุกระจายเสียง และรายการวิทยุโทรทัศน์ที่ เผยแพร่ออกอากาศไปแล้วได้ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ Media on Demand เพื่อเป็นทางเลือกในการเรียน ของนักศึกษา โดยสามารถเลือกรับฟัง รับชม รายการย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์ มสธ. คลิกที่ STOU Online เลือก Media on Demand

1.4 ดิจิตีประจําชุดวิชา

ในชุดวิชาที่ต้องการขยายความเข้าใจเนื้อหาเอกสารการสอนประจำชุดวิชาด้วยเสียง และ ภาพเคลื่อนไหว มหาวิทยาลัยได้ผลิตสื่อดิจิตีประจําชุดวิชาขึ้น เพื่อเสนอเรื่องราวการแสดงผลการ การ สาคิตที่สอดคล้องเติมเต็มเนื้อหาสาระของชุดวิชา ไม่เกิน 1 แผ่นต่อชุดวิชา จำนวน 4 รายการๆ ละ 30 นาที

1.5 ซีดีเสียงประจําชุดวิชา

มหาวิทยาลัยได้ผลิตซีดีเสียงในรูปแบบของ MP3 ประจำชุดวิชา เพื่อขยายเสริมหรือสรุปเนื้อหา สาระของเอกสารการสอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจัดส่งให้นักศึกษาพร้อมเอกสารการสอน จำนวน 1 แผ่น ต่อชุด วิชา

1.6 มัลติมีเดียประจำชุดวิชา

มหาวิทยาลัยได้ผลิตชุดการสอนด้วยคอมพิวเตอร์รูปแบบมัลติมีเดียประจำชุดวิชา ในบางชุดวิชา ใช้คู่ขนานกับเอกสารการสอน มีรูปแบบการนำเสนอลักษณะมัลติมีเดียเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่จำเป็นในเอกสารการสอน หรือการเสนอเรื่องราวเป็นกรณี ในลักษณะสื่อประสมที่เน้นการปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน จำนวน 1 แผ่น ต่อชุดวิชา หรือประมาณ 15 โมดูล

1.7 การเรียนการสอนออนไลน์ (e-Learning)

มหาวิทยาลัยจัดให้มีการเรียนการสอนผ่านระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั้งระดับปริญญาตรี บางชุดวิชา และระดับบัณฑิตศึกษารอบคลุม การจัดทำประกาศนียบัตรนิเทศชุดวิชา รายละเอียดชุดวิชา ปฏิทินการศึกษา เนื้อหาการเรียนการสอนในรูปแบบบทเรียนออนไลน์ การมอบหมายกิจกรรม การประเมินผลรวมถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยนักศึกษาสามารถดูรายละเอียดชุดวิชาที่เปิดสอน และศึกษาได้ทางเว็บไซต์ มสธ. คลิกที่ STOU Online เลือก e-Learning

1.8 m-Learning : สื่อการเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์มือถือ

มหาวิทยาลัยได้จัดทำสื่อการเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยนำสื่อภาพและเสียงมาปรับรูปแบบ เพื่อให้ นักศึกษาดาวนโหลดมาใช้งานกับโทรศัพท์มือถือได้ โดยเข้าไปที่เว็บไซต์ มสธ. คลิกที่ STOU Online เลือก m-Learning และในอนาคตอันใกล้นี้มหาวิทยาลัยจะพัฒนา m-Learning ให้สามารถศึกษา สื่อสาร พูดคุย และมีปฏิสัมพันธ์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ

1.9 e-Tutorials : การสอนเสริมผ่านทางอินเทอร์เน็ตและดาวเทียม

มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการสอนเสริมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต และดาวเทียม (e-Tutorials) เป็นรายการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาได้รับการสอนเสริมในเนื้อหาสาระสำคัญของชุดวิชา และเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ ให้เท่าทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการจากผู้สอนโดยตรง รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษา สอบถามปัญหาข้อสงสัยในเนื้อหาวิชาผ่านทางโทรศัพท์ และกระดานสนทนาผ่านทางเว็บไซต์ มสธ. คลิกที่ STOU Online เลือก e-Tutorials

การพัฒนาสื่อดังกล่าว เป็นหนึ่งในพันธกิจที่สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้ (<http://www.stou.ac.th/offices/pet/aboutus/> ค้นคืน 5 มกราคม 2561)

1. พัฒนางานวิชาการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
2. ผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษาทางไกล
3. ให้บริการและเผยแพร่สื่อการศึกษา

โดยในการผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกัน คือศูนย์วิชาการเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา ศูนย์บริการการสอนทางวิทยุและโทรทัศน์ และฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร

สำหรับการผลิตสื่อวิทยุโทรทัศน์มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อเสริมในชุดวิชาศึกษาทั่วไป ชุดวิชาแกน หรือชุดวิชาเฉพาะ บางชุดวิชา ความยาวรายการละ 20-30 นาที มุ่งขยายเนื้อหาที่เข้าใจยากด้วยการแสดงเสียง และภาพเคลื่อนไหวที่สมจริง ถ่ายทอดทัศนะของวิทยากรในแง่มุมต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยจะจัดส่งตารางออกอากาศ รายการวิทยุโทรทัศน์แต่ละภาคการศึกษาให้นักศึกษาทุกคนล่วงหน้า ในข่าว มสธ. และทางเว็บไซต์ www.stou.ac.th

โดยรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และเพื่อบริการวิชาการแก่สังคมที่สำนักเทคโนโลยีการศึกษา ผลิต ปีละประมาณ 200 รายการ

และเมื่อพิจารณาจากงบประมาณการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ย้อนหลัง 4 ปี พ.ศ.2557 – 2560 จะเห็นว่างบประมาณที่ใช้ในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ประจำชุดวิชา และรายการบริการวิชาการแก่สังคม ประมาณปีละไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท (งบประมาณประจำปี สำนักเทคโนโลยีการศึกษา พ.ศ. 2557 – 2560)

เพื่อให้การใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เกิดประโยชน์สูงสุด และที่สำคัญไปกว่านั้น คือ ประสิทธิภาพของสื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาใช้ศึกษาเป็นสื่อประจำชุดวิชา และสื่อประกอบชุดวิชา

ดังนั้น การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง “เทคนิคการถ่ายทำโทรทัศน์เพื่อการศึกษานอกสถานที่” จะเป็นแนวทาง และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานการถ่ายทำ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษานอกสถานที่ในด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน ประหยัดเวลาในการปฏิบัติงาน ทำให้ประหยัดทรัพยากร และใช้งบประมาณที่ได้รับให้เกิดความคุ้มค่า และประโยชน์สูงสุด

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเป็นแนวทาง และมาตรฐานการปฏิบัติงานการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษานอกสถานที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อเกิดประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร และใช้งบประมาณที่ได้รับให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้เป็นแนวทาง และมาตรฐานการปฏิบัติงานการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษานอกสถานที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร และใช้งบประมาณที่ได้รับให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด

4. ขอบเขตของคู่มือการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง “เทคนิคการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษานอกสถานที่” ใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากการศึกษา และการสืบค้นจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และทักษะประสบการณ์การทำงานของผู้เขียนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นี้มา 26 ปี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการขอใช้บริการ การวางแผน การเตรียมอุปกรณ์การถ่ายทำ เทคนิคการถ่ายทำ และการตรวจสอบคุณภาพหลังการถ่ายทำ ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษานอกสถานที่

5. นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา หมายถึง รายการที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ความรู้และการศึกษาแก่นักศึกษา ประชาชนทั่วไป เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัยโดยการนำเสนอทั้งภาพและเสียง

การถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ ตั้งแต่การวางแผนการถ่ายทำ การเตรียมอุปกรณ์ การดำเนินการถ่ายทำ และการตรวจสอบรายการหลังถ่ายทำ

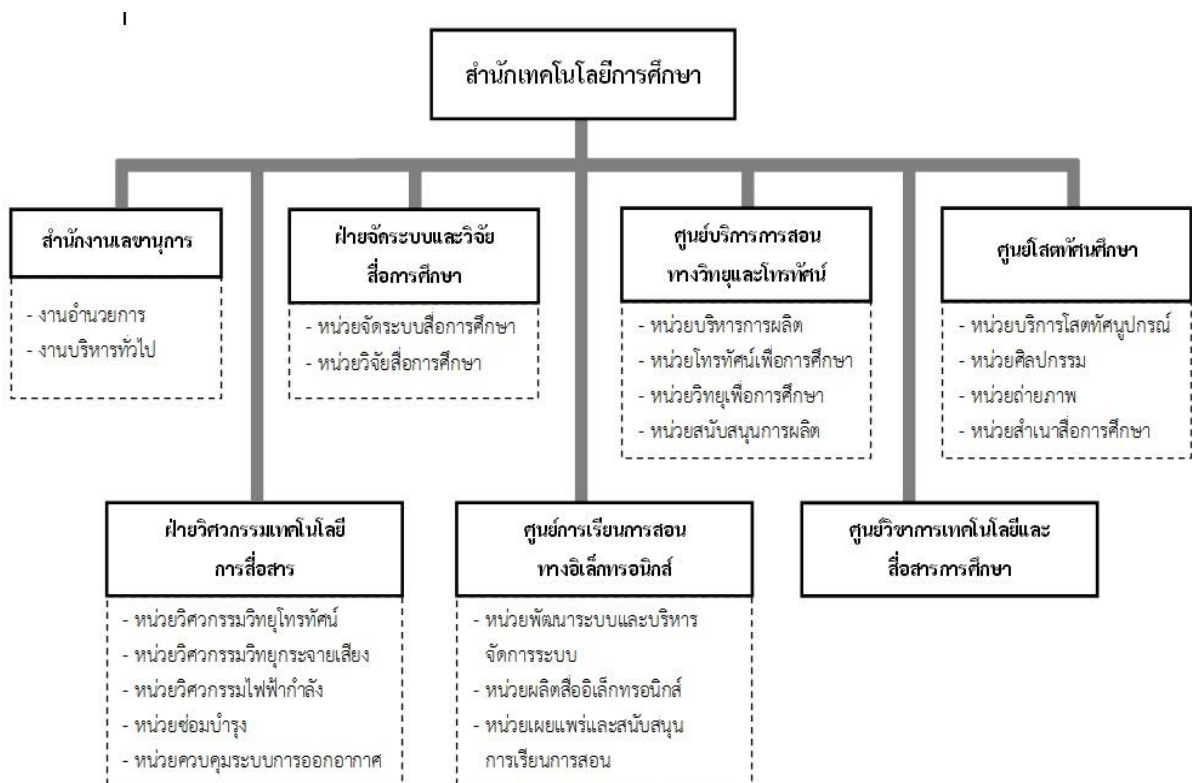
บทที่ 2

การวิเคราะห์งาน

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง “เทคนิคการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่” ผู้เขียน ได้วิเคราะห์งานออกเป็น

1. โครงสร้างของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา
2. โครงสร้างของฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร
3. บทบาทหน้าที่ของฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร
4. บทบาทหน้าที่งานถ่ายทำโทรทัศน์ออกสถานที่

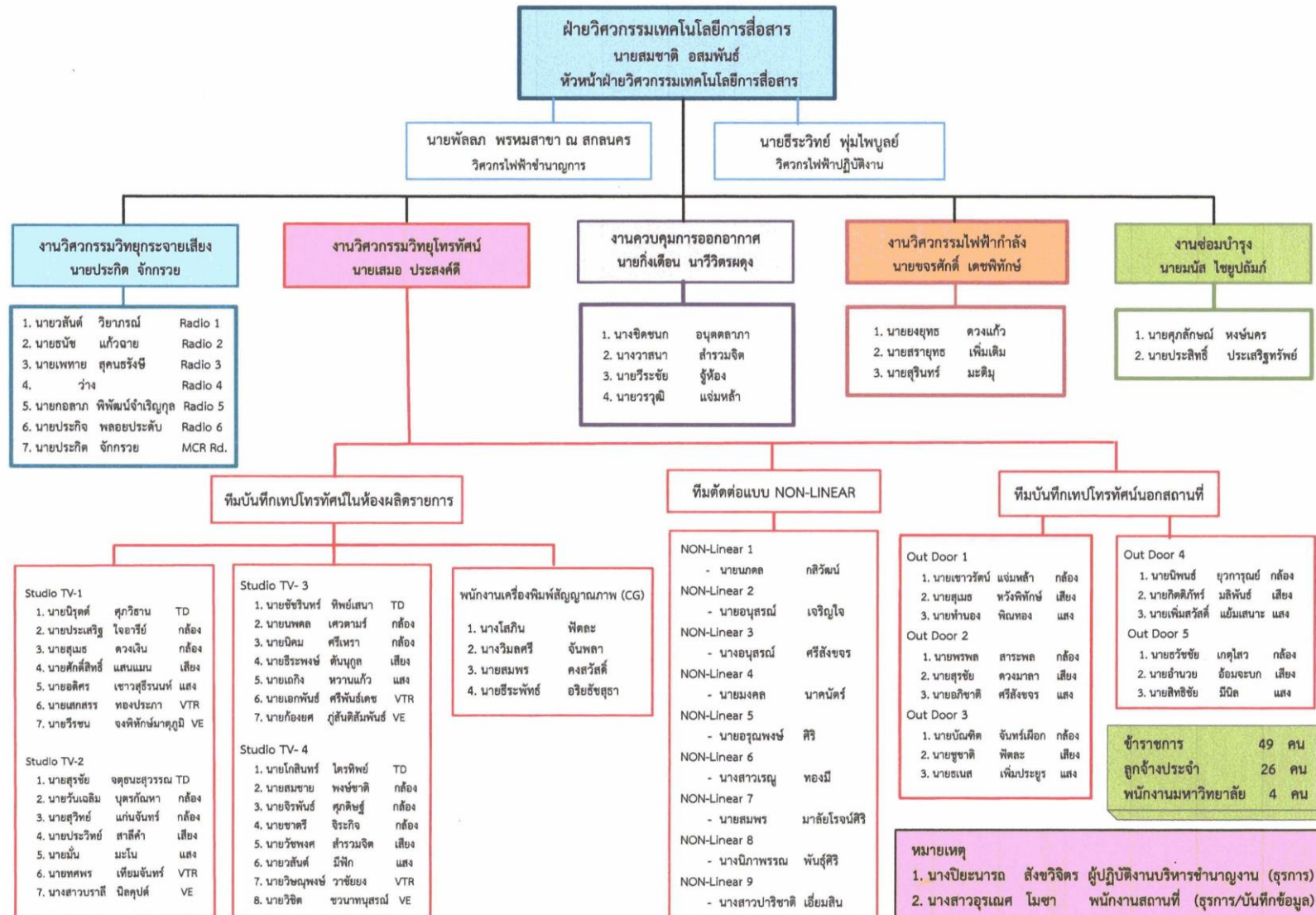
1. โครงสร้างของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

ที่มา : รายงานการประเมินตนเองของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ปีการศึกษา 2559

<http://eservice.stou.ac.th/edocument/oet/QA/SAR-59.pdf>

2. โครงสร้างของฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร

3. บทบาทหน้าที่ของฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร

ฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร มีภาระหน้าที่จัดระบบการปฏิบัติงานผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ทางด้านเทคนิค การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานที่ งานพัฒนาบุคลากร และเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการผลิตรายการการช่อมบ่ารุงวัสดุครุภัณฑ์ และจัดทำให้เพียงพอสำหรับการให้บริการ

การแบ่งหน่วยงาน

หน่วยวิศวกรรมวิทยุโทรทัศน์- หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ออกแบบระบบอุปกรณ์การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง
2. ควบคุมและให้บริการบันทึกรายการโทรทัศน์ในห้องผลิตรายการและการบันทึกรายการโทรทัศน์นอกสถานที่
3. ควบคุมและให้บริการการถ่ายทำด้วยรถถ่ายทอนอกสถานที่(OB-VAN)
4. ควบคุมและให้บริการตัดต่อรายการโทรทัศน์
5. ให้บริการแปลงสัญญาณและสำเนาเทปโทรทัศน์เพื่อออกอากาศและจำหน่าย
6. บำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์บันทึกและตัดต่อรายการโทรทัศน์

หน่วยวิศวกรรมวิทยุกระจายเสียง- หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ควบคุมและให้บริการระบบอุปกรณ์บันทึกเสียงในห้องบันทึกเสียงและการบันทึกเสียงนอกสถานที่การออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียง
2. สำเนาเทปรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการออกอากาศและบริการ
3. บำรุงรักษา เครื่องมืออุปกรณ์ห้องบันทึกเสียง

หน่วยวิศวกรรมไฟฟ้ากำลัง- หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ออกแบบระบบอุปกรณ์ไฟฟ้ากำลังสำหรับอาคารผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์
2. ควบคุมดูแลระบบไฟฟ้ากำลังและระบบไฟฟ้าสำรองของอาคารศูนย์ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์
3. ควบคุมดูแลระบบไฟฟ้าส่องสว่างระบบปรับอากาศระบบควบคุมความชื้นระบบประปาและระบบป้องกันอัคคีภัยของอาคารศูนย์ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

หน่วยซ่อมบำรุง- หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. จัดหาวัสดุที่จำเป็นในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
2. จัดเก็บและเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการซ่อมบำรุง
3. ปรับปรุงแก้ไขการติดตั้งอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ
4. ประสานงานการนำอุปกรณ์ส่งซ่อมภายนอกมหาวิทยาลัย

หน่วยควบคุมระบบออกอากาศ – หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ควบคุม ดูแลระบบอุปกรณ์การออกอากาศรายการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง
2. จัดเรียงลำดับรายการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงสำหรับการออกอากาศ
3. ประสานงานกับผู้ให้บริการโครงข่ายการออกอากาศรายการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง
4. ตรวจสอบความถูกต้อง เรียบร้อยของการออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

(www.stou.ac.th/Offives/oet/abouts/structures.html#s5)

4. บทบาทหน้าที่งานบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่

จากโครงสร้างของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา งานบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่อยู่ในฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร ภายใต้หน่วยวิศวกรรมวิทยุโทรทัศน์ หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ชำนาญงาน ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่กำหนดโดย ก.พ.อ. เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2553 ดังนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถความชำนาญทักษะหรือประสบการณ์สูงในการปฏิบัติงานเฉพาะด้านหรือเฉพาะทางและต้องทำการศึกษาค้นคว้าทดลองวิเคราะห์สังเคราะห์หรือช่วยวิจัยโดยใช้หรือประยุกต์หลักการเหตุผลแนวความคิดวิธีการเพื่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือพัฒนางานในหน้าที่และงานเฉพาะด้านหรือเฉพาะทางหรือแก้ไขปัญหาในงานหลักที่ปฏิบัติซึ่งมีความยุ่งยากและมีขอบเขตกว้างขวางตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำและเสนอแนะวิธีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆดังนี้

4.1. ด้านการปฏิบัติการ

4.1.1 เขียนแบบวงจรไฟฟ้าแบบชิ้นส่วนเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูแบบชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แบบอุปกรณ์การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักวิชาและมาตรฐานงานช่างอิเล็กทรอนิกส์

4.1.2 ตรวจสอบแก้ซ่อมบำรุงรักษา ควบคุม ทดสอบติดตั้งปรับแต่งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์นิวเคลียร์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีระบบการทำงานที่ยุ่งยากซับซ้อนมาก เพื่อให้เกิดความพร้อมและตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.3 ตรวจสอบศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ใหม่ๆ พัฒนาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ นิวเคลียร์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1.4 ช่วยสอนและฝึกงานภาคปฏิบัติให้แก่นักศึกษาเพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในงานช่าง อิเล็กทรอนิกส์

4.2 ด้านการกำกับดูแล

4.2.1 ส่งเสริมกำกับดูแลควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับรองลงมาเพื่อให้ การดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

4.2.2 วางแผนประเมินผลให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาขัดข้องในการปฏิบัติงานช่างอิเล็กทรอนิกส์ ในหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.3 ด้านการบริการ

4.3.1 ให้คำแนะนำตอบปัญหาและฝึกอบรมเกี่ยวกับงานช่างอิเล็กทรอนิกส์ในความรับผิดชอบ ให้แก่ผู้รับบริการเพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจและความชำนาญงานด้านช่างอิเล็กทรอนิกส์

4.3.2 ประสานงานกับหน่วยงานหรือผู้รับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกและปฏิบัติงานได้ตรง ตามเป้าหมายของหน่วยงาน

หน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งเลขที่ 1168 ตำแหน่งช่างอิเล็กทรอนิกส์ ชำนาญงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย มี 7 ชิ้นงาน ดังนี้

ชิ้นงานที่ 1 (ด้านการปฏิบัติงาน)

1. ดูแลบำรุงรักษา ทำความสะอาด จัดเก็บอุปกรณ์กล่องให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

เนื่องจากฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร ได้ปรับระบบการทำงานจากระบบแอนะล็อก(Analog) เป็นระบบดิจิทัล (Digital) ดังนั้นการดูแล รักษา ทำความสะอาด จัดเก็บ จึงเป็นการดูแลอุปกรณ์กล่อง ซึ่งรวม ระบบ Hardware และระบบ Software อยู่ในอุปกรณ์กล่องด้วยกัน

ชิ้นงานที่ 2 (ด้านการปฏิบัติงาน)

2. ตรวจสอบสภาพของกล่อง และอุปกรณ์ส่วนควบคุมอื่น เช่น เลนส์ ขาดังกล่อง เป็นต้น

มีขั้นตอนการตรวจสอบสภาพกล่อง และอุปกรณ์ส่วนควบคุมอื่น ในระบบดิจิทัล มีดังนี้

2.1. ตรวจสอบวิธีการดูแลรักษาตามตารางตรวจสอบ

- 2.2 ตรวจสอบการทำงานของกล้องทั้งระบบ
- 2.3 การตรวจสอบแบตเตอรี่กล้อง
- 2.4 จัดบันทึกลงในตารางซ่อมบำรุงประจำเดือน

ชิ้นงานที่ 3 (1. ด้านการปฏิบัติการ 2. ด้านการกำกับดูแล 3. ด้านการบริการ)

3. ทำหน้าที่ช่างกล้องบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่ ตามความต้องการของผู้กำกับรายการ ผู้ผลิตรายการ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของภาพ และสามารถนำภาพเหล่านั้นไปใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ และตัดต่อลำดับภาพได้เป็นอย่างดี

มีขั้นตอนการปฏิบัติงานดังนี้

- 3.1 วางแผนการผลิตรายการร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษา ผู้กำกับรายการ ผู้ผลิตรายการ
- 3.2 ศึกษาโครงสร้างรายการ บทรายการ
 - ทำความเข้าใจเรื่องภาพ ขนาดภาพ
 - เตรียมอุปกรณ์การถ่ายทำ
- 3.3 การบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่
 - คู่มือสถานที่ถ่ายทำจริง
 - แก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น
- 3.4 ตรวจสอบคุณภาพหลักจากบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่
- 3.5 สรุปผลแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ
- 3.6 ประชุมเพื่อพัฒนางาน

ชิ้นงานที่ 4 (ด้านการกำกับดูแล)

4. ควบคุมดูแลครุภัณฑ์ที่ใช้งานอยู่เป็นประจำ จัดทำบัญชีและดูแลครุภัณฑ์ที่ใช้ในงานทุกทีมที่ได้รับมอบหมายในฐานะหัวหน้างานทีมบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่

มีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

- 4.1 ควบคุมดูแลครุภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์บันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่ทุกทีม (5 ทีม) เช่น อุปกรณ์กล้อง แสง และเสียง ให้มีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ

4.2 ตรวจสอบ ดูแล ในการบำรุงรักษา คำนวณราคาและประมาณราคาในการส่งซ่อมทั้งครุภัณฑ์ ส่วนกลางของอุปกรณ์ที่ใช้งานร่วมกับสตูดิโอ และอุปกรณ์ถ่ายทำนอกสถานที่แบบหลายกล้อง (Multi Camera) รวมทั้งอุปกรณ์เสริม

4.3 จัดทำบัญชีครุภัณฑ์ส่วนกลางที่ใช้ในงานร่วมกันระหว่างในสตูดิโอและงานบันทึกเทปนอกสถานที่แบบหลายกล้อง (Multi Camera)

ชิ้นงานที่ 5 (1. ด้านการปฏิบัติการ 2. ด้านการกำกับดูแล 3. ด้านการบริการ)

5. การทำงานเป็นทีม

มีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

5.1 วางแผน ประสานงานการทำงานพร้อมกัน เช่น นักเทคโนโลยีการศึกษา ผู้กำกับรายการ ผู้ผลิตรายการ ช่างแสง ช่างเสียง ช่างตัดต่อ วิทยากร ผู้ร่วมรายการ ผู้แสดง ฯลฯ

5.2 ให้คำแนะนำทีมผลิตรายการ เช่น นักเทคโนโลยีการศึกษา ผู้กำกับรายการ ผู้ผลิตรายการ ช่างแสง ช่างเสียง ช่างตัดต่อ วิทยากร ผู้ร่วมรายการ ผู้แสดง ฯลฯ

ชิ้นงานที่ 6 (1. ด้านการปฏิบัติการ 2. ด้านการกำกับดูแล)

6. พัฒนาแบบประเมินดัชนีชี้วัดผลงานหรือความสำเร็จของงาน (KPI) บุคลากรบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่

ในฐานะเป็นหัวหน้างานบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่ จึงเป็นงานใหม่ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าฝ่ายวิศวกรรมวิทยุโทรทัศน์ให้ทำแบบประเมินฯ (KPI) ของบุคลากรบันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน ตรงกับการปฏิบัติงานจริง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบข้อมูลได้

มีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

6.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา (Analysis)

6.2 ออกแบบแบบประเมินฯ (KPI) (Design)

6.3 พัฒนาแบบประเมินฯ (KPI) (Development)

6.4 การนำแบบประเมินฯ (KPI) ไปใช้ (Implementation)

6.5 ประเมินผลแบบประเมินฯ (KPI) (Evaluation)

ชิ้นงานที่ 7 (1. ด้านการปฏิบัติการ 2. ด้านการกำกับดูแล 3. ด้านการบริการ)

7. งานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

7.1 ฝึกปฏิบัติเสริมทักษะนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชานิตยศาสตร์ ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

7.2 กรรมการจัดซื้อและกำหนดคุณลักษณะครุภัณฑ์

7.2.1 ครุภัณฑ์ชุดอุปกรณ์บันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่ จำนวน 5 ชุด

7.2.2 ครุภัณฑ์ชุดผลิตรายการชนิดกระเป่าหัว (Switcher) จำนวน 1 ชุด

7.2.3 ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์เครื่องนำเข้าสัญญาณภาพ จำนวน 1 ชุด

7.2.4 ครุภัณฑ์ Virtual Studio (เครื่องสร้างฉากเสมือนจริงจากคอมพิวเตอร์) จำนวน 1 ชุด

7.2.5 ครุภัณฑ์ขากล้องแบบCamcoarder) จำนวน 1 ชุด

7.2.6 ครุภัณฑ์ขากล้องแบบCamcoarder) จำนวน 2 ชุด

7.2.7 ระบบอุปกรณ์ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์แบบ ดิจิทัล สำหรับห้อง Studio

7.2.8 ระบบตัดต่อรายการวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง

7.2.9 ครุภัณฑ์ชุดอุปกรณ์บันทึกเทปโทรทัศน์นอกสถานที่ระบบดิจิทัล

บทที่ 3

องค์ประกอบของงาน

คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง “เทคนิคการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่” ผู้เขียนได้ทำการศึกษา และสืบค้นข้อมูล จากหลักการ ทฤษฎี และแนวคิด เกี่ยวกับการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่ เนื่องจากการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่ เป็นการทำงานเป็นทีมที่ต้องทำงานร่วมกับผู้ผลิตรายการ วิทยากร และผู้ร่วมรายการ ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์ (ซึ่งเป็นองค์ประกอบของงานที่สำคัญ) จึงมีความสำคัญ และมีความจำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่ เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อสามารถนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวไปประยุกต์ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านคุณภาพของงาน การประหยัดเวลา และงบประมาณ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
2. การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
3. การดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
4. การถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่
5. องค์ประกอบของการสื่อความหมายทางโทรทัศน์

1. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (ศุทธิณี โอบายะวาathy ,พ.ต.ท.หญิง ดร. ศิริวรรณ อนันต์โท : 2547)

- 1.1 ความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
- 1.2 ประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

1.1 ความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นรายการที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ความรู้และการศึกษาโดยทั่วไปแก่ประชาชน รวมถึงรายการเพื่อการสอนโดยตรงตามหลักสูตรของสถาบันต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีและถูกต้องแก่ปัจเจกบุคคลให้ดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณค่า รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาจึงมี

ความสำคัญในการเพิ่มพูนและยกระดับความรู้ ความคิด เจตคติ ค่านิยม และทักษะต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา คือการให้การศึกษา การส่งเสริมวัฒนธรรม การขัดเกลาทางสังคม การสร้างแรงจูงใจ การอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น การประสานความเข้าใจ หรือความสามัคคีและการให้ความบันเทิงที่มีสาระ

1.2 ประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) รายการความรู้ทั่วไป หรือรายการเพื่อการศึกษาสำหรับประชาชน เป็นรายการที่ให้ความรู้ทั่วไป หรือความรู้เฉพาะเรื่อง เฉพาะทางที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ประชาชน

2) รายการเพื่อการสอน เป็นรายการที่มุ่งหมายเพื่อการสอน เนื้อหาสัมพันธ์กับหลักสูตรการศึกษา ระดับหนึ่งระดับใดของสถาบันการศึกษาหรือหลักสูตรที่จัดขึ้นแก่กลุ่ม สนใจเฉพาะเรื่อง

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา แบ่งตามวิธีการนำเสนอเป็น 2 รูปแบบ คือ

1) รูปแบบการเสนอตรงแบบการสอน หรือรายการในห้องเรียน หรือห้องประชุมแก่ผู้เรียน ซึ่งอาจใช้เป็นเครื่องมือในการสอน ใช้เป็นการสื่อการสอนแทนครู ใช้เป็นสื่อการศึกษาระบบเปิด หรือใช้เป็นสื่อเพื่อเพิ่มความเป็นธรรมในสังคม

2) รูปแบบรายการเพื่อการศึกษาโดยการนำรูปแบบการผลิตรายการโทรทัศน์ทั่วไปมาใช้ในการให้ความรู้ทั่วไปแก่ผู้ชมเพื่อใช้เป็นสื่อเสริมความรู้ ใช้เป็นสื่อการศึกษาระบบเปิด หรือเพิ่มคุณค่าทางการสอน

จากการแบ่งประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาดังกล่าวในข้างต้นแล้ว เพื่อให้รายการโทรทัศน์เพื่อศึกษามีความน่าสนใจ ยังได้มีการนำเสนอรูปแบบของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นรูปแบบบรรยาย รายการสนทนา รายการสัมภาษณ์ และรายการสารคดี ซึ่งแต่ละรูปแบบมีลักษณะ ดังนี้ (กรรพุม บุญทวี ,2553)

1. รูปแบบบรรยาย เป็นการพูดโดยคนเดียว เช่น บรรยายธรรม บรรยายทางวิชาการ
2. รูปแบบสัมภาษณ์ เป็นการถามตอบในเรื่องที่น่าสนใจ โดยมีฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายถามอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายตอบ
3. รูปแบบสนทนา เป็นการพูดคุยโดยการตั้งประเด็นขึ้นมา ผู้ที่ร่วมสนทนาทุกคนมีบทบาทแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนั้นเท่าเทียมกัน

4. รายการสารคดี เป็นรายการที่นำเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนั้นทุกแง่มุม เช่น สารคดีเรื่องวันลอยกระทง สารคดีท่องเที่ยว เป็นต้น

2. การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อมุ่งให้ผู้ชมรายการเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการผลิตรายการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะ เป็นรายการประเภทใด มีรูปแบบการนำเสนอแบบใด หรือมีกลุ่มเป้าหมายเป็นใครก็ตามมักจะยึดหลักการผลิตตามขั้นตอนการผลิตที่เรียกว่า 3P+1e คือ ขั้นตอนการผลิต (Pre-production) ขั้นตอนการผลิต (Production) ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-production) และการประเมินผล (Evaluation) โดยมีสาระสังเขป ดังนี้ (ทิพย์เกสร บุญอำไพ ,2540)

1. ขั้นตอนการผลิตรายการ

ก่อนจะมีการผลิตรายการโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นรายการประเภท หรือรูปแบบใดๆ จะต้องมีการเตรียมการผลิตก่อน ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตรายการโทรทัศน์มีองค์ประกอบที่ซับซ้อน ทั้งในเรื่องของบุคลากร การดำเนินงาน งบประมาณ ฯลฯ ซึ่งหากขาดการเตรียมการซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี ผลที่ตามมาอาจทำให้เกิดปัญหาหลายประการที่จะตามมา เช่น รายการไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการ การใช้งบประมาณที่บ้านปลาย เป็นต้น ในทางตรงกันข้าม การเตรียมการที่ดีจะเป็นเสมือนแนวทางหรือเข็มทิศนำทางในการผลิตรายการให้เป็นไปตามแผน ทำให้สามารถควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบของเวลา งบประมาณและสุดท้ายคือ ได้รายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ โดยการเตรียมการผลิตรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วย การวางแผน และการเตรียมการหรือการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์

1.1 การวางแผนในการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานและเตรียมการในสิ่งที่เกี่ยวข้อง โดยประกอบด้วย การกำหนดแนวคิด วัตถุประสงค์ของรายการ การศึกษากลุ่มเป้าหมาย การศึกษาค้นคว้าเนื้อหา การจัดทำโครงสร้างการผลิตรายการ การกำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการผลิตทั้งหมด รวมถึงการกำหนดวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ในการถ่ายทำรายการ งบประมาณที่ต้องใช้ และการกำหนดตารางเวลาในการผลิตรายการ

1.2 การเตรียมการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นขั้นตอนการเตรียมการต่อจากที่ได้วางแผนไว้ ก่อนที่จะนำไปผลิตรายการ ซึ่งได้แก่ การเตรียมบุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การประสานงานการผลิต และการเตรียมการประชุมก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์

ส่วนผู้ที่มีบทบาทในการวางแผนการผลิตรายการโทรทัศน์ นับตั้งแต่การสร้างแนวคิด ริเริ่ม การวางแผนด้านการผลิต เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดของการผลิตรายการ การกำหนดงบประมาณ การกำหนดเรื่อง

การพัฒนาบทรายการ การวางแผนด้านบุคลากร การออกแบบรายการ สถานที่ ฯลฯ โดยบุคลากรกลุ่มนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการบริหารการผลิต ผู้อำนวยการผลิต ผู้ผลิตรายการ ผู้จัดการผลิต ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ เป็นต้น หรือเรียกโดยรวมว่า บุคลากรสร้างสรรค์การผลิตรายการโทรทัศน์

2. ชั้นการผลิตรายการ

ชั้นการผลิตรายการเป็นขั้นตอนหลังจากที่ได้มีการวางแผนและเตรียมการการผลิตรายการโทรทัศน์แล้ว โดยยึดหลักการการผลิตรายการที่มีโครงสร้างการผลิตรายการเป็นแนวทาง โดยอาจมีการผลิตใน 2 ลักษณะ คือ การผลิตรายการที่ยึดตามโครงสร้างการผลิต และสถานที่ในการผลิตรายการ

2.1 การผลิตรายการที่ยึดตามโครงสร้างการผลิต ได้แก่ วิธีการผลิตรายการที่เป็นส่วนๆ หรือผลิตทีละส่วน และการผลิตสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ

การผลิตรายการที่ผลิตเป็นส่วนๆ หรือผลิตทีละส่วนเป็นการผลิตรายการที่ไม่เป็นไปตามบทรายการที่วางไว้ หากแต่เป็นการผลิตที่คำนึงถึงความสะดวกในการผลิต เช่น ในหนึ่งสถานที่อาจมีหลายฉากและในแต่ละฉากไม่มีความต่อเนื่องกันแต่เพื่อความสะดวกจึงดำเนินการถ่ายฉากอื่นๆ ที่ต้องใช้สถานที่นั้นๆ ก่อนแล้วจึงนำมาตัดต่อลำดับภาพให้เป็นรายการโทรทัศน์ที่สมบูรณ์ต่อไปภายหลัง การผลิตแบบนี้เหมาะสำหรับรายการโทรทัศน์ประเภทละคร สารคดี เป็นต้น

การผลิตรายการโทรทัศน์ที่ผลิตสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นการผลิตรายการตั้งแต่ต้นและเรียงตามลำดับที่กำหนดไว้ในบทจนจบในครั้งเดียว รายการโทรทัศน์ประเภทนี้มักจะไม่มีความยาว หรือต่อเนื่องกันหลายๆ ตอน ส่วนใหญ่จะจบในตอนเดียวและใช้เวลาไม่มากนัก เช่น รายการที่ถ่ายทอดสด รายการประเภทสนทนา รายการสัมภาษณ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามรายการประเภทนี้อาจทำการบันทึกรายการไว้ก่อนก็ได้ และอาจมีการตัดต่อบ้างแต่ไม่มากนัก ทั้งนี้ การตัดต่อมักมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความกระชับและเหมาะสมกับเวลา

2.2 การผลิตรายการที่ยึดตามสถานที่ในการผลิตรายการ ได้แก่ วิธีการผลิตรายการในสถานที่ และการผลิตรายการนอกสถานที่

การผลิตรายการในสถานที่ เป็นการผลิตรายการในสตูดิโอ หรือในห้องส่ง เป็นการผลิตรายการที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมในการถ่ายทำได้ โดยเฉพาะในด้าน แสง เสียง รวมทั้งมีเครื่องมือในการถ่ายทำรายการที่ค่อนข้างพร้อมสมบูรณ์ ทำให้สามารถถ่ายทำรายการได้ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตามการถ่ายรายการในสถานที่หรือห้องสตูดิโอนี้มีข้อจำกัด คือ ไม่ค่อยมีความสมจริงเพราะส่วนใหญ่จะเป็นการจำลองฉาก หรือสถานการณ์ และการถ่ายทำรายการแบบนี้มักใช้บุคลากรและอุปกรณ์มากทำให้มีค่าใช้จ่ายสูง

การผลิตรายการนอกสถานที่ เป็นการผลิตรายการนอกสตูดิโอ หรือห้องส่ง มีลักษณะที่ค่อนข้างจะตรงกันข้ามกับการผลิตรายการในสถานที่ กล่าวคือ ไม่สามารถควบคุมแสง เสียงได้ดีเท่ากัน จึงทำให้การถ่ายทำ

รายการค่อนข้างมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการถ่ายทำที่นานบางครั้งอาจเป็นหลายวัน หรือการต้องทำงานแข่งกับเวลา อย่างไรก็ตามการถ่ายทำรายการแบบนี้มีข้อดี คือ การให้บรรยากาศ หรืออารมณ์ของรายการที่มีความสมจริงมากกว่า

3. ชั้นหลังการผลิตรายการ

ในการผลิตรายการบางรายการอาจยังไม่มีคุณสมบัติ ดังนั้น จึงต้องนำรายการมาทำให้สมบูรณ์ โดยมีหลักสำคัญ 2 ประการ คือ การใช้วิธีการตัดต่อที่อาจเป็นวิธีการแบบเส้นตรง และแบบไม่เป็นเส้นตรง รวมถึงการผสมเสียง การทำกราฟิก เพื่อให้รายการมีความต่อเนื่องและสมบูรณ์ทั้งภาพ เสียง และข้อความที่จะนำเสนอ และเป็นการตรวจสอบกระบวนการผลิตเบื้องต้นทั้งกระบวนการว่าเป็นไปตามสายงานหรือกระบวนการผลิตหรือไม่

4. ชั้นการประเมินผล

โดยทั่วไปแล้วการผลิตรายการโทรทัศน์นั้นมีการประเมินผลการผลิตรายการอยู่ตลอดเวลา และเริ่มมีการประเมินผลนับตั้งแต่ ขั้นตอนการผลิต หรือนับตั้งแต่การวางแผนการผลิตรายการ ไปจนถึงกระทั่งการผลิตรายการ และการตัดต่อเชื่อมรายการให้สมบูรณ์ในชั้นหลังการผลิตรายการ ก่อนที่จะนำไปเผยแพร่ และสุดท้ายคือ การประเมินผลหลังการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายโดยในการประเมินที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน จะมีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน คือ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรายการว่าได้ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

4.1 การประเมินในขั้นก่อนการผลิตรายการ เป็นการประเมินนับตั้งแต่ขั้นการวางแผนและการเตรียมการ โดยอาจมีการปรับแผนให้มีความเหมาะสมกับความเป็นไปได้ เพื่อให้เกิดปัญหาน้อยที่สุดในขั้นของการผลิตรายการ

4.2 การประเมินในขั้นการผลิตรายการ เป็นการประเมินในขณะที่กำลังผลิตรายการหากพบว่าไม่มีสิ่งใดที่อาจเป็นข้อบกพร่อง อาจต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในทันที เช่น หากมีการถ่ายทำในฉากหรือตอนใด ที่ไม่มีคุณสมบัติอาจต้องมีการถ่ายทำใหม่ในทันที ทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ และเทคนิคการถ่ายทำ ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญของผู้ผลิตและทีมงานผลิตที่จะช่วยกันตรวจสอบหรือประเมินในเบื้องต้น

4.3 การประเมินในชั้นหลังการผลิตรายการ เป็นการประเมินรายการที่ผลิตเสร็จสมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยดูที่ความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ความเหมาะสมทางเทคนิค วิธีการนำเสนอ เช่นเดียวกับการประเมินในขั้นการผลิตรายการ และเป็นการดูในภาพรวมของความต่อเนื่องทั้งรายการ ตั้งแต่ต้นจนจบ หากพบว่ามีส่วนใดที่ต้องแก้ไขหรือปรับปรุงจะได้ดำเนินการก่อนนำไปใช้เผยแพร่ออกอากาศ ซึ่งจะประเมินโดยทีมงานผู้ผลิตรายการ เจ้าของงานหรือผู้ว่าจ้าง และสุดท้ายจะเป็นการประเมินโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบก่อนการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

4.4 การประเมินผลหลังการนำไปเผยแพร่ออกอากาศ หรือใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจริง และจะประเมินคุณภาพรายการในภาพรวมทั้งหมด หลักจากที่ได้รับชมรายการแล้วมีความเข้าใจ มีความคิดเห็น ความรู้สึก ทศนคติ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด ผลที่ได้จะนำมาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง การหาแนวทางในการผลิต ตลอดจนวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป ซึ่งวิธีการประเมินผลการผลิตรายการในขั้นตอนนี้อาจทำได้โดย การให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบประเมินแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น

ด้วยการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นงานที่มีกระบวนการผลิตรายการที่มีความซับซ้อน และต้องมีขั้นตอนที่หลากหลายที่ต้องอาศัยการวางแผนก่อนที่จะดำเนินการผลิตรายการ ไปจนถึงขั้นการผลิตและหลังการผลิต รายการที่ต้องใช้ทั้งบุคลากรที่หลากหลายหน้าที่ การใช้งบประมาณที่สูง หากผิดพลาดอาจทำให้เกิดความเสียหายทั้งเวลา งบประมาณ และการถ่ายทอดเนื้อหาไปยังกลุ่มเป้าหมายไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงต้องมีความรอบคอบในการผลิตรายการให้มีความถูกต้อง และกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

จากขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนการผลิต รายการ ขั้นตอนการผลิต รายการ และขั้นตอนหลังการผลิต รายการ ผู้ผลิตรายการจะดำเนินการผลิตรายการ ทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การวางแผนการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
- 3.2 การเตรียมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
- 3.3 การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

3.1 การวางแผนการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา(ทิพย์เกสร บุญอำไพ ,2540)

การวางแผนการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 การแสวงหาแนวความคิด

การแสวงหาแนวความคิด (Idea) หรือเรื่องราวที่จะนำมาผลิตเป็นรายการ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทุกรายการ จะมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดความคิดขึ้นมาว่าจะทำรายการอะไร ผู้ผลิตรายการในฐานะที่เป็นผู้สร้างสรรค์รายการควรต้องมองและสังเกตจากสิ่งรอบๆ ตัว เพื่อแสวงหาแนวความคิดที่เป็นไปได้ หลักจากนั้น

จึงนำมาพิจารณาตัวอย่างรอบคอบ มีเหตุมีผล วิเคราะห์ดูว่าความคิดใดที่เหมาะสมที่สุด สุดท้ายจึงตัดสินใจเลือกความคิดหนึ่งมาผลิตเป็นรายการ

การแสวงหาแนวความคิดเพื่อนำมาผลิตเป็นรายการนั้น มีวิธีการแสวงหาได้หลายวิธี ได้แก่ การระดมสมอง การอ่าน การเข้าร่วมกิจกรรม และการสังเกต

3.1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

3.1.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้ความรู้ต่างๆ ไปแก่ผู้ชม โดยไม่ได้เฉพาะเจาะจงประกอบการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นรายการให้สาระความรู้ที่สามารถรับชมได้ทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษา

3.1.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการสอน รายการประเภทนี้จะมุ่งเข้าสู่ห้องเรียนโดยตรง หรือสู่ผู้เรียนที่เรียนวิชานั้นโดยเฉพาะ เนื้อหารายการจะต้องวิเคราะห์วัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เรียนให้ชัดเจนขึ้น

3.1.2.3 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการเสริมความรู้ เป็นสาระเพิ่มเติมจากเนื้อหาวิชาที่เรียนตามหลักสูตร รายการที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้เช่นนี้เป็นรายการที่ช่วยขยายความรู้ในเนื้อหาที่ได้เรียนในห้องเรียนให้ชัดเจนขึ้น

3.1.3 การวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมเป้าหมาย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้ชม ดังนี้

3.1.3.1 เพศ รายการที่ผลิตจะเน้นไปที่กลุ่มผู้ชมเป้าหมายเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะหรือไม่ หรือเป็นรายการที่สามารถชมได้ทุกเพศ

3.1.3.2 วัย รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาส่วนใหญ่มักจะคำนึงถึงการผลิตรายการให้เหมาะกับวัย เพราะความยากง่ายและความซับซ้อนตลอดจนเนื้อหาต้องมีความแตกต่างกันตามวัย การใช้ศัพท์และภาษาแตกต่างกัน แม้แต่รูปแบบของรายการก็ต้องแตกต่างกันด้วย

3.1.3.3 อาชีพ กลุ่มผู้ชมเป้าหมายที่ต่างอาชีพกันมักมีความสนใจรายการแตกต่างกัน รายการที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับอาชีพของตนจะมีความสนใจมากกว่ารายการที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงของตน

3.1.3.4 ระดับการศึกษา จำเป็นต้องคำนึงถึงเนื้อหารายการให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษาตามระดับชั้นที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3.1.3.5 ความสนใจ กลุ่มผู้ชมเป้าหมายจะมีความสนใจที่หลากหลาย ผู้ผลิตรายการต้องวางแผนให้ทันที่จะผลิตรายการออกมาให้ชมในช่วงนั้นซึ่งจะเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ชม

3.1.3.6 เวลาที่เหมาะสม ระยะเวลาและความยาวของรายการ ตลอดจนช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการรับชมรายการนั้น ผู้ผลิตรายการต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในวัยที่ต่างกัน ระดับการศึกษาและความสนใจที่ต่างกัน ความต้องการเวลารับชมก็มักจะแตกต่างกันด้วย

3.1.4 การค้นคว้าเนื้อหารายการ

ผู้ผลิตรายการจะต้องค้นคว้ารายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อสร้างแนวความคิดนั้นให้เป็นรูปธรรม มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้ชมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การค้นคว้าจะทำให้ได้รายละเอียดใหม่ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาของรายการ ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และเพิ่มความน่าสนใจให้กับรายการ

3.1.5 การเขียนบท

ก่อนจะลงมือเขียนบทโทรทัศน์ควรเขียนเค้าโครงเรื่องย่อก่อน (Treatment) ว่ารายการควรจะดำเนินไปในรูปแบบใด จะมีภาพประกอบคำบรรยายตรงไหนตอนใด มีการสัมภาษณ์ใครบ้าง จะให้เรื่องจบลงอย่างไร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และกลุ่มผู้ชมเป้าหมายด้วย การเขียนบทโทรทัศน์ เป็นการกำหนดภาพและเสียงให้สอดคล้องกันตามลำดับของเนื้อหาสาระตามเค้าโครงเรื่องที่ได้ออกไว้ การเขียนบทโทรทัศน์ อาจทำได้หลายรูปแบบ

3.1.6 การกำหนดสถานที่และฉากในการถ่ายทำ

สถานที่ถ่ายทำและฉากต้องเป็นไปตามบทโทรทัศน์ที่เขียนไว้ โดยพิจารณาว่าจะเป็นการถ่ายทำนอกสถานที่ ณ สถานที่จริง หรือเป็นการสร้างฉากในห้องผลิตรายการ หรือจะผสมผสานกันอย่างไรระหว่างการถ่ายทำในสถานที่ทั้ง 2 แห่ง ซึ่งจะไม่ทำให้ความต่อเนื่องของรายการเสียไป

3.1.7 การกำหนดวัสดุรายการ

วัสดุรายการที่ต้องการนำมาประกอบเนื้อหาของรายการให้สมบูรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ภาพยนตร์ แผ่นซีดี และดีวีดี ฯลฯ วัสดุรายการเหล่านี้ผู้ผลิตรายการต้องสำรวจสิ่งที่มีอยู่แล้วก่อน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ส่วนวัสดุรายการที่ต้องการแต่ยังไม่มี ต้องผลิตขึ้นมาใหม่หรือจัดจ้างจัดซื้อใหม่ ต้องกำหนดรายละเอียดไว้ให้ชัดเจน เพื่อผู้จัดทำจะได้ผลิตหรือซื้อตามต้องการ

3.1.8 การเลือกผู้แสดง

ผู้ที่ปรากฏตัวทางโทรทัศน์ซึ่งได้รับเลือกเข้ามานั้นมีผลอย่างยิ่งต่อภาพรวมของรายการ เพราะผู้คนเหล่านี้จะแสดงออกถึงแนวความคิดของผู้ผลิตรายการและเสนอเรื่องราวบนจอภาพ ดังนั้น ไม่ว่าจะป็นพิธีกรหรือผู้แสดงในรายการจำเป็นต้องมีบทโทรทัศน์ และต้องมีเวลาซักซ้อมก่อนจะดำเนินรายการ

3.1.9 การเลือกทีมงานการผลิต

การเลือกทีมงานการผลิต ซึ่งประกอบด้วยทีมงานหลายฝ่ายที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกันโดยตลอด จนกว่าการผลิตรายการนั้นจะเสร็จสิ้น ทีมงานการผลิตดังกล่าว ได้แก่

3.1.9.1 ทีมฝ่ายรายการ ได้แก่ ผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับรายการ ผู้กำกับเวที และผู้เขียนบท

3.1.9.2 ทีมฝ่ายเทคนิค ได้แก่ ผู้กำกับเทคนิค นายช่างเทคนิคด้านต่างๆ ช่างกล้อง ช่างแสง ช่างเสียงช่างควบคุมสัญญาณภาพ และช่างที่ควบคุมเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

3.1.9.3 ทีมฝ่ายฉาก ได้แก่ ผู้กำกับฉาก เจ้าหน้าที่ฉาก/สร้างฉาก เจ้าหน้าที่จัดหาและจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ประกอบฉาก

3.1.9.4 ทีมฝ่ายเครื่องแต่งกายและแต่งหน้า ได้แก่ ช่างจัดเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายที่เหมาะสมกับเรื่องราวในบทโทรทัศน์ ช่างแต่งหน้าผู้ปรากฏตัวทางโทรทัศน์

3.1.9.5 ทีมประสานงานการผลิต ได้แก่ ผู้ประสานงานด้านธุรการและการเงิน ช่วยประสานงานสถานที่ถ่ายทำ ประสานงานกับบุคลากรหรือทีมงานการผลิตด้านต่างๆ เพื่อการนัดหมาย หรือจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.1.10 การจัดทำงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณ เมื่อวางแผนตั้งแต่ข้อ 1-9 แล้ว ผู้ผลิตรายการต้องสามารถประมาณการค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการทั้งหมดออกมาโดยละเอียด ตั้งแต่ค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรฝ่ายต่างๆ เมื่อประมาณการทุกรายการแล้ว ผู้ผลิตรายการต้องกลับมาทบทวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดดูอีกครั้งว่าจะสามารถประหยัดหรือตัดทอนรายการใดลงได้บ้างโดยไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพของรายการ

3.2 การเตรียมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ทิพย์เกสร บุญอำไพ ,2540)

ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และการเตรียมงบประมาณในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

3.2.1 การเตรียมบุคลากรในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ได้แก่ การเตรียมบุคลากรฝ่ายรายการ บุคลากรฝ่ายเทคนิค และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการผลิตรายการ

3.2.2 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มี 3 ประเภท ได้แก่ การเตรียมอุปกรณ์ทางเทคนิค วัสดุฉาก และวัสดุรายการ

3.2.3 การเตรียมงบประมาณ เป็นการเตรียมค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ที่จำเป็นในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากร ค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์การผลิตรายการ ค่าใช้จ่ายสำหรับสถานที่ผลิตรายการและวัสดุฉาก ค่าใช้จ่ายสำหรับวัสดุรายการและเบ็ดเตล็ด และค่าใช้จ่ายสำหรับเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก และค่าพาหนะ

3.3 การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์ ,2541) มีดังนี้

3.3.1 การเตรียมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นการจัดการความพร้อมด้านสถานที่ ติดต่อนัดหมาย จัดตารางการถ่ายทำ ออกแบบฉาก สร้างฉาก คัดเลือกผู้ปรากฏตัว เตรียมความพร้อมด้านเครื่องแต่งกาย และประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในเป้าหมายของงานกับทีมผลิต เพื่อให้เกิดความพร้อม ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นขณะถ่ายทำและหลังการถ่ายทำ

3.3.2 การถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาจะใช้วิธีการเช่นเดียวกับการถ่ายทำรายการประเภทอื่นๆ คือมีทั้งในและนอกสถานที่ โดยอาจเป็นการถ่ายทำด้วยกล้องเดียวหรือหลายกล้อง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและการตัดสินใจของผู้กำกับรายการ รวมทั้งงบประมาณและระบบเทคนิคในการผลิต

3.3.3 การลำดับภาพ เป็นงานที่ต่อจากการถ่ายทำ โดยเป็นการนำภาพและเสียงต่างๆ มาร้อยเรียงเพื่อเล่าเรื่องหรือนำเสนอสาระรายการ ผู้กำกับรายการจะต้องวางแผนงานการลำดับภาพซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากบทและวิธีการถ่ายทำ การลำดับภาพรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่จะต้องทำให้รายการที่ผลิตเสร็จแล้วสามารถสื่อความหมายกับผู้เรียนหรือผู้ชมได้เป็นอย่างดี

3.3.4 การประเมินรายการ เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบการดำเนินการผลิตและคุณภาพรายการ ซึ่งครอบคลุมความถูกต้องของเนื้อหา คุณภาพของการสื่อความหมายด้วยภาพ/เสียง และคุณภาพทางเทคนิค ซึ่งผู้ผลิตรายการอาจใช้วิธีการประเมินอย่างง่ายแบบไม่เป็นทางการ หรือใช้การประเมินแบบเป็นทางการด้วยเทคนิควิธีทางการวิจัย

4. การถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานอกสถานที่ (ทิพย์เกสร บุญอำไพ ,2540) มีดังนี้

4.1 การเตรียมการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานอกสถานที่

4.2 การซ่อมและการจัดบันทึกรายละเอียดการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานอกสถานที่

4.1 การเตรียมการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานอกสถานที่ มีดังนี้

4.1.1. การสำรวจสถานที่ การสำรวจสถานที่ ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำตามบทโทรทัศน์มีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นการเตรียมการล่วงหน้าก่อนการถ่ายทำจริง ผู้ผลิตรายการหรือผู้กำกับ และช่างกล้องควรต้องไปตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่และดำเนินการในหลายๆ ด้าน ดังนี้

4.1.1.1 สำรวจบริเวณโดยรอบ เพื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์จากสถานที่นั้นให้เหมาะสมกับเรื่องราวในบทโทรทัศน์

4.1.1.2 ตรวจสอบเรื่องแสงและทิศทางของแสง ซึ่งจะมีผลกับการถ่ายทำในการทำให้ได้ภาพออกมาสวยงามเป็นธรรมชาติ

4.1.1.3 ตรวจสอบเรื่องระบบไฟฟ้าของสถานที่ถ่ายทำ เพื่อเตรียมการสำหรับอุปกรณ์แสงที่ใช้ในการถ่ายทำ หากสถานที่นั้นไม่มีไฟฟ้าใช้ หรือไม่ได้รับความสะดวกในการใช้ไฟฟ้า ผู้ผลิตรายการจะได้เตรียมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า หรือเตรียมแบตเตอรี่ที่ใช้ไฟส่องสว่างมาให้เพียงพอ

4.1.1.4 ตรวจสอบเรื่องเสียง สถานที่นั้นมีเสียงรบกวนไหม สามารถควบคุมเสียงบางอย่างบ้างได้หรือไม่ เสียงบางอย่างที่ไม่สามารถควบคุมได้ อาจต้องใช้เป็นเสียงต่อเนื่องไปโดยตลอด โดยถ่ายทำให้เห็นแหล่งของเสียงนั้นในบางฉาก

4.1.1.5 สนทนากับผู้เกี่ยวข้อง ณ สถานที่ถ่ายทำ ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวอาจจะเป็นผู้ดูแลสถานที่หรือเจ้าของสถานที่ ถ้าเป็นผู้ที่เราต้องการสัมภาษณ์ตามที่กำหนดในบทโทรทัศน์ ควรมีการพูดคุยกันถึงประเด็นที่จะสัมภาษณ์ เพื่อผู้ตอบหรือผู้ให้สัมภาษณ์จะได้เตรียมตัวล่วงหน้า

4.1.1.6 ขออนุญาตใช้สถานที่ถ่ายทำ ตรวจสอบว่าต้องการมีการขออนุญาตใช้สถานที่ถ่ายทำหรือไม่ จะขออนุญาตจากใครบ้าง

4.1.1.7 สำรองสถานที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน สถานที่สำหรับอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานสำหรับทีมงานมีหลายอย่าง เช่น สถานที่รับประทานอาหาร สถานที่จอดรถ ห้องสุขา และที่พัก

4.1.1.8 ถ่ายภาพนิ่งของสถานที่ถ่ายทำ ภาพของสถานที่ถ่ายทำ และบริเวณโดยรอบสามารถนำมาช่วยความจำในการวางแผนจัดฉากเพิ่มเติม ช่วยให้เตรียมการจัดลำดับการถ่ายทำได้สะดวกรวดเร็วขึ้น

4.1.2 การทำบทสำหรับถ่ายทำแต่ละฉาก

4.1.2.1 พิจารณาบทแต่ละฉากจากบทโทรทัศน์สมบูรณ์ โดยแยกแยะว่าฉากใดที่จะต้องถ่ายทำ ณ สถานที่ซึ่งได้ไปสำรวจมาแล้วบ้าง อาจจำเป็นต้องใช้สถานที่หลายแห่ง เพราะฉะนั้นจึงควรกำหนดสถานที่ถ่ายทำให้ชัดเจนในการทำบทถ่ายทำแต่ละฉาก

4.1.2.2 จัดลำดับการถ่ายทำแต่ละช็อต (Shot) เมื่อกำหนดสถานที่ในแต่ละฉากแน่นอนแล้ว ผู้ผลิตรายการและผู้กำกับรายการจะมาพิจารณาดูว่า ณ สถานที่ถ่ายทำนั้นในบทโทรทัศน์ระบุลำดับภาพอย่างไร ผู้กำกับรายการจะมาจัดลำดับภาพเสียใหม่ เพื่อให้สะดวกกับการถ่ายทำ ประหยัดเวลา และประหยัดแรงงานในการเคลื่อนย้ายอุปกรณ์การถ่ายทำ

4.1.3 การประชุมทีมงาน

การประชุมทีมงาน (Production Meeting) เป็นหน้าที่ของผู้ผลิตรายการ (Producer) ที่จะเชิญทีมงานที่รับผิดชอบแต่ละด้านในการถ่ายทำโทรทัศน์มาประชุมก่อนการถ่ายทำ เพื่อปรึกษาหารือร่วมกันในเรื่อง

ของสถานที่ถ่ายทำ บทโทรทัศน์ การจัดฉากเพิ่มเติมและตัวแสดง เป็นต้น ทีมงานดังกล่าวนี้อาจจะเลือกเชิญมาประชุมเฉพาะระดับหัวหน้าของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับรายการ ผู้เขียนบท ผู้กำกับเทคนิค ผู้กำกับฉาก และผู้ประสานงานการผลิต เป็นต้น

4.1.4 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ถ่ายทำ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ฉาก

4.1.4.1 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ถ่ายทำ ได้แก่ กล้อง ไฟ ไมโครโฟน เครื่องบันทึกภาพและเสียง รีเฟล็กซ์สำหรับสะท้อนแสง และอุปกรณ์เสริมอื่นตามความจำเป็นของช่างเทคนิค

4.1.4.2 การจัดเตรียมสถานที่ สถานที่ถ่ายทำซึ่งได้สำรวจมาแล้วนั้น ผู้ผลิตรายการได้ทราบล่วงหน้าแล้วว่าสภาพเป็นอย่างไร คงต้องมีการปรึกษากับฝ่ายฉากและฝ่ายเทคนิคว่าจำเป็นต้องมีการตกแต่งหรือตัดแปลงอย่างไรหรือไม่ ต้องใช้วัสดุฉากชนิดใดเพิ่มเติม แสงและเสียงจะควบคุมอย่างไรจึงจะให้ภาพออกมาสวยงามตามจินตนาการในบทโทรทัศน์

4.1.4.3 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ฉาก แม้ว่าการถ่ายทำนอกสถานที่ที่ต้องการสถานที่ที่เป็นธรรมชาติ แต่บางครั้งอาจต้องมีการตัดแปลงตกแต่งให้เป็นไปตามบรรยากาศที่บทโทรทัศน์ได้บรรยายไว้ จึงจำเป็นต้องหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบฉากที่ดูสมจริง

4.2 การซ่อมและการจัดบันทึกรายละเอียดการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่

4.2.1. การซ่อมรายการโทรทัศน์

4.2.1.1 การซ่อมกล้อง ทีมเทคนิคจะมีโอกาสกำหนดตำแหน่งที่ตั้งวางกล้องในการถ่ายทำแต่ละฉากให้เหมาะสม

4.2.1.2 การซ่อมแสง ช่างแสงต้องกำหนดทิศทางของแสง จำเป็นต้องพิจารณาการใช้อุปกรณ์ไฟเข้าช่วยส่องสว่างเพิ่มแสงพิเศษ หรือลบเงาด้านใดบ้าง หรือต้องใช้แผ่นสะท้อนแสงเป็นพิเศษไหม

4.2.1.3 การซ่อมเสียง ช่างเสียงจะพิจารณาชนิดของไมโครโฟนที่ควรเลือกใช้ควรเป็นไมโครโฟนแบบใด ต้องใช้ไมโครโฟนกี่ตัว สำหรับผู้แสดงท่านใดบ้าง จึงจะให้เสียงตรงตามวัตถุประสงค์ และมีความจำเป็นต้องถ่ายทำเสียงบรรยากาศรอบๆ ไปด้วยหรือไม่ เป็นต้น

4.2.1.4 การซ่อมผู้ปรากฏตัวทางโทรทัศน์ ได้แก่ พิธีกร ผู้ดำเนินรายการ ผู้แสดง และผู้ให้สัมภาษณ์ จะต้องซ่อมมาล่วงหน้าด้วยตนเองมาก่อนแล้ว เมื่อมาถึงสถานที่ถ่ายทำจึงจะมาซ่อมพร้อมกับทีมงานเทคนิคอีกครึ่งหนึ่ง หรือหลายครั้ง แล้วแต่ว่าการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเรียบร้อยหรือยัง

4.2.2 การจัดบันทึกรายละเอียดการถ่ายทำ

4.2.2.1 มอบหมายผู้รับผิดชอบ โดยให้บุคลากรในทีมงานคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบจัดบันทึก รายละเอียดการถ่ายทำ

4.2.2.2 เตรียมแบบฟอร์ม เพื่อบันทึกรายละเอียดการถ่ายทำ

4.2.2.3 จัดบันทึกรายละเอียดตามลำดับที่ในบทโทรทัศน์ฉบับสมบูรณ์

4.2.2.4 จดรหัสเวลา (Time Code)

4.2.2.5 จัดบันทึกทุกครั้งที่มีการส่งเดินกล้องถ่ายทำจากผู้กำกับรายการ

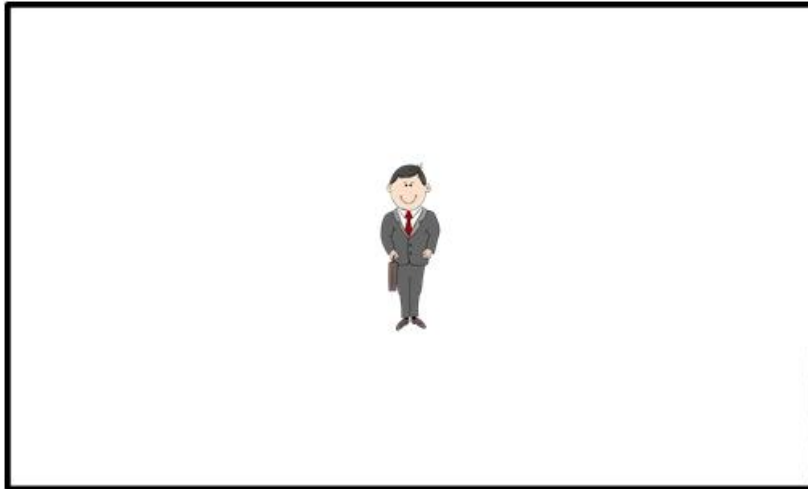
4.2.2.6 ทำเครื่องหมายในแบบฟอร์มว่าการถ่ายทำแต่ละครั้งแต่ละช็อตตามรหัสเวลาที่ จัดบันทึกไว้ ได้ภาพออกมาดีหรือไม่ดี เป็นที่พอใจในภาพใด

5. องค์ประกอบของการสื่อความหมายทางโทรทัศน์

องค์ประกอบของการสื่อความหมายทางโทรทัศน์ ได้แก่ ขนาดของภาพ มุมกล้อง ความต่อเนื่องของภาพ ในเรื่องของขนาดภาพ มุมกล้อง ความต่อเนื่องของภาพ มีรายละเอียด ดังนี้ (ณัฐกฤต ดิษฐวิรุฬห์ ,2541)

5.1 การสื่อความหมายด้วยขนาดภาพ (Field of view) ขนาดภาพ คือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะ สื่อความหมายกับผู้ชม ขนาดของภาพต่างๆ หากมีการกำหนดขนาดที่เหมาะสม ก็จะช่วยให้ผู้ชมเกิดความ สนใจ และรับรู้เรื่องราวในรายการโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้กำกับและช่างกล้องก็ต้องเข้าใจ ตรงกัน เพื่อสื่อสารให้ช่างกล้องสามารถกำหนดขนาดภาพได้ตรงกับใจของผู้กำกับ โดยหลักการพื้นฐานของการ กำหนดขนาดภาพอาจแบ่งได้ ดังนี้ เช่น ภาพ ELS ,LS ,MLS ,MS ,MCU ,CU ,BCU ,ECU ,2 shot และ ภาพ OVS เป็นต้น

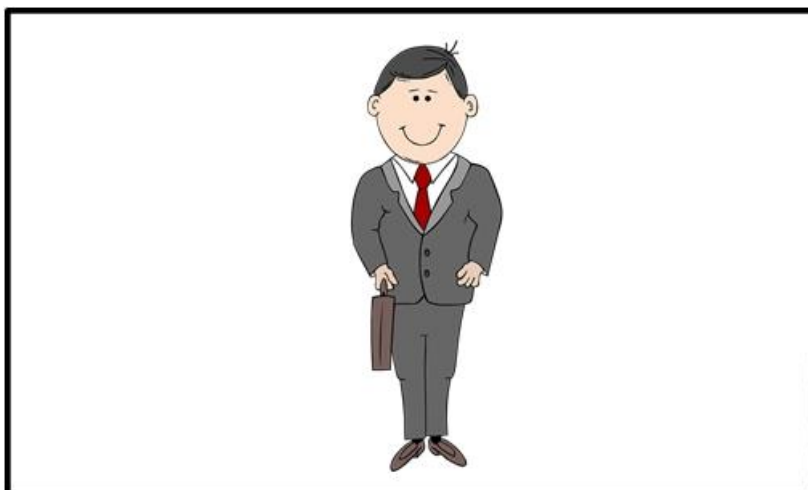
5.1.1 ภาพระยะไกลมาก Extreme Long Shot (ELS) เป็นภาพระยะไกลที่มีขนาดกว้างมาก เป็น Shot เปิดเรื่อง แนะนำสถานที่ ทำให้รู้ว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ใด หรือใช้ในการแสดงภาพรวมทั้งหมดของฉากนั้นๆ

ภาพที่ 3-1 ภาพขนาด Extreme Long Shot (ELS)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เขาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.1.2 ภาพไกล Long Shot (LS) เป็นภาพที่ไกล หรือ กว้างแต่จะเห็นรายละเอียดของภาพและเจาะจงให้เห็นความสำคัญมากขึ้น เช่น ภาพบุคคล จะมองเห็นขนาดเต็มตัว และเห็นว่าเขากำลังทำอะไรที่ไหน หรือจะไปในทิศทางไหน

ภาพที่ 3-2 ภาพขนาด Long Shot (LS)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เขาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.1.3 ภาพไกลปานกลาง Medium Long Shot (MLS) จากภาพบุคคลจะเห็นตั้งแต่หัวเข่าจนถึงศีรษะ ซึ่งจะเห็นรายละเอียดของภาพและฉากได้มากขึ้น

ภาพที่ 3-3 ภาพขนาด Medium Long Shot (MLS)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

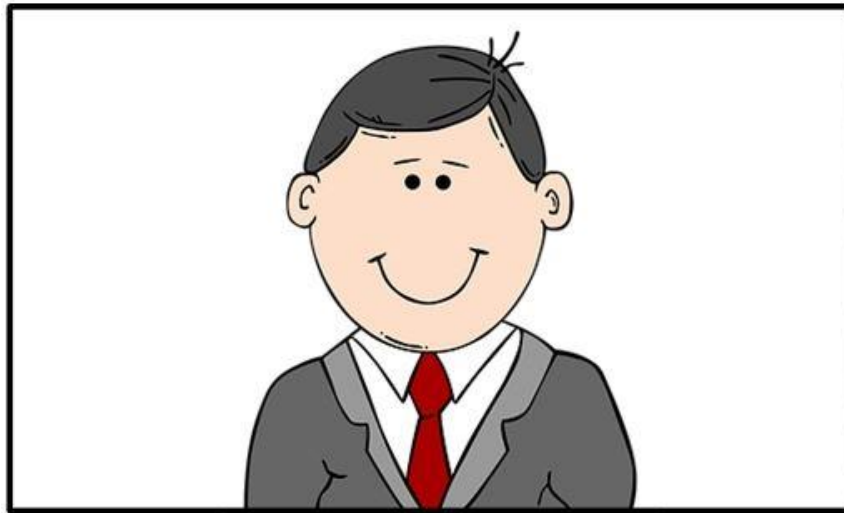
5.1.4 ภาพปานกลาง Medium Shot (MS) เป็นภาพขนาดครึ่งตัวจะเห็นตั้งแต่เอวถึงศีรษะ สามารถเน้นสีหน้าท่าทางของผู้แสดงได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 3-4 ภาพขนาด Medium Shot (MS)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.1.5 ภาพใกล้ปานกลาง Medium Close-Up (MCU) เป็นภาพระยะใกล้สื่อให้เห็นรายละเอียดมากขึ้น เป็นการถ่ายระดับหน้าอกขึ้นไปจนถึงศีรษะใช้เป็นภาพในการสัมภาษณ์หรือการสนทนา

ภาพที่ 3-5 ภาพขนาด Medium Close-Up (MCU)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.1.6 ภาพใกล้ Close-Up (CU) เป็นภาพขนาดใหญ่ ภาพบุคคล จะเน้นเฉพาะใบหน้า เพื่อแสดงให้เห็นสีหน้า อารมณ์ ความรู้สึก เหมาะสำหรับใช้ถ่ายภาพในการแสดง

ภาพที่ 3-6 ภาพขนาด Close-Up (CU)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.1.7 ภาพใกล้มาก Big Close-up (BCU) เป็นภาพขนาดใหญ่กว่า ภาพ CU โดยตัดส่วนบริเวณหน้าผากและส่วนคางออกไป เพื่อเน้นเฉพาะส่วนที่แสดงการสื่ออารมณ์ของนักแสดง เช่น ดีใจ เสียใจ เหงา เศร้า โกรธ วิดกกังวล หรือตกใจ เป็นต้น

ภาพที่ 3-7 ภาพขนาด Big Close-up (BCU)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.1.8 ภาพใกล้มากๆ Extreme Close-up (ECU) เป็นภาพขนาดใหญ่มากๆ หรือเป็นภาพขนาดใหญ่พิเศษ เน้นเฉพาะจุดใดจุดหนึ่ง เพื่อให้เห็นรายละเอียดอย่างชัดเจน เช่น แหวดตา หรือน้ำตาที่ไหลออกจากดวงตา รูปทรงของจมูก หรือสันจมูก ริมฝีปากหรือสีของปากผู้แสดง

ภาพที่ 3-8 ภาพขนาด Extreme Close-up (ECU)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com>

5.1.9 ภาพที่แสดงจำนวนคน เช่น 2 Shot ในการถ่ายภาพอาจมีการกำหนดขนาดภาพตามจำนวนผู้แสดง เช่น 2 Shot, 3 Shot หรือ Group Shot

ภาพที่ 3-9 ภาพขนาด 2 Shot

ที่มาภาพ <https://pixabay.com>

5.1.10 ภาพข้ามไหล่ Over Shoulder Shot (OVS) คือการตั้งกล้องไว้ทางด้านซ้าย หรือด้านขวาของคู่สนทนาเป็นมุมเฉียง หรือมุมตรงผ่านไหล่ของคู่สนทนา และเห็นหน้าของคู่สนทนาที่กำลังพูดหรือแสดง โดยมีไหล่ หรือศีรษะบางส่วนของผู้ร่วมสนทนาเป็นฉากหน้า เพื่อให้รู้ว่ากำลังสนทนากันและทำให้ภาพดูมีมิติมีความลึกมากขึ้น

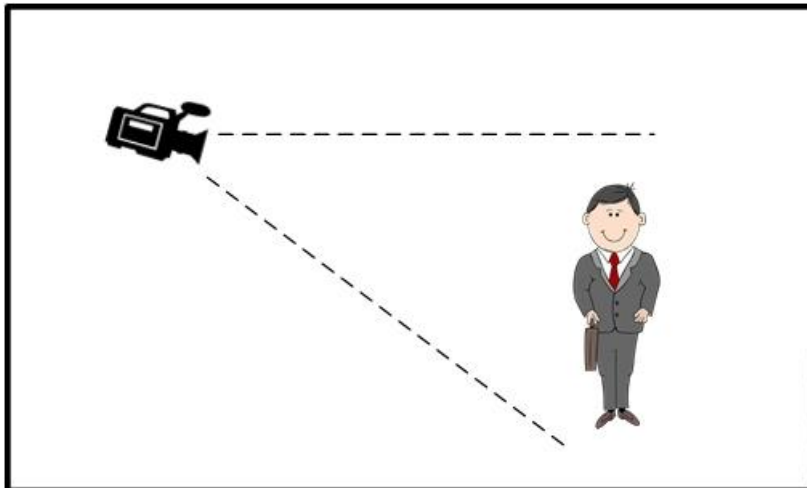

ภาพที่ 3-10 ภาพขนาด Over Shoulder Shot (OVS)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com>

5.2 การสื่อความหมายด้วยมุมกล้อง (Camera Angle) เป็นมุมกล้องหรือมุมมองในระดับความสูงต่ำที่แตกต่างกันในการวางตำแหน่งกล้อง ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ชม มุมกล้องอาจแบ่งได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

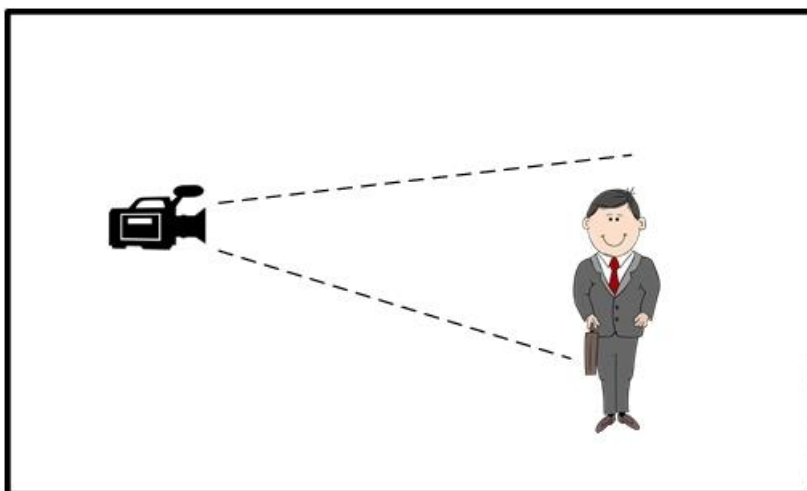
5.2.1 ภาพมุมสูง (High Angle) คือการตั้งกล้องในระดับสูงกว่าสิ่งที่ต้องการถ่าย เช่น ถ่ายคนที่นั่งอยู่กับพื้น มุมกล้องจะกดต่ำลง การวางมุมกล้องลักษณะนี้จะใช้แทนสายตาเจ้านายที่ยืนพูดคุยกับคนรับใช้ การถ่ายภาพมุมสูง จะทำให้สิ่งที่ถูกถ่ายลดความสำคัญลง หรือเกิดความรู้สึกอ่อนแอ ต่ำต้อย หรือดูด้อยกว่า นอกจากนี้การถ่ายภาพมุมสูงโดยใช้เครน (Crane) หรือโดรน อาจใช้เพื่อแสดงถึงเหตุการณ์หรือฉากที่เกิดขึ้น โดยเน้นให้เห็นความมากมายของผู้คน การจราจรที่ติดขัดหรืออาคารบ้านเรือนที่หนาแน่น เป็นต้น

ภาพที่ 3-11 ภาพมุมสูง (High Angle)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.2.2 ภาพมุมระดับสายตา (Eye Angle) การตั้งกล้อง ตัวกล้องจะถูกจัดวางในระดับสายตาของผู้แสดง ภาพที่เกิดขึ้นก็จะให้ความรู้สึกเป็นจริงตามสายตาที่เรามองเห็น ถึงแม้ว่ากล้องอาจลดระดับต่ำกว่าสายตา แต่ยังคงขนานอยู่กับสิ่งที่ถ่ายก็ยังคงถือว่าเป็นมุมกล้องระดับสายตา จะไม่ถือว่าเป็นมุมกล้องระดับต่ำ

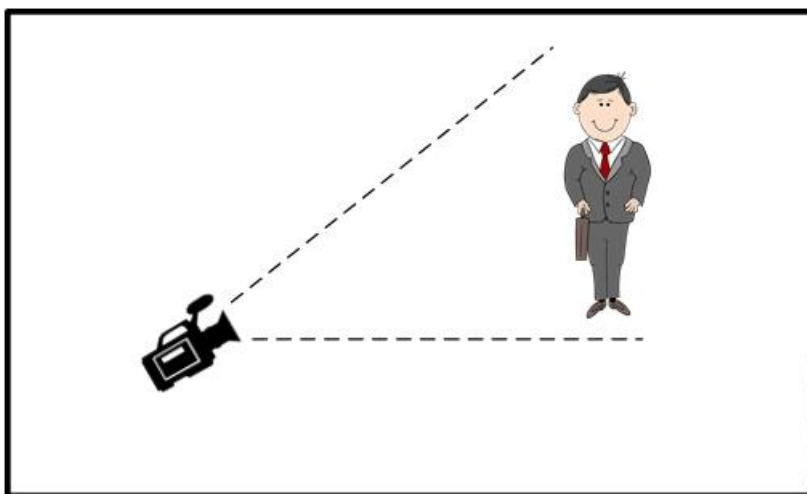
ภาพที่ 3-12 ภาพระดับสายตา (Eye Angle)

ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

5.2.3 ภาพมุมต่ำ (Low Angle) เป็นการตั้งกล้องที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าสิ่งที่จะถ่ายทำแล้วใช้การทิลต์(Tilt) หรือเยกกล้องขึ้น การวางกล้องในมุมระดับนี้ก็จะมิตฤประสงคใน 2 ลักษณะ

5.3.3.1 ใช้แทนสถานที่ที่เป็นอยู่หรือเกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งลักษณะเช่นนี้ก็จะเป็นมุมมองของคนรับใช้ ที่มองเจ้านายที่กำลังยืนพูดอยู่

5.3.3.2 เพื่อต้องการให้เกิดความรู้สึกในเชิงของจิตวิทยา คือภาพที่เกิดจากการถ่ายมุมต่ำ จะให้ความรู้สึกว่ามีพลัง มีความเข้มแข็ง มีอำนาจ

ภาพที่ 3-13 ภาพมุมต่ำ (Low Angle)

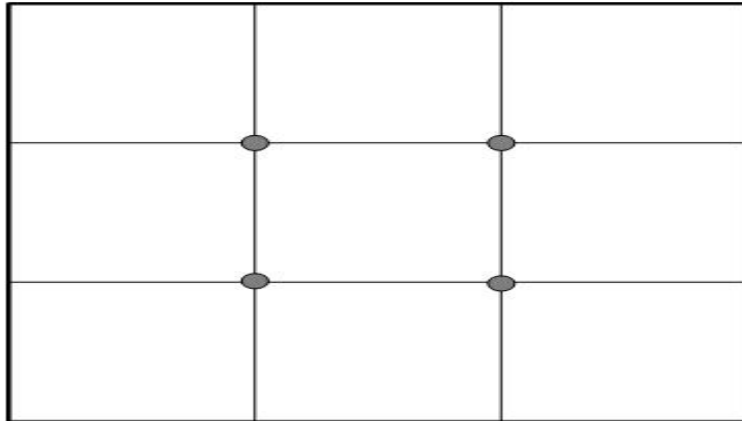
ที่มาภาพ <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงหลักการจัดองค์ประกอบภาพด้วย เพราะการจัดองค์ประกอบภาพ เป็นการวางตำแหน่งหลักของภาพในตำแหน่งที่เหมาะสม และทำให้เกิดผลทางด้านความรู้สึก และสร้างความน่าสนใจ **หลักการจัดองค์ประกอบภาพ** ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (ที่มา <https://poysirikanda.wordpress.com>)

1. การใช้กฎสามส่วน
2. ความสมดุล
3. การใช้กรอบภาพ
4. การใช้เส้นนำสายตา
5. ความกลมกลืนของภาพกับฉากหลัง

1. การใช้กฎสามส่วน

การจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้หลักการของกฎสามส่วนนั้น ในการถ่ายทำช่างกล้องจะต้องสร้างจินตนาการว่าในแต่ละเฟรม (Frame) จะมีตารางสี่เหลี่ยม 9 ช่องอยู่ในใจเสมอ บริเวณที่เส้นตัดกันจะมีจุดตัดอยู่ 4 จุด นั่นคือจุดสำคัญ เป็นจุดสนใจของภาพ เช่น เส้นขอบฟ้า ขอบน้ำ ขอบแผ่นดิน หรือเส้นระดับสายตา จะรวมอยู่ในจุดพวกนี้ แต่จะอยู่บนหรือล่างขึ้นอยู่กับภาพนั้นว่าจะสื่อให้เห็นสิ่งใด

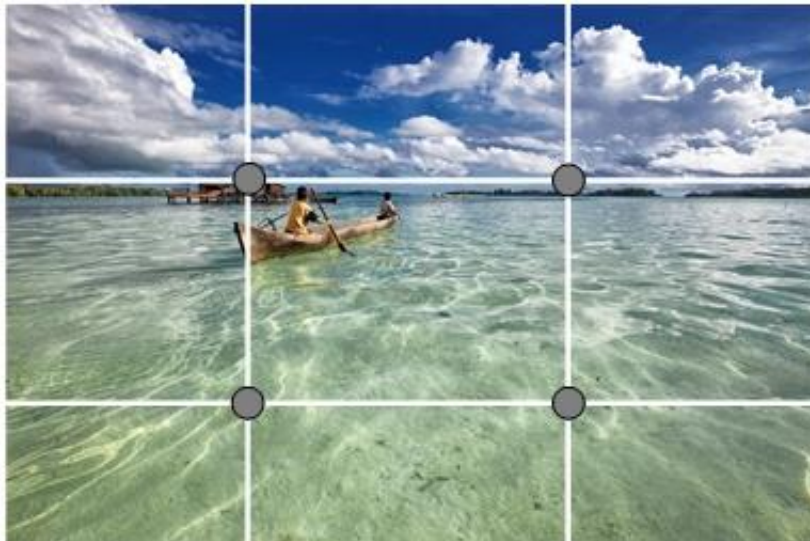

ภาพที่ 3-14 แสดงการแบ่งพื้นที่และจุดตัดจากกฎสามส่วน

ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

ตัวอย่างการถ่ายภาพและการวางตำแหน่ง จุดสนใจของภาพในลักษณะต่างๆ

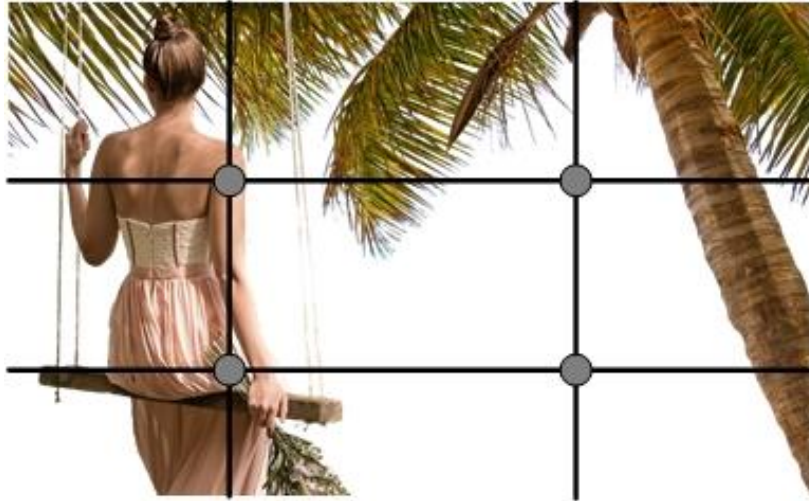
1.1 การถ่ายภาพวิวทิวทัศน์ของทะเล โดยวางวัตถุไว้ที่จุดตัดใดจุดตัดหนึ่ง และวางเส้นขอบน้ำกับฟ้าให้วางอยู่ 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอน เพื่อสร้างความน่าสนใจของภาพระหว่างวัตถุหลักและพื้นที่ว่าง

ภาพที่ 3-15 แสดงการวางวัตถุกับเส้นขอบน้ำวางอยู่ 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอนด้านบน

ที่มา : <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซาวรัตน์ แจ่มหล้า)

1.2 การถ่ายภาพบุคคลที่มีฉากหลัง และต้องการให้เห็นถึงสภาพบรรยากาศแวดล้อมด้วยนั้น ควรวางตำแหน่งบุคคลนั้นไว้ตามจุดตัดของเส้นแบ่งเฟรม (Frame)

ภาพที่ 3-16 การวางตำแหน่งบุคคลไว้ตามจุดตัดของเส้นแบ่งเฟรม (Frame)

ที่มา : <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซวรัตน์ แจ่มหล้า)

1.3 การถ่ายภาพพระอาทิตย์ตกดิน เส้นขอบฟ้า ควรอยู่ที่ตำแหน่ง 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอนด้านล่าง

ภาพที่ 3-17 การวางเส้นขอบฟ้าไว้ 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอนด้านล่าง

ที่มา : <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซวรัตน์ แจ่มหล้า)

1.4 การถ่ายภาพในระดับสายตาในการวางตำแหน่งเพื่อที่จะถ่ายหน้าตรงของบุคคล สายตาของผู้ที่ถูกถ่ายมักจะอยู่บริเวณเส้นบนซ้ายหรือขวา เรียกว่า ระดับสายตา แต่องค์ประกอบสำคัญที่เป็นจุดเด่นนั้นควรจะอยู่ในพื้นที่ที่เป็นจุดตัดทั้ง 4 จุด ดังภาพ

ภาพที่ 3-18 การวางตำแหน่งหน้าตรงของบุคคลตามจุดตัดในระดับสายตา
ที่มา : <https://pixabay.com> (ดัดแปลงโดย เซวรัตน์ แจ่มหล้า)

2. ความสมดุล (Balance)

ความสมดุลของภาพ คือการจัดองค์ประกอบของภาพให้เกิดความรู้สึกว่ามีความเท่ากันทั้ง 2 ข้าง ไม่หนักไปทางด้านใดด้านหนึ่ง เราสามารถจัดองค์ประกอบภาพให้เกิดความสมดุลได้ 2 แบบ ด้วยกันคือ

2.1 การสมดุลแบบสมมาตร เป็นความสมดุลที่เท่ากัน เหมือนกันทั้งรูปทรง ขนาด สัดส่วน และน้ำหนัก ทั้งด้านซ้ายและด้านขวา เป็นความสมดุลโดยองค์ประกอบ และให้ความรู้ถึงความเป็นระเบียบแบบแผน

ภาพที่ 3-19 ความสมดุลแบบสมมาตร
ที่มา : <https://pixabay.com>

2.2 การสมดุลแบบอสมมาตร เป็นความสมดุลด้วยความรู้สึกซึ่งวัตถุที่ถูกวางอยู่ในภาพไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ทั้งด้านบน ด้านล่าง ด้านซ้าย หรือด้านขวาของภาพ และอาจมีขนาดที่แตกต่างกันด้วย รูปทรง ขนาด น้ำหนัก แต่เมื่อจัดวางตำแหน่งให้เหมาะสม ก็จะทำให้ภาพนั้นเกิดความสมดุลได้

ภาพที่ 3-20 ความสมดุลแบบอสมมาตร

ที่มา : <https://pixabay.com>

3. การใช้กรอบภาพ

การจัดวางภาพลักษณะนี้เป็นการสร้างกรอบภาพโดยอาศัยการจัดวางองค์ประกอบและตำแหน่งของวัตถุมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เป็นกรอบภาพโดยธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ภูเขา ชุ่มประตู่ หน้าต่าง หรือตัวอาคาร โดยการวางจุดสนใจให้อยู่ในกรอบภาพ ซึ่งอาจจะอยู่ในตำแหน่งใดก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นตรงกลางเสมอ ขึ้นอยู่กับจุดสนใจของภาพ จะทำให้ภาพนั้นเกิดความน่าสนใจมากขึ้น

ภาพที่ 3-21 การถ่ายภาพแบบใส่กรอบ

ที่มา : <https://pixabay.com>

4. การใช้เส้นนำสายตา

เส้นนำสายตาช่วยให้ภาพมีมิติขึ้นได้ ในการถ่ายภาพเราสามารถใช้เส้นของถนน ทางเดิน แม่น้ำลำธาร แนวต้นไม้ หรือวัตถุต่างๆ ที่วางเรียงเป็นแนวยาว อาจเป็นเส้นตรง หรือเส้นโค้ง ซึ่งให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน

- เส้นตรง ให้ความรู้สึกเที่ยงตรง แข็งแรง มีจุดมุ่งหมาย
- เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกอ่อนช้อย นุ่มนวล เรียบง่าย

การใช้เส้นเป็นองค์ประกอบภาพในการวางแนวเส้นนำสายตาไปสู่จุดสนใจจะช่วยเสริมให้ภาพนั้นดูมีมิติ และมีความลึกของภาพได้

ภาพที่ 3-22 เส้นนำสายตาแบบเส้นตรง

ที่มา : <https://pixabay.com>

ภาพที่ 3-23 เส้นนำสายตาแบบเส้นโค้ง

ที่มา : <https://pixabay.com>

5. ความกลมกลืนของภาพกับฉากหลัง

ความกลมกลืนของภาพกับฉากหลัง ภาพวัตถุที่ต้องการถ่ายทำ ควรมีความกลมกลืนกับฉากด้านหลัง หรือเป็นเรื่องราวที่สอดคล้องกัน ฉากหลังที่ดีควรเป็นโทนสีเรียบ หากต้องการเน้นที่ตัววัตถุหลักควรให้บริเวณวัตถุหลักมีความคมชัดมากกว่าฉากหลัง

ภาพที่ 3-24 ความกลมกลืนของวัตถุหลักกับฉากหลัง

ที่มา : <https://pixabay.com>

ภาพที่ 3-25 การเน้นวัตถุหลักชัดกว่าฉากหลัง

ที่มา : <https://pixabay.com>

5.3 การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง(Camera Movement) การเคลื่อนไหวของภาพที่เกิดจากการเคลื่อนกล้อง จะเป็นการเปลี่ยนตำแหน่งของกล้องไปในขณะถ่ายทำ ภาพที่เกิดจากการเคลื่อนกล้องอย่างนุ่มนวล และต่อเนื่อง จะทำให้อารมณ์ของภาพที่ได้มีความน่าประทับใจ มีชีวิตชีวา น่าสนใจ น่าติดตาม การเคลื่อนกล้องพื้นฐานที่ใช้ในงานถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ มีดังนี้

5.3.1 การแพน (Pan) การแพนจะเป็นการเคลื่อนกล้องในลักษณะของการส่ายกล้องไปตามแนวราบ เช่น การแพนซ้าย การแพนขวา การแพนภาพที่ดีและนุ่มนวลจำเป็นต้องใช้ขาตั้งกล้อง และปรับความสมดุล ความไหลลื่นของการแพนให้เหมาะสม จากนั้นทดลองการแพนทั้งซ้ายและขวา การแพนภาพต้องมีวัตถุประสงค์ในการแพน เช่น ต้องการให้เห็นความกว้างใหญ่ของฉาก หรือสถานที่ หรือการแพนตามการแสดงของ Subject ที่เคลื่อนที่

5.3.2 การทิลต์ (Tilt) การทิลต์เป็นลักษณะของการเคลื่อนกล้องในแนวตั้ง (Tilt up) หรือแนวตั้ง (Tilt down) Tilt up คือ การเคลื่อนกล้องแหงนขึ้น Tilt down คือ การเคลื่อนกล้องก้มลง การ Tilt นอกจากใช้ในการรักษาสมดุลของภาพแล้ว ยังใช้ในการสื่อความหมายถึงความใหญ่โต มั่งคั่ง หรือ Tilt down จากยอดตึกลงมาชั้นล่างเห็นผู้คนเดินเข้าตึกขวักไขว่ จะแสดงถึงความมั่นคง กว้างขวางใหญ่โต เป็นต้น

5.3.3 การซูม (Zoom) เป็นการเคลื่อนไหวของภาพด้วยการซูมที่เกิดจากการทำงานของเลนส์แบบความยาวโฟกัสไม่คงที่สามารถปรับเปลี่ยนความยาวโฟกัสได้ตามต้องการโดยไม่จำเป็นต้องถอดเปลี่ยนเลนส์ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ จะใช้การซูมอิน (Zoom in) หรือ ซูมเอาท์ (Zoom out) การซูมอิน (Zoom in) จะให้ความรู้สึกที่ต้องการเน้นสิ่งที่ถ่ายให้เห็นชัดและใกล้ขึ้น หรือเป็นการเปลี่ยนขนาดภาพให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเหมือนถูกดึงเข้ามาใกล้ การซูมเอาท์ (Zoom out) เป็นภาพที่ถอยห่างออกมาเห็นภาพกว้างมากขึ้น เพื่อให้เห็นความใหญ่โตของฉากหรือสิ่งที่ถ่ายทำ หรือใช้เพื่อให้เกิดความรู้สึกของการจากกันของคน 2 คน หรือเป็นการซูมออกมาเพื่อใช้เป็นการจบเรื่อง

บทที่ 4

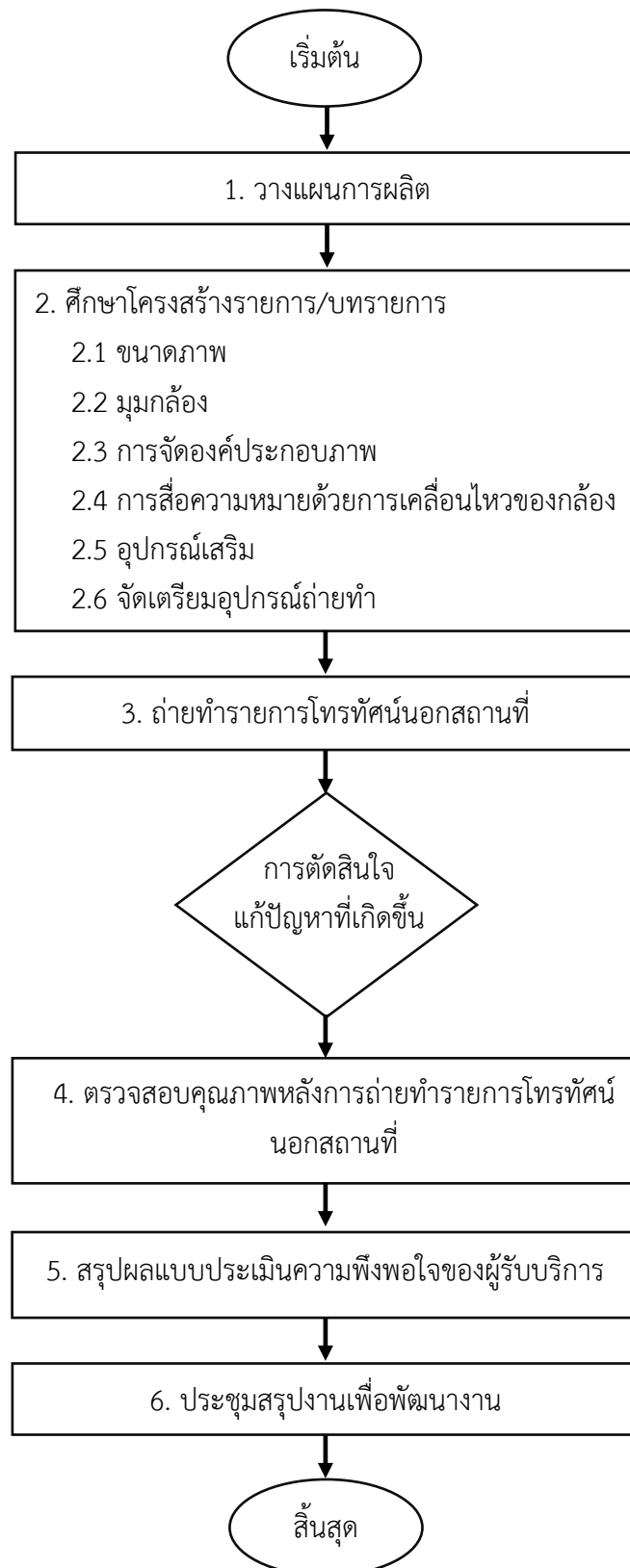
ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

“เทคนิคการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่”

การปฏิบัติหน้าที่ช่างกล้องบันทึกรายการโทรทัศน์ออกสถานที่เป็นขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบของการผลิตรายการโทรทัศน์ เนื่องจากช่างกล้องต้องถ่ายภาพเพื่อให้ได้ภาพตามความต้องการของผู้กำกับรายการ หรือผู้ผลิตรายการ ในที่นี้ขอใช้คำว่าผู้ผลิตรายการโดยหมายรวมถึง นักเทคโนโลยีการศึกษา ผู้กำกับรายการ และผู้ผลิตรายการ โดยเมื่อการถ่ายทำออกสถานที่เสร็จสิ้นแล้วผู้ผลิตรายการสามารถนำภาพเหล่านั้นไปใช้งาน และตัดต่อภาพได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งการทำงานดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ หลักการ ทฤษฎีไปประยุกต์ใช้กับทักษะประสบการณ์ที่มีอยู่ของช่างกล้อง จึงจะสามารถให้ได้ภาพตามความต้องการของผู้ผลิตรายการ การปฏิบัติงานดังกล่าวมีขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนการผลิตรายการร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษา ผู้กำกับรายการ ผู้ผลิตรายการ
2. ศึกษาโครงสร้างรายการ บทรายการ
 - 2.1 ขนาดภาพ
 - 2.2 มุมกล้อง
 - 2.3 การจัดองค์ประกอบของภาพ
 - 2.4 การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง
 - 2.5 อุปกรณ์เสริมที่ต้องการใช้เพิ่มเติม
 - 2.6 การจัดเตรียมอุปกรณ์ถ่ายทำ
3. ถ่ายทำรายการโทรทัศน์ออกสถานที่
 - 3.1 การสำรวจสถานที่ถ่ายทำรายการจริง
 - 3.2 เทคนิคการถ่ายทำรายการออกสถานที่
4. ตรวจสอบคุณภาพหลังการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ออกสถานที่
5. สรุปผลแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ
6. ประชุมสรุปงานเพื่อพัฒนางาน

ทั้ง 6 ขั้นตอน เขียนเป็นแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 4-1 แผนภูมิการปฏิบัติงาน (เขาวรัตน์ แจ่มหล้า 2561)

โดยในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. วางแผนการผลิตรายการร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษา ผู้กำกับรายการ ผู้ผลิตรายการ การวางแผนการผลิตรายการ เป็นการวางแผนระหว่างช่างเทคนิคร่วมกับผู้ผลิตรายการ เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในโครงสร้างรายการ การใช้บทรายการ และให้ข้อเสนอแนะเชิงเทคนิคในการถ่ายทำรายการ เช่น การใช้อุปกรณ์ถ่ายภาพมุมสูง การถ่ายภาพใต้น้ำ สถานที่ถ่ายทำ เสียงรบกวนต่างๆ ตลอดจนทิศทางของแสง เป็นต้น

2. ศึกษาโครงสร้างรายการ บทรายการ การศึกษาโครงสร้างรายการ บทรายการ เมื่อได้มีการวางแผนในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ให้เป็นไปตามบทที่ผู้ผลิตรายการต้องการ โดยช่างกล้องต้องทำความเข้าใจเรื่องภาพ ได้แก่ ขนาดของภาพ มุมกล้อง การจัดองค์ประกอบของภาพ และการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง ในเรื่องของขนาดภาพ มุมกล้อง การจัดองค์ประกอบของภาพ และการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง ซึ่งผู้เขียนได้นำหลักการ ทฤษฎี ดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะช่างกล้อง โดยอาศัยทักษะ ประสบการณ์ตรงที่ผู้เขียนได้ปฏิบัติงานมาเพื่ออธิบายเป็นขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบของการถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ นอกจากนี้ ผู้เขียนได้อธิบายในส่วนของผู้ประเมินในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ โดยในส่วนของผู้ประเมินนี้ เป็นส่วนที่ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลมาจากหลักการ ทฤษฎี และทักษะ ประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้ปฏิบัติงานจริงในการทำงานมา 26 ปี เพื่ออธิบายถึงขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบของการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกสถานที่

2.1 ขนาดภาพ (Field of view) โดยหลักการพื้นฐานของการกำหนดขนาดภาพอาจแบ่งได้ ดังนี้ เช่น ภาพ ELS ,LS ,MLS ,MS ,MCU ,CU ,BCU ,ECU ,2 shot และ ภาพ OVS เป็นต้น

เทคนิคในการถ่ายทำขนาดภาพ

ในการถ่ายทำภาพขนาดต่างๆ ผู้เขียนได้นำหลักการ ทฤษฎี และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริง และได้้นำตัวอย่างเทคนิคในการถ่ายทำภาพขนาดต่างๆ และขอใช้คำทับศัพท์ในการอธิบาย ดังนี้

2.1.1 การถ่ายภาพระยะไกลมาก Extreme Long Shot (ELS) เป็นภาพระยะไกลที่มีขนาดกว้างมาก เป็น Shot เปิดเรื่อง แนะนำสถานที่ ทำให้รู้ว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ใด หรือใช้ในการแสดงภาพรวมทั้งหมดของฉากนั้นๆ ในที่นี้ขอใช้ทับศัพท์ ELS ในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เนื่องจากในภาษาไทยจะมีคำเรียกที่ต่างกันในการถ่ายทำภาพขนาด ELS ซึ่งเป็นลักษณะภาพที่ไกลมาก เพื่อที่จะได้ภาพตามที่ผู้ผลิตต้องการ ช่างกล้องจะต้องสำรวจหาตำแหน่งการตั้งกล้องในบริเวณรอบๆ นั้นว่าจะมีจุดใดที่จะสามารถตั้งกล้องแล้วถ่ายภาพได้ครอบคลุมวัตถุที่เราต้องการถ่าย (Subject) เช่น ตัวอาคาร สถานที่ เพื่อให้ได้ภาพขนาด ELS ดีที่สุด

ในบางครั้งอาจมีความจำเป็นต้องตั้งกล้องในตำแหน่งที่อยู่สูง ช่างกล้องต้องมีความมุ่งมั่นอดทน เพื่อหามุมภาพที่ดีที่สุด อาจต้องปีนเขา หรือขึ้นบันไดที่มีความชัน หรือแม้แต่อาจต้องเดินฝ่าสายน้ำ คู คลอง ทุ่งนา นอกจากนี้ การถ่ายทำภาพขนาด ELS ควรถ่ายภาพในลักษณะแพน และทิลต์ เผื่อไว้เพื่อให้ผู้ผลิตรายการได้นำมาเลือกใช้เป็นช็อตเปิด ปิด หรือช็อตระหว่างรายการได้

ภาพที่ 4-2 การถ่ายทำภาพขนาด Extreme Long Shot (ELS) ของเกาะบาหลี่ที่ถ่ายจากมุมสูง
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างรายการ @อาเซียน ผู้เขียนได้ถ่ายทำภาพขนาด ELS ของเกาะบาหลี่ โดยหาตำแหน่งตั้งกล้องจากมุมสูง ซึ่งสามารถมองเห็นทิวทัศน์โดยรอบ และเห็นนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินมาถ่ายรูปอยู่บริเวณชายหาดหิน จากภาพผู้เขียนต้องการให้เห็นความสวยงามของบรรยากาศยามเย็นที่ยังมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมบรรยากาศริมทะเลตลอดเวลา โดยไม่ได้เน้นเฉพาะจุดใดจุดหนึ่ง

2.1.2 การถ่ายภาพขนาด Long Shot (LS) เป็นภาพระยะไกล แต่มีความกว้างน้อยกว่าขนาด ELS ภาพ LS จะเห็นรายละเอียดของภาพมากกว่าภาพ ELS

ภาพที่ 4-3 การถ่ายทำภาพขนาด Long Shot (LS)

ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างผู้เขียนตั้งกล้องในตำแหน่งเดียวกันกับภาพขนาด ELS แต่ใช้วิธีการซูมอินเปลี่ยนขนาดภาพ เพื่อต้องการเน้นให้เห็นกิจกรรม และรายละเอียดของนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่หากบริเวณนั้นสามารถเคลื่อนย้ายกล้องได้สะดวก ควรเปลี่ยนมุมโดยการย้ายจุดตั้งกล้องเข้าไปใกล้ เพื่อให้ได้ภาพถ่ายขนาด LS โดยไม่ต้องใช้การซูมภาพจากระยะไกล จะทำให้ได้ภาพที่มีความคมชัดมากขึ้น

2.1.3 การถ่ายภาพขนาด Medium Long Shot (MLS) เป็นภาพที่มีขนาดแคบกว่าภาพขนาด LS ถ้าเปรียบกับภาพตัวบุคคลจะเห็นตั้งแต่ศีรษะจนถึงหัวเข่า บางครั้งอาจเรียกขนาดภาพระดับเข่า Knee Shot (KS) ภาพ MLS หรือ KS จะทำให้ผู้ชมเห็นรายละเอียดของสิ่งที่ถ่ายทำและบรรยากาศรอบๆ หรือวัตถุอื่นๆ ที่อยู่ใต้อาณัติด้วย

ภาพที่ 4-4 การถ่ายทำภาพขนาด Medium Long Shot (MLS)

ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหาล้า

จากภาพตัวอย่างเป็นภาพจากรายการ “วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านทอผ้า” ผู้เขียนถ่ายภาพขนาด MLS ของแม่บ้าน 2 คน เพื่อต้องการให้เห็นการสาธิตการย้อมสีเส้นด้าย โดยเน้นจุดเด่นอยู่ที่กิจกรรมของผู้แสดงทั้ง 2 คน แต่ยังคงเห็นองค์ประกอบของภาพ คือ บรรยากาศรอบๆ ที่เป็นบริเวณที่ใช้ในการย้อมสี

2.1.4 การถ่ายภาพขนาด Medium Shot (MS) เป็นภาพขนาดปานกลาง ถ้าเปรียบเทียบกับตัวบุคคล โดยจะเห็นตั้งแต่ศีรษะจนถึงระดับเอว ถือเป็นขนาดภาพที่นิยมใช้กันทั่วไป เพราะสามารถให้รายละเอียดของภาพได้มากขึ้น ไม่เน้นฉากหลัง หรือรายละเอียดรอบๆ แต่จะเน้นกิจกรรมที่ทำอยู่ด้านหน้า

ภาพที่ 4-5 การถ่ายทำภาพขนาด Medium Shot (MS)

ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างผู้เขียนถ่ายทำกิจกรรมของแม่บ้าน เป็นภาพขนาด MS แม่บ้านกำลังปรุงอาหาร ซึ่งจะเน้นถึงวัตถุดิบ และกรรมวิธีในการทำอาหารแบบชาวบ้าน และยังสามารถสื่อให้เห็นถึงสีหน้าท่าทาง อารมณ์ และความรู้สึกของผู้แสดงได้ไปพร้อมๆ กัน

2.1.5 การถ่ายภาพขนาด Medium Close-up (MCU) เป็นภาพขนาดใกล้ปานกลาง แคบกว่าขนาด MS ถ้าเปรียบเทียบกับตัวบุคคล เป็นภาพที่เห็นตั้งแต่หน้าอกจนถึงศีรษะ เป็นการเน้นรายละเอียดของวัตถุที่ถ่ายทำให้ใกล้เข้ามาอีก เพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึงอารมณ์ และความรู้สึกของภาพ

ภาพที่ 4-6 การถ่ายทำภาพขนาด Medium Close-up (MCU)

ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างผู้เขียนถ่ายภาพขนาด MCU ภาพแม่บ้านชิมอาหารซึ่งเป็นภาพต่อเนื่องจากขนาด MS เพื่อให้ผู้ชมเห็นว่า เมื่อผู้ปรุงได้ชิมอาหารแล้วรสชาติของอาหารที่ชิมนั้น มีรสชาติอย่างไรก็จะแสดงออกทางใบหน้านั้นช่างกล้องจะต้องจับภาพขนาด MCU เพื่อให้เห็นอารมณ์ สีหน้าของผู้ชิมได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ชมรับรู้ได้ว่าอาหารที่ปรุงนั้นมีรสชาติที่ผู้ปรุงต้องการแล้วหรือไม่

2.1.6 การถ่ายภาพขนาด Close-up (CU) เป็นภาพขนาดระยะใกล้ โดยตัดส่วนที่ไม่ต้องการออกไป ขยายให้เห็นรายละเอียดของสิ่งที่ถ่ายทำให้ชัดเจนมากขึ้น

ภาพที่ 4-7 การถ่ายทำภาพขนาด Close-up (CS)

ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างผู้เขียนถ่ายภาพวัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงอาหารเป็นภาพขนาด CU เพื่อให้เห็นรายละเอียดของผักแต่ละชนิดแบบเต็มกรอบภาพโดยตัดส่วนที่ไม่ต้องการรอบด้านออกไป เพื่อสื่อให้ผู้ชมรู้ว่าผักที่ใช้ประกอบในการทำอาหารนั้นมีผักอะไรบ้าง

2.1.7 การถ่ายภาพขนาด Big Close-up (BCU) เป็นภาพขนาดใหญ่กว่าภาพขนาด CU เน้นรายละเอียดมากกว่าขนาดภาพ CU มีความชัดของภาพมากขึ้น

ภาพที่ 4-8 การถ่ายทำภาพขนาด Big Close-up (BCU)
ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างผู้เขียนถ่ายภาพขนาด BCU เพื่อต้องการเน้นให้เห็นวัตถุดิบ ความสดของผักที่เก็บมาจากแปลงผักรอบบ้าน ซึ่งขนาดภาพอาจมีขนาดที่ใกล้เคียงกับภาพ CU แต่สามารถนำไปเลือกใช้ในการตัดต่อภาพ เพื่อให้ได้ความหลากหลายของมุมมองภาพ ทำให้รายการมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2.1.8 การถ่ายภาพขนาด Extreme Close-up (ECU) เป็นภาพขนาดใหญ่มากๆ คือใกล้ที่สุด เน้นเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น เพื่อต้องการให้เห็นรายละเอียดของวัตถุนั้นอย่างชัดเจน

ภาพที่ 4-9 การถ่ายทำภาพขนาด Extreme Close-up (ECU)
ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างผู้เขียนถ่ายภาพผักชนิดเดียวที่วางรวมอยู่ในถาดในขนาดภาพ ECU เพื่อต้องการเน้นผักชนิดนี้ชนิดเดียว ซึ่งเป็นผักหลักที่ชาวบ้านปลูกไว้กินเอง มีความสดนำมาปรุงอาหาร ขนาดภาพอาจใกล้เคียงกับภาพขนาด BCU ซึ่งในการถ่ายทำทั่วไปนิยมใช้เรียกขนาดภาพแบบ CU และ BCU มากกว่า เพื่อสร้างความน่าสนใจในรายการ

ในการถ่ายทำเพื่อให้ได้ภาพขนาดต่างๆ นั้น ภาพบางขนาดอาจมีความแตกต่างของภาพที่ใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ผลิตรายการ แต่ถึงแม้ว่าผู้ผลิตรายการไม่ได้บอกความต้องการในขนาดภาพต่างๆ ช่างกล้องควรต้องถ่ายภาพขนาดต่างๆ เพิ่มมาด้วย เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถนำไปเลือกใช้ตัดต่อภาพในรายการได้ อีกทั้งยังช่วยในการตัดต่อรายการไม่ให้เกิดการกระโดด (Jump cut) ของภาพได้อีกด้วย

2.1.9 การถ่ายภาพขนาด 2 Shot เป็นขนาดภาพที่ใช้บอกจำนวนคนในกรอบภาพ ในที่นี้ขอกกล่าวถึง และยกตัวอย่างภาพที่นิยมใช้เรียกกันดังนี้ คือ 2 Shot ,3 Shot และถ้ามากกว่า 3 คนขึ้นไปมักจะเรียกว่า Group Shot

ภาพที่ 4-10 ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำขนาด 2 Shot
ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์สมาชิกของกลุ่มแม่บ้าน ผู้เขียนถ่ายภาพขนาดครึ่งตัว เหมือนกับขนาดภาพ MS แต่ต้องการให้เห็นทั้ง 2 คน ซึ่งเรียกว่า 2 Shot เพื่อให้ผู้ชมรายการเห็นว่ามีการสัมภาษณ์ 2 คน โดยทั้ง 2 คน เป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้ชม นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกพูดคุยอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะมีการพูดคุยโต้ตอบ สนับสนุนกันและกันในเรื่องราวที่ถูกสัมภาษณ์อย่างสลับไหล ไม่ติดขัด อีกทั้งยังสามารถนำมาตัดต่อสลับภาพ ทำให้รายการดูเป็นธรรมชาติ ดูน่าสนใจ และสมจริงมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4-11 ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายทำภาพขนาด 3 Shot
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 2 เป็นภาพขนาด 3 Shot หรืออาจใช้เรียก Group Shot ก็ได้ ผู้เขียนถ่ายภาพนี้เพื่อไว้ใช้ในการ Insert ภาพ เป็นภาพพิธีการต้อนรับแขกผู้มาเยือน เพื่อสื่อให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวบ้าน

ภาพที่ 4-12 ภาพตัวอย่างที่ 3 การถ่ายทำภาพขนาด Group Shot
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 3 เป็นการถ่ายภาพขนาด Group Shot ผู้เขียนถ่ายทำเพื่อต้องการให้เกิดความหลากหลายของมุมมอง และขนาดภาพ และนำไปเลือกใช้ในการตัดต่อภาพ

2.1.10 การถ่ายภาพขนาด Over Shoulder Shot (OVS) เป็นภาพที่ถ่ายจากด้านหลังของคู่สนทนา หรือผู้ฟัง

ภาพที่ 4-13 การถ่ายภาพขนาด Over Shoulder Shot (OVS)

ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

ภาพลักษณะข้ามไหล่ เป็นภาพมุมเฉียงข้ามไหล่ด้านซ้าย หรือด้านขวา หรือมุมตรงกลางระหว่างไหล่คน 2 คน โดยจะเน้นจุดสนใจไว้กลางภาพ

จากภาพตัวอย่าง รายการ “Young Smart Farmer” ผู้เขียนถ่ายทำภาพในลักษณะ OVS ซึ่งตั้งกล้องอยู่ในตำแหน่งตรงกลาง โดยใช้ไหล่ของคู่สนทนา 2 คน เป็น Foreground อยู่หน้ากล้อง แต่เน้นให้จุดเด่นของผู้บรรยายไว้ที่กลางภาพ โดยที่ภาพ Foreground นั้นไม่จำเป็นต้องคมชัด ระดับในการวางตำแหน่งกล้องไม่ควรสูงหรือต่ำเกินไป ควรเป็นระดับสายตา ซึ่งผู้เขียนต้องการให้เกิดความหลากหลายของมุมกล้อง เพื่อสร้างความน่าสนใจและสร้างมิติให้กับภาพ

2.2 มุมกล้อง (Camera Angle) เป็นมุมกล้องหรือมุมมองในระดับความสูงต่ำที่แตกต่างกันในการวางตำแหน่งกล้อง ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ชม

เทคนิคการสื่อความหมายด้วยมุมกล้อง (Camera Angle)

การถ่ายภาพเพื่อใช้ในการสื่อความหมายในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ โดยทั่วไปจะมีอยู่ 3 ลักษณะ ดังนี้

2.2.1 การถ่ายภาพมุมสูง (High Angle) เป็นการตั้งกล้องในตำแหน่งที่สูงกว่าสิ่งที่ถ่ายทำ ภาพในมุมสูงสามารถบอกเล่าเรื่องราว และความรู้สึกได้หลากหลายตามกิจกรรมของภาพนั้น ไม่ได้ใช้แค่สื่อความหมายถึงความต่ำต้อยเท่านั้น แต่เป็นการสร้างมุมมองของภาพอีกมิติหนึ่ง

ภาพที่ 4-14 การถ่ายทำภาพมุมสูง (High Angle)

ที่มา : เซวาร์ตัน แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่าง ผู้เขียนถ่ายภาพมุมสูงการทอผ้าของกลุ่มแม่บ้าน โดยการตั้งกล้องอยู่ด้านหลัง เพื่อต้องการสื่อให้เห็นรายละเอียดของกิจกรรมที่ทำอยู่ และถือเป็นมุมหลักของกิจกรรมนี้ โดยต้องการเน้นให้เห็นถึงวิธีการทอผ้า และความสวยงามของลายผ้า

2.2.2 การถ่ายภาพระดับสายตา (Eye Angle) เป็นการตั้งกล้องให้อยู่ในระดับสายตา หรือระดับเดียวกับวัตถุที่ต้องการถ่ายทำ เป็นมุมกล้องที่นิยมใช้กันทั่วไป

ภาพที่ 4-15 การถ่ายทำภาพมุมระดับสายตา (Eye Angle)

ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่าง ผู้เขียนต้องการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เลี้ยงจิ้งหรีด และต้องการให้เห็นฉากหลังที่เป็นโรงเรือนเลี้ยงจิ้งหรีด โดยตั้งกล้องในระดับสายตา ถึงแม้ว่ามุมกล้องในระดับสายตาจะไม่โดดเด่น แต่สามารถสื่ออารมณ์ และบ่งบอกความรู้สึกได้ จากภาพผู้เขียนถ่ายทำโดยต้องการสื่อให้เห็นความเป็นธรรมชาติ ความเป็นกันเอง โดยไม่แต่งเติมฉากหรือตัวเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์

2.2.3 การถ่ายภาพมุมต่ำ (Low Angle) เป็นการตั้งกล้องในตำแหน่งที่ต่ำกว่าระดับสายตา หรือต่ำมากในลักษณะเงยกล้องขึ้น สื่อให้เห็นถึงความรู้สึกถึงความแข็งแรง ยิ่งใหญ่ ความมีพลังมีอำนาจ มักใช้กับการถ่ายทำภาพเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัด ความเชื่อ และศาสนา

ภาพที่ 4-16 ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำภาพมุมต่ำ
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 1 รายการ “@อาเซียน” ผู้เขียนตั้งกล้องถ่ายจากด้านล่าง ซึ่งเป็นมุมเงย เพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ ความศรัทธาของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของเกาะบาหลีที่มีผู้คนหลั่งไหลขึ้นไป เพื่อนำสิ่งของไปสักการบูชา

ภาพที่ 4-17 ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายทำภาพมุมต่ำ
ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 2 รายการ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านอาหารพื้นบ้าน” ผู้เขียนวางกล้องติดกับพื้น และใช้การ Zoom Out กว้างสุด เนื่องจากมีพื้นที่จำกัดไม่สะดวกในการวางขาตั้งกล้อง เพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึงการทำอาหารชนิดนี้ต้องใช้กำลังแรงกายในการทำด้วยความเหน็ดเหนื่อย ต้องใช้คนหนุ่มสาวที่มีความแข็งแรง เพราะกว่าจะทำอาหารเสร็จจะต้องใช้เวลานาน

2.3 การจัดองค์ประกอบของภาพ

การจัดองค์ประกอบภาพ เป็นการวางตำแหน่งหลักของภาพในตำแหน่งที่เหมาะสม และทำให้เกิดผลทางด้านความรู้สึก และสร้างความน่าสนใจ หลักการจัดองค์ประกอบภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 2.3.1 การใช้กฎสามส่วน
- 2.3.2 ความสมดุล
- 2.3.3 การใช้กรอบภาพ
- 2.3.4 การใช้เส้นนำสายตา
- 2.3.5 ความกลมกลืนของภาพกับฉากหลัง

โดยหลักการจัดองค์ประกอบภาพ ทั้ง 5 ด้าน มีเทคนิคดังนี้

2.3.1 เทคนิคการถ่ายภาพโดยใช้กฎสามส่วน

การถ่ายภาพโดยใช้กฎสามส่วนในการถ่ายทำ ผู้เขียนจะแบ่งจอมองภาพ (Viewfinder) ของกล้องให้เป็น 9 ช่อง โดยใช้เส้นแนวตั้ง 2 เส้น และแนวนอน 2 เส้น วางตัดกันทำให้เกิดจุดตัด 4 จุด เพื่อวางเป็นจุดสนใจของภาพ และใช้เส้นแนวกลาง หรือแนวนอนเป็นเส้นของขอบน้ำ หรือเส้นขอบฟ้า เพื่อให้วางตำแหน่งภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการให้ภาพนั้นสื่อถึงสิ่งใด

ภาพที่ 4-18 ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายทำภาพการวางตำแหน่งเส้นขอบน้ำกับขอบฟ้า
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 1 ผู้เขียนถ่ายภาพทิวทัศน์ของทะเลยามเย็น โดยวางเส้นขอบน้ำกับขอบฟ้าให้วางอยู่ 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอน เพื่อต้องการสื่อให้เห็นความสวยงาม และคลื่นของน้ำทะเลที่ราบเรียบในบรรยากาศยามเย็น

ภาพที่ 4-19 ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายภาพโดยการวางจุดสนใจของภาพในเส้นแนวนอน
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 2 ผู้เขียนถ่ายภาพชาวบ้านกำลังนั่งเรือข้ามแม่น้ำ โดยวางตำแหน่งของเรือไว้ที่ 1 ใน 3 ของเส้นแนวนอน เพื่อให้เห็นบรรยากาศ เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของเรือที่กำลังแล่นออกไป และทำให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น

ภาพที่ 4-20 ภาพตัวอย่างที่ 3 การถ่ายทำภาพการวางตำแหน่งหน้าตรงของบุคคล
ไว้ทางด้านซ้ายมือของภาพตามจุดตัดในระดับสายตา
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

ภาพที่ 4-21 ภาพตัวอย่างที่ 4 การถ่ายทำภาพการวางตำแหน่งหน้าตรงของบุคคล
ไว้ทางด้านขวามือของภาพตามจุดตัดในระดับสายตา
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 3 และ 4 ผู้เขียนถ่ายทำผู้ดำเนินรายการโดยวางตำแหน่งหน้าตรงของคนไว้ตามจุดตัดในระดับสายตา จะเห็นว่า สายตาของผู้ดำเนินรายการจะอยู่บริเวณจุดตัดด้านซ้ายและขวาของภาพ และมีส่วนของกิจกรรมอยู่บริเวณพื้นที่ด้านหน้า เพื่อใช้เป็นตัวถ่วงน้ำหนักของภาพ

2.3.2 เทคนิคการถ่ายภาพแบบสมดุล (Balance)

เป็นการถ่ายภาพที่จัดองค์ประกอบของภาพให้มีความรู้สึกเท่ากันทั้งซ้ายและขวา มีน้ำหนักใกล้เคียงกัน ไม่หนักไปทางด้านใดด้านหนึ่ง ความสมดุลของภาพสามารถแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แบบสมมาตร กับ แบบอสมมาตร ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง พร้อมอธิบายรายละเอียดของภาพ ดังนี้

ภาพที่ 4-22 ภาพตัวอย่าง การถ่ายทำภาพความสมดุลแบบสมมาตร
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างเป็นความสมดุลแบบสมมาตร ผู้เขียนได้ถ่ายทำภาพอาคารพุ่มข้าวบิณฑ์ โดยจัดองค์ประกอบของภาพให้เป็นความสมดุลแบบเท่ากันด้วยรูปทรง ขนาด สัดส่วน และน้ำหนัก เป็นภาพที่เป็นมุมมองจากด้านในตัวอาคารมองผ่านตัวโครงสร้างของอาคาร และมีจุดสนใจอยู่ที่ตัวอาคารพุ่มข้าวบิณฑ์ โดยผู้เขียนใช้โครงสร้างของเสา และตัวอาคารบางส่วนเป็นตัวถ่วงน้ำหนักทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวาเพื่อให้เกิดความสมดุล และเมื่อมองดูแล้วจะให้ความรู้สึกถึงความเท่ากัน

ภาพที่ 4-23 การถ่ายทำภาพความสมดุลแบบอสมมาตร

ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างเป็นความสมดุลแบบอสมมาตร ผู้เขียนถ่ายทำภาพหญิงสาวที่กำลังทำพิธีขอพรจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อทางศาสนาของชาวอินโดนีเซีย โดยผู้เขียนได้วางตำแหน่งของคนไว้ทางด้านซ้ายมือ และให้น้ำที่ไหลออกมาจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์เป็นตัวถ่วงน้ำหนัก เพื่อให้เกิดความสมดุลของภาพ ซึ่งจากภาพตัวอย่างจะเห็นได้ว่า วัตถุที่วางอยู่ในภาพจะมีรูปทรง สี สัน และขนาดที่แตกต่างกัน หากช่างกล้องจัดวางหรือหามุมในตำแหน่งที่เหมาะสมแล้ว จะสามารถทำให้ภาพนั้นเกิดความรู้สึกสมดุลได้

2.3.3 เทคนิคการใช้กรอบภาพ

เป็นการสร้างจุดสนใจหรือเป็นมุมมองที่ทำให้เกิดมิติของภาพ ซึ่งกรอบของภาพอาจเป็นสิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ หรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ จุดสนใจของภาพจะอยู่ในกรอบภาพเท่านั้น

ภาพที่ 4-24 ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายภาพแบบใส่กรอบภาพ

ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 1 ผู้เขียนถ่ายภาพในมุมมองจากด้านในของโบสถ์มองย้อนออกมาเห็นเจดีย์ เห็นนักท่องเที่ยวมาเยือนถ่ายรูปบริเวณด้านหน้าโบสถ์ โดยต้องการให้เห็นมิติของภาพที่เกิดจากการวางกรอบภาพในรูปทรงต่างๆ ไม่เน้นรายละเอียดและลวดลายของกรอบ โดยใช้ความแตกต่างของแสง (Contrast) มาช่วยให้ภาพดูน่าสนใจยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4-25 ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายภาพแบบใส่กรอบภาพ

ที่มา : เซาวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 2 ผู้เขียนถ่ายภาพผ่านซุ้มประตู โดยใช้ซุ้มประตูวางเป็นกรอบภาพ และวางจุดสนใจของภาพไว้ตรงกลางเป็นจุดนำสายตาเข้าไปยังกิจกรรมที่อยู่ด้านใน เพื่อสร้างความรู้สึกให้ผู้ชมอยากติดตามเข้าไปดูกิจกรรมในระยะใกล้ๆ

2.3.4 เทคนิคการใช้เส้นนำสายตา

เส้นช่วยสร้างมุมมองที่น่าสนใจ และช่วยสร้างให้ภาพดูมีมิติขึ้นได้ โดยเราสามารถใช้เส้นของ แนวถนน แนวต้นไม้ สายน้ำ หรือวัตถุต่างๆ ที่วางเรียงตามแนว ทั้งแบบเส้นตรงและเส้นโค้ง ซึ่งให้ความรู้สึกที่ แตกต่างกัน

ภาพที่ 4-26 ภาพตัวอย่างที่ 1 การถ่ายภาพโดยใช้เส้นนำสายตาแบบเส้นตรง
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

ภาพที่ 4-27 ภาพตัวอย่างที่ 2 การถ่ายภาพโดยใช้เส้นนำสายตาแบบเส้นตรง
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 เป็นการนำเส้นนำสายตาแบบเส้นตรง ผู้เขียนถ่ายภาพ โดยใช้แนวถนน และแนวขอบของบ่อน้ำวางเป็นเส้นนำสายตาไปสู่จุดสนใจ เพื่อสร้างความรู้สึกถึงความมี จุดมุ่งหมาย ความแข็งแรง ความเที่ยงตรง ความมีระเบียบแบบแผน

ภาพที่ 4-28 ภาพตัวอย่างที่ 3 การถ่ายภาพโดยใช้เส้นนำสายตาแบบเส้นโค้ง
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่างที่ 3 การใช้เส้นนำสายตาแบบเส้นโค้ง ผู้เขียนถ่ายภาพชาวบ้านชาวอินโดนีเซีย แต่งกายด้วยชุดตามประเพณีทูลสิ่งของไว้บนศีรษะเพื่อนำไปสักการบูชา ณ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยผู้เขียนใช้แนวเส้นถนนที่เป็นเส้นโค้ง เพื่อให้มองเห็นชาวบ้านเดินตามแนวถนนเป็นแนวยาวให้ความรู้สึกถึงความอ่อนช้อย ดูนุ่มนวล มีระเบียบ เรียบง่าย และสวยงาม

2.3.5 เทคนิคความกลมกลืนของภาพกับฉากหลัง

ในการถ่ายทำแต่ละฉากภาพของวัตถุหลักกับฉากหลังควรเป็นเรื่องราวที่สอดคล้อง และมีความกลมกลืนของโทนสีไปในแนวเดียวกัน หากต้องการเน้นเฉพาะวัตถุหลักควรแยกวัตถุหลักออกจากฉากหลัง

ภาพที่ 4-29 การถ่ายทำภาพความกลมกลืนของภาพวัตถุหลักกับฉากหลัง
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่าง ผู้เขียนถ่ายทำภาพวิถีชีวิตของชาวบ้านไทยลาว ที่อาศัยอยู่สองฝั่งแม่น้ำโขงไปมาหาสู่กันโดยทางเรือ โดยต้องการสื่อให้เห็นถึงความกลมกลืน ความเป็นธรรมชาติของวัตถุหน้าและฉากหลัง และทำให้ภาพบอกเล่าเรื่องราวได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 4-30 การถ่ายทำภาพการแยกวัตถุหน้ากับฉากหลัง
ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่าง ผู้เขียนถ่ายทำภาพชาวบ้านนั่งรอเรืออยู่ริมฝั่งแม่น้ำ โดยต้องการเน้นจุดสนใจอยู่ที่ตัวคนให้มีความคมชัด เพื่อแยกวัตถุหน้ากับฉากหลัง โดยการเปิดหน้ากล้องให้กว้างเพื่อให้ภาพเกิดความชัดตื้น และเว้นพื้นที่ด้านหน้าเพื่อสื่อให้เห็นถึงอารมณ์ ความรู้สึก และทิศทางของภาพ

2.4 การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง (Camera Movement) การเคลื่อนไหวของภาพที่เกิดจากการเคลื่อนกล้อง จะเป็นการเปลี่ยนตำแหน่งของกล้องไปในขณะถ่ายทำ ภาพที่เกิดจากการเคลื่อนกล้องอย่างนุ่มนวล และต่อเนื่อง จะทำให้อารมณ์ของภาพที่ได้มีความน่าประทับใจ มีชีวิตชีวา น่าสนใจ น่าติดตาม

เทคนิคในการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวของกล้อง (Camera Movement)

การเคลื่อนไหวของกล้องไปในทิศทางต่างๆ ด้วยความนุ่มนวล และต่อเนื่องช่วยสร้างให้ภาพเกิดความน่าสนใจ มีชีวิตชีวา น่าติดตาม การเคลื่อนไหวของภาพที่เกิดจากการเคลื่อนกล้องพื้นฐานทั่วไปในงานถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ มีดังนี้

- 2.4.1 การเคลื่อนไหวกล้องแบบการแพน (Pan)
- 2.4.2 การเคลื่อนไหวกล้องแบบการทิลต์ (Tilt)
- 2.4.3 การเคลื่อนไหวกล้องแบบการซูม (Zoom)

2.4.1 เทคนิคในการแพน (Pan) กล้อง

ในการแพนภาพไปทางด้านซ้ายหรือขวา เพื่อให้ได้ภาพที่ดูต่อเนื่องและนุ่มนวล ผู้เขียนจะกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการแพนภาพเพื่อให้ได้องค์ประกอบภาพที่เหมาะสม และปรับตั้งปุ่มที่ใช้สำหรับปรับหรือลือคตำแหน่งในการแพนที่ฐานตั้งกล้อง หรือภาษาเทคนิคในการทำงาน เรียกว่า “การปรับความหนืด” เพื่อให้เกิดแรงต้านในการแพนภาพ ให้มีความหนืดที่เหมาะสมโดยทดสอบการแพน เมื่อแพนภาพจนถึงจุดสิ้นสุดแล้วหยุดกล้องจะต้องอยู่ในตำแหน่งหยุดนิ่งได้แบบนุ่มนวล และภาพไม่สั่นไหว หากปรับตั้งความหนืดในการแพนมากเกินไป จะทำให้การแพนกล้องได้ช้า และต้องออกแรงในการแพนกล้องมาก หากเป็นการแพนภาพในแนวระนาบเดียวกัน ผู้เขียนจะใช้วิธีการลือคตำแหน่งของปุ่มปรับการทิลต์ให้อยู่ในตำแหน่งลือค เพื่อป้องกันการแกว่งของภาพในแนวตั้งหรือแนวตั้ง การปรับตั้งความหนืดในการแพนที่ฐานตั้งกล้องจะช่วยให้การควบคุมการแพนภาพมีการเคลื่อนที่แบบช้า หรือเร็วตามความต้องการ ได้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ และนุ่มนวล ช่วยทำให้ภาพดูน่าสนใจ น่าติดตาม

ในการแพนภาพ ไม่ควรปรับตั้งความหนืดของฐานตั้งกล้องแบบไหลลื่นเกินไป หรือที่เรียกว่า “ปลอยฟรี” คือไม่มีความหนืด เพราะจะทำให้การแพนภาพทั้งด้านซ้ายและขวาไหลลื่นเกินไป ทำให้การควบคุมการแพนภาพมีความเร็วไม่สม่ำเสมอ และเมื่อถึงตำแหน่งสิ้นสุดของภาพ กล้องอาจหยุดนิ่งแบบไม่นุ่มนวล และทำให้ภาพสั่นไหวได้

2.4.2 เทคนิคในการทิลต์ (Tilt) กล้อง

การทิลต์เป็นการเคลื่อนไหวของกล้องแบบแนวตั้ง (Tilt Up) หรือแนวตั้ง (Tilt Down) เพื่อให้ได้ภาพที่มีการเคลื่อนที่แบบนุ่มนวล และสวยงาม จะมีการใช้เทคนิคคล้ายๆ กันกับเทคนิคการแพนภาพ แต่เป็นการเคลื่อนไหวในแนวตั้ง หรือแนวตั้ง ผู้เขียนจะกำหนดจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดของการทิลต์ เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาพที่เหมาะสม และปรับตั้งปุ่มที่ใช้สำหรับปรับหรือลือคตำแหน่งในการทิลต์ที่ฐานตั้งกล้อง หรือภาษาเทคนิคในการทำงาน เรียกว่า “การปรับความหนืด” เพื่อให้เกิดแรงต้านในการทิลต์ภาพ ให้มีความหนืดที่เหมาะสม โดยทดสอบการทิลต์เมื่อทิลต์ภาพจนถึงจุดสิ้นสุดแล้วหยุด กล้องจะต้องอยู่ในตำแหน่งหยุดนิ่งได้แบบนุ่มนวล ภาพไม่สั่นไหว หรือเคลื่อนที่ต่อ หรือที่เรียกว่า “กล้องไหล” เนื่องจากในตำแหน่งการทิลต์ทั้งแนวตั้ง และแนวตั้ง จะมีปัจจัยเรื่องน้ำหนักของกล้อง ซึ่งเป็นหลักการของแรงโน้มถ่วงมาเกี่ยวข้องด้วย จึงทำให้การควบคุมการทิลต์ทั้งแนวตั้งและแนวตั้งค่อนข้างยาก หากปรับตั้งความหนืดในการทิลต์กล้องมาก จะทำให้ต้องออกแรงในการทิลต์มากตามไปด้วย หากเป็นการทิลต์ในแนวตั้งฉาก ผู้เขียนจะใช้วิธีการลือคตำแหน่งของปุ่มปรับการแพนให้อยู่ในตำแหน่งลือค เพื่อป้องกันการแกว่งของภาพในแนวนอน

การปรับตั้งความหนืดของการทิลต์ที่ฐานตั้งกล้องจะช่วยให้การควบคุมการทิลต์ภาพมีการเคลื่อนที่แบบช้าหรือเร็วตามความต้องการได้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ และนุ่มนวล ช่วยทำให้ภาพดูน่าสนใจน่าติดตาม

ในการถ่ายภาพแบบทิลต์แนวตั้งและแนวดิ่ง ไม่ควรปรับความหนืดของฐานตั้งกล้องแบบไหลเลื่อนเกินไป หรือที่เรียกว่า “ปล่อยฟรี” คือไม่มีความหนืด เพราะจะทำให้กล้องก้มลง หรือเงยขึ้นจากน้ำหนัก และแรงโน้มถ่วง ทำให้ควบคุมการทิลต์ได้ยาก มีการเคลื่อนที่ของภาพแบบไม่สม่ำเสมอ และเมื่อถึงจุดสิ้นสุดของภาพอาจทำให้ภาพสั่นไหวได้

2.4.3 เทคนิคการซูม(Zoom) ภาพ

การซูม เป็นการถ่ายภาพให้เคลื่อนไหวด้วยการทำงานของเลนส์กล้องแบบความยาวโฟกัสไม่คงที่ สามารถปรับเปลี่ยนความยาวโฟกัสได้โดยไม่ต้องถอดเปลี่ยนเลนส์ ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ จะใช้การซูมอิน (Zoom in) หรือ ซูมเอาท์(Zoom out) โดยควบคุมการซูมด้วยระบบมอเตอร์คอนโทรล ในการซูมอินหรือซูมเอาท์นั้น อาจจำเป็นต้องมีการแพนหรือการทิลต์ภาพร่วมด้วย ผู้เขียนจะใช้หลักการคล้ายกับการแพนและการทิลต์ภาพ โดยการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของภาพ และปรับตั้งปุ่มปรับความหนืดในการแพนและการทิลต์ภาพที่ฐานตั้งกล้องให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ในการเริ่มซูมภาพผู้เขียนจะค่อยๆ ใช้น้ำหนักลงบนปลายนิ้วที่กดปุ่มควบคุมการซูมจนกว่ามอเตอร์คอนโทรลจะเริ่มทำงาน เพื่อให้จุดเริ่มต้นในการซูมภาพจะค่อยๆ เริ่มต้นแบบนุ่มนวลไม่กระตุก และหลังจากนั้นค่อยๆ ใช้น้ำหนักลงบนปลายนิ้วเพื่อปรับความเร็วในการซูมตามความต้องการ และใช้น้ำหนักที่ปลายนิ้วให้คงที่ตลอดการซูมจนถึงจุดสิ้นสุด จะทำให้ได้ภาพที่ดูนุ่มนวล ต่อเนื่อง มีความเร็วของการซูมคงที่ สม่ำเสมอ และทำให้ได้ภาพที่ดูน่าสนใจ

ในการซูมภาพไม่ควรปรับตั้งปุ่มปรับความหนืดในการแพนและการทิลต์แบบปล่อยฟรี หรือไหลเลื่อนเกินไป เพราะเมื่อทำการซูมภาพ และต้องควบคุมการทิลต์และการแพนด้วยพร้อมกันจะควบคุมกล้องได้ยาก และอาจทำให้ภาพสั่นไหวได้ง่าย

2.5 อุปกรณ์เสริมที่ต้องการใช้เพิ่มเติม ในการถ่ายทำบางเรื่องบางเหตุการณ์ ปัจจุบันการถ่ายทำนอกสถานที่อาจจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เสริม เพื่อเพิ่มความหลากหลายของมุมมองให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เช่น เลนส์ถ่ายภาพมุมกว้าง (Wide Angle) อุปกรณ์ถ่ายภาพมุมสูงโดรน กล้องแอคชั่นแคม (Action Camera) สำหรับเดินถ่ายเป็นมุมแทนสายตา หรือกล้องถ่ายภาพใต้น้ำ เป็นต้น

เทคนิคการถ่ายภาพมุมกว้าง

ในการถ่ายทำสถานที่สำคัญๆ เช่น วัด หรือสถานที่ต่างๆ ในกรณีที่มีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถตั้งกล้องในระยะไกลได้จำเป็นต้องใช้เลนส์ Wide แบบ Fish eye สวมต่อที่หน้าเลนส์ เพื่อให้ถ่ายภาพได้ครอบคลุมพื้นที่ตัวอาคารทั้งหมด

ภาพที่ 4-31 การถ่ายทำด้วยการใช้เลนส์ Wide แบบ Fish eye

ที่มา : เซวรัตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่าง ผู้เขียนถ่ายภาพสภาพที่อยู่อาศัยของชาวบ้านดั้งเดิมซึ่งเป็นสภาพห้องนอนเล็กๆ มีพื้นที่แคบมาก ผู้เขียนใช้เลนส์ Wide สวมต่อหน้าเลนส์โดยตั้งกล้องบริเวณหน้าประตู ภาพที่ได้จากการถ่ายทำจะทำให้ประตูเกิดความโค้งมน

ข้อควรคำนึงในการใช้เลนส์ Wide คือ บริเวณแนวเส้นตรงต่างๆ เช่น เสา ขอบตึก ขอบประตู จะดูเป็นเส้นโค้ง ซึ่งเกิดจากคุณสมบัติของเลนส์ แต่ก็ใช่มุมมองที่น่าสนใจ

2.5.1 โดรน (Drone) เป็นอุปกรณ์ถ่ายภาพมุมสูงควบคุมด้วยรีโมทคอนโทรล การใช้โดรนจะเป็นมุมมองจากด้านบนมองลงมาเห็นมุมมองทั้งหมดของพื้นที่ที่ถ่ายทำได้เป็นอย่างดี เปรียบเสมือนมุมมองของนก (Bird Eye View) สามารถควบคุมได้ไกล และเข้าถึงจุดที่เราไม่สามารถถ่ายได้ เช่น ยอดไม้ ภูเขา ทะเล เป็นต้น

เทคนิคการใช้โดรน (Drone)

ในการถ่ายภาพมุมสูงด้วยโดรน ควรดูทิศทางและทดสอบความแรงของลมโดยบินทดสอบในระยะใกล้ๆ ก่อนหากมีกระแสลมแรงโดรนจะไม่สามารถสู้กระแสลมได้ ทำให้ถ่ายภาพได้ไม่นิ่ง และอุปสรรคอีกอย่างหนึ่งที่ต้องระวังคือ นกเหยี่ยว เพราะนกจะคิดว่าเป็นศัตรู หรือเหยื่อ เมื่อนกเห็นจะเฉี่ยว หรือโฉบมาจิกตีที่ตัวโดรน ทำให้โดรนเสียการทรงตัว หรือตกหล่นเกิดความเสียหายได้

2.5.2 กล้องแอคชั่นแคม (Action Camera) การใช้กล้องแอคชั่นแคม ซึ่งเป็นกล้องขนาดเล็ก เราสามารถใช้ถือเดินเป็นมุมแทนสายตาคณถ่าย หรือใช้อุปกรณ์ช่วยจับยึดติดกับหน้ารถยนต์หรือรถจักรยาน เพื่อให้เกิดมุมมองที่ดูน่าสนใจมากขึ้น

ภาพที่ 4-32 การติดตั้งกล้องบนแฮนด์รถจักรยาน

ที่มา : เซวาร์ตน์ แจ่มหล้า

ภาพที่ 4-33 ภาพการถ่ายทำจากมุมมองกล้องที่ติดบนแฮนด์รถจักรยาน

ที่มา : เซวาร์ตน์ แจ่มหล้า

จากภาพตัวอย่าง รายการ “@ อาเซียน” ผู้เขียนถ่ายทำโดยใช้กล้องแอคชั่นแคมติดตั้งกับแฮนด์รถจักรยานเป็นมุมต่ำแบบเงยกล้องขึ้น เพื่อต้องการให้เห็นมุมมองที่แปลกใหม่โดยให้พิธีกรบรรยายและบอกเล่าเรื่องราวของบรรยากาศสองข้างทางในระหว่างขี่รถจักรยานท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง

เทคนิคการใช้กล้องแอคชั่นแคม

ในการถ่ายภาพจากกล้องแอคชั่นแคม ให้ได้ภาพที่ดูไหลลื่นไม่สั่นไหวให้ตั้งโหมดขนาดภาพเป็น Wide หรือกว้างสุด และเปิดฟังก์ชันกันสั่นสะเทือน หรือใช้ติดตั้งกับตัวกันสั่นสะเทือนแบบมือถือ จะช่วยให้ถ่ายภาพติดตามคนเดิน หรือวิ่งได้โดยไม่ทำให้ภาพนั้นสั่นไหว

2.5.3 กล้องถ่ายภาพใต้น้ำ ปัจจุบันกล้องมีขนาดเล็กลงมากสามารถใช้ถ่ายทำใต้น้ำได้ เช่น กล้อง GoPro ซึ่งบางรุ่นสามารถถ่ายใต้น้ำในระดับความลึกไม่เกิน 10 เมตร โดยไม่ต้องใส่เคสกันน้ำ (Water Proof case) หรือที่นิยมเรียกว่า Housing แต่ถ้าต้องการถ่ายทำในระดับที่มีความลึกมากกว่า 10 เมตร หรือเพื่อความปลอดภัยควรใส่เคส หรือ Housing จะช่วยป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากการรั่วซึมของน้ำได้

เทคนิคการถ่ายภาพใต้น้ำ มีดังนี้

2.5.3.1 การถ่ายทำใต้น้ำที่มีความลึกมาก แสงที่ส่องผ่านน้ำจะทำให้ภาพที่ได้มีโทนสีเป็นสีฟ้า หากไม่มีแสงไฟช่วยให้ตั้งค่า ISO ให้สูงขึ้น และใช้ Filter สีแดงใส่ที่หน้าเลนส์จะช่วยให้โทนสีของกล้องกลับมาใกล้เคียงกับสีธรรมชาติมากขึ้น

2.5.3.2 ในการใช้กล้องถ่ายทำใต้น้ำ ควรตรวจสอบอุปกรณ์ตัวเคส หรือ Housing กันน้ำ ซีลยางต่างๆ ต้องอยู่ในสภาพสมบูรณ์ กล้องที่ใส่อยู่ในเคสกันน้ำอาจพบปัญหาความร้อนสะสมในเคส ทำให้มีอุณหภูมิสูง แต่อุณหภูมิของน้ำภายนอกมีความเย็นกว่า ทำให้เกิดเป็นฝ้าขึ้นบริเวณหน้าเลนส์ วิธีการแก้ไขเวลาประกอบตัวกล้องลงในเคสหรือตัว Housing กันน้ำให้นำแผ่นกันความชื้นใส่ด้านข้างทั้ง 2 ข้าง และด้านล่างอีก 1 แผ่น เพื่อช่วยดูดซับความชื้นภายในเคสไม่ให้เกิดเป็นฝ้าที่หน้าเลนส์ได้

2.5.3.3 ในการถ่ายกล้องใต้น้ำ ควรยึดติดกล้องกับทุ่นลอยน้ำ เพื่อป้องกันกล้องหลุดมือ จมน้ำสูญหายได้

2.6 การจัดเตรียมอุปกรณ์การถ่ายทำ หลังจากศึกษาโครงสร้าง และบทรายการแล้วช่างเทคนิค จะต้องจัดเตรียมการ ดังนี้

2.6.1 จองหรือเบิกอุปกรณ์เสริมที่ต้องใช้เพิ่มเติม เช่น เลนส์มุมกว้าง กล้องถ่ายภาพมุมสูง โดรน หรือกล้องถ่ายภาพวิดีโอขนาดเล็ก แอคชั่นแคม

2.6.2 ตรวจสอบ ทดสอบ และตั้งค่า (Setting) ระบบของอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ ได้แก่

2.6.2.1 กล้อง ทำการตั้งค่าความละเอียดของภาพตามที่คุณผลิตรายการกำหนด ทดลองบันทึก เพื่อทำการตรวจสอบการทำงานของกล้องทั้งภาพและเสียงให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

2.6.2.2 ขาดังกล้อง ตรวจสอบการแพน ,ทิลต์ ตัวล็อคต่างๆ ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์

2.6.2.3 สื่อที่ใช้ในการบันทึกรายการ (Memory Card) ควรตรวจเช็คเวลาจากความยาวของรายการว่าควรเตรียมสื่อบันทึกรายการมากน้อยเพียงใด ควรมีสื่อที่ใช้ในการบันทึกรายการสำรองเผื่อไปด้วย หากเกิดปัญหาในการบันทึก หรืออาจมีส่วนที่ต้องการถ่ายทำเพิ่มเติมนอกเหนือจากบทที่เตรียมไว้ก็สามารถนำมาใช้บันทึกเพิ่มได้ และควรทำการ Format ล้างข้อมูลให้พร้อมใช้งานก่อนการถ่ายทำทุกครั้ง

ข้อควรระวัง ในการ Format Memory Card ต้องทำที่ตัวกล้องที่ใช้งานเท่านั้น เนื่องจากโครงสร้างของไฟล์ข้อมูลแต่ละกล้องไม่เหมือนกัน อาจทำให้เกิดปัญหาในระบบบันทึกในการถ่ายทำได้

2.6.2.4 อุปกรณ์แสง ตรวจสอบการทำงานของหลอดไฟ ฟลลิตอร์แสงแบบต่างๆ ตามที่ผู้ผลิตรายการต้องการแสงในแต่ละฉากเป็นอย่างไร ตรวจสอบสายไฟ ปลั๊กไฟ และสวิตช์เปิดปิดว่าใช้งานได้ปกติหรือไม่

2.6.2.5 อุปกรณ์เสียง จัดเตรียมและตรวจสอบไมโครโฟนว่าต้องใช้ไมโครโฟนชนิดใดบ้าง เช่น ไมโครโฟนแบบกระดุมติดเสื้อ ไมโครโฟนแบบไร้สาย (Wireless Microphone) ไมโครโฟนเก็บเสียงแบบ Shotgun ตรวจสอบเครื่องผสมสัญญาณเสียงภาคสนาม (Mixer) แบบ 2 หรือ 4 CH ขึ้นอยู่กับจำนวนการใช้ไมโครโฟนมากน้อยเพียงใด ตรวจสอบถ่านขนาด 2A สำหรับไมโครโฟนแบบไร้สาย และ(Mixer) ให้เพียงพอต่อการใช้งานจนจบการถ่ายทำ

2.6.2.6 แบตเตอรี่ ในที่นี้หมายถึง แบตเตอรี่ที่ใช้กับอุปกรณ์ในการถ่ายทำทั้งหมด เช่น แบตเตอรี่กล้อง แบตเตอรี่คอมพิวเตอร์ ซึ่งตัวคอมพิวเตอร์ใช้ได้ทั้งไฟ AC220v. และไฟจากแบตเตอรี่ DC7.2v. แบตเตอรี่จอภาพ (monitor) ตรวจสอบกระแสไฟหากแบตเตอรี่ก้อนไหนถูกใช้งานจนกระแสไฟเหลือน้อยต้องนำไปประจุไฟโดยการชาร์จไฟไว้ล่วงหน้า

2.6.2.7 จอภาพ (Monitor) ตรวจสอบการทำงานของสวิตช์ปิดเปิด ตรวจสอบปุ่มปรับสัญญาณภาพต่างๆ สามารถทำงานปกติหรือไม่

ในกรณีการถ่ายทำนอกสถานที่ที่ต้องเดินทางไกล ควรมีอุปกรณ์สำรอง เช่น การถ่ายทำรายการต่างจังหวัด และมีรถยนต์สำหรับขนอุปกรณ์และสัมภาระในการเดินทาง เราสามารถเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์เสริมเพื่อไปใช้ได้หลายอย่าง เช่น กล้องตัวที่ 2 , เครนขนาดเล็ก หรือ Dolly เป็นต้น

สำหรับในการเดินทางไปถ่ายทำรายการโทรทัศน์ในต่างประเทศนั้น ค่อนข้างมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ความคล่องตัวในการเดินทางและช่วงการถ่ายทำ ฉะนั้นอุปกรณ์หลักๆ ที่จำเป็นต้องมีสำรอง ได้แก่ กล้องกับอุปกรณ์เสียงคือ ไมโครโฟน กล้องที่ใช้ในการเดินทางไปถ่ายทำในต่างประเทศควรใช้เป็นกล้องขนาดเล็ก เช่น กล้อง DSLR ซึ่งเป็นกล้องถ่ายภาพนิ่ง แต่ปัจจุบันถูกพัฒนาจนสามารถถ่ายภาพ วิดีโอ

แบบความคมชัดสูงได้ และนิยมใช้กันทั่วไป สะดวกและมีความคล่องตัวในการถ่ายทำ การลงทุนต่ำกว่าการจัดซื้อกล้องวิดีโอ

ภาพที่ 4-34 ภาพกล้องและอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ในต่างประเทศ

ที่มา : อภิชาติ ศรีสังขจร

อุปกรณ์เก็บเสียงที่ใช้กับงานถ่ายทำรายการโทรทัศน์ เป็นอุปกรณ์ที่มีความสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ควรมีสำรองในการเดินทางถ่ายทำในต่างประเทศ เพราะจำเป็นต้องใช้เก็บเสียงสัมภาษณ์ หรือเสียงสนทนาซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เป็นไมโครโฟนแบบไร้สาย (Wireless Microphone) หรือ แบบ Shotgun แต่แบบ Wireless Microphone จะมีความสะดวกคล่องตัวในการใช้งานและได้คุณภาพเสียงที่ชัดเจนกว่าตัวอย่างเช่นรายการ ออาเซียน ซึ่งเป็นรายการสารคดีเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว การศึกษา ความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจของอาเซียน จำเป็นต้องเดินทางถ่ายทำหลายประเทศ การใช้กล้องวิดีโอขนาดใหญ่อาจไม่สะดวกในการเดินทางและปฏิบัติงาน และในบางประเทศ ไม่อนุญาตให้ใช้กล้องวิดีโอขนาดใหญ่ในการถ่ายทำ แต่กล้องขนาดเล็กสามารถถ่ายทำได้ เนื่องจากเป็นลักษณะเหมือนนักท่องเที่ยวทั่วไป และสามารถเตรียมกล้องสำรองได้ 2-3 ตัว หากกล้องตัวใดตัวหนึ่งขัดข้อง ก็ยังมีกล้องสำรองเพื่อถ่ายทำต่อได้ การเดินทางไปถ่ายทำในต่างประเทศนั้นใช้งบประมาณค่อนข้างสูง เพราะฉะนั้นอุปกรณ์ในการถ่ายทำจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการถ่ายทำ

3. **ถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่** เป็นการนำแนวคิดจากการวางแผนการผลิตรายการและโครงสร้างบทโทรทัศน์จากผู้ผลิตรายการมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เมื่อเริ่มต้นการผลิตในการเตรียมงานนั้นที่มเทคนิค จะดำเนินการถ่ายทำตามตารางการปฏิบัติงาน โดยเริ่มจากการจัดเตรียมทำตารางในการทำงานในแต่ละวัน จัดเตรียมการลำดับภาพ เพื่อการถ่ายทำ และการสำรวจสถานที่ เมื่อจัดเตรียมทุกอย่างพร้อมจึงลงมือปฏิบัติงานจริง

3.1 **การสำรวจสถานที่ถ่ายทำรายการจริง** ถึงแม้ในขั้นตอนการค้นคว้าข้อมูลจะได้มีการสำรวจไปแล้วแต่เป็นการสำรวจเพื่อหาข้อมูลเพื่อมาประกอบในการวางแผนการถ่ายทำตามบทโทรทัศน์ที่ผู้ผลิตเป็นผู้เขียนบท แต่เมื่อถ่ายทำจริงช่างกล้องต้องสำรวจสถานที่จริง เพื่อวางแผนเกี่ยวกับมุมกล้อง ขนาดของภาพ ดูแสงในการถ่ายทำว่าเพียงพอหรือต้องใช้อุปกรณ์ แสงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ภาพตามที่ต้องการ ที่สำคัญ คือ ภาพที่ถ่ายออกมานั้นต้องมีความสวยงามตามหลักการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการนำเสนอเรื่องราวผ่านภาพ ในการสำรวจมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง ดังนี้

3.1.1 อุปกรณ์ที่ควรเตรียมไปด้วยในการสำรวจ เช่น กล้องถ่ายภาพนิ่ง แผนที่ และไฟฉาย เป็นต้น

3.1.2 สถานที่ถ่ายทำ ช่างกล้องต้องสำรวจว่าเป็นสถานที่ภายในหรือภายนอกอาคาร และอาคารนั้นมีความกว้าง ยาว ลึก แคไหน อย่างไร ประตู หน้าต่าง ทางเข้า ทางออก เป็นอย่างไร เป็นต้น เพื่อวางแผนและติดตั้งอุปกรณ์ในการถ่ายทำ

ตัวอย่างโครงร่างบทโทรทัศน์ (วีดิทัศน์)
เรื่อง Young Smart Farmer ตอนที่ 1
บันทึกบทโทรทัศน์ จังหวัดชัยนาท

ลำดับ ที่	เนื้อหา	เวลา	วิธีการนำเสนอ
1.	ไตเติ้ลรายการ	0.30	Computer Graphic
2.	ความหมายของ Young Smart Farmer	1.00	ผู้ดำเนินรายการ + Info Graphic + Video Clip
3.	<p>กรณีศึกษา Young Smart Farmer</p> <p><u>ผู้ดำเนินรายการ</u> สอนทบทวนวิทยากร โดยลงพื้นที่จริง จังหวัดชัยนาท เกี่ยวกับ</p> <p><u>วิทยากร</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินธุรกิจข้าวออริจิไรซ์ ตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ <ul style="list-style-type: none"> - การเลือกเมล็ดพันธุ์ - การปลูก - การเก็บเกี่ยว - การเกษตรแบบผสมผสาน - การขายสินค้าแบบออนไลน์ - ปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข 2. การนำนวัตกรรมมาใช้ในธุรกิจข้าวออริจิไรซ์ <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาวิจัย - การอบรม การปฏิบัติในพื้นที่จริง - การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ - ปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข 	20.00	
4.	สรุป	1.00	ผู้ดำเนินรายการ + Info Graphic
5.	เครดิตท้าย	0.30	Computer Graphic

ภาพที่ 4-35 ภาพตัวอย่างโครงร่างบท

แผนการถ่ายทำบันทึกเทปนอกสถานที่ (ช่างกล้อง) บางส่วน

วันที่	ช่วงเวลา การถ่ายทำ	รายละเอียดในการถ่ายทำ	สถานที่	เรียบร้อย	ปัญหา/ อุปสรรค
1	9.00-11.00 น.	1. สัมภาษณ์วิทยากร จ.ชัยนาท 1) การดำเนินธุรกิจข้าวออริจิไรซ์ตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ - การเลือกเมล็ดพันธุ์ - การปลูก - การเก็บเกี่ยว - การเกษตรแบบผสมผสาน - การขายสินค้าแบบออนไลน์ - ปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข 2) การนำนวัตกรรมมาใช้ในธุรกิจข้าวออริจิไรซ์ - การศึกษาวิจัย - การอบรม การปฏิบัติในพื้นที่จริง - การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ - ปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข	ลานหน้าบ้าน วิทยากร	✓	
	11.00-12.00 น.	2. การเลือกเมล็ดพันธุ์	ห้องบรรจุ ผลิตภัณฑ์	✓	
	13.00-14.00 น.	3. ผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวออริจิไรซ์	ห้องบรรจุ ผลิตภัณฑ์	✓	
	14.00-15.00 น.	4. วิทยากรนั่งศึกษางานวิจัย ค้นหาข้อมูลจาก Internet รวบรวมข้อมูล	-	✓	
	15.00-17.30น.	5. สภาพแวดล้อม แปลงเกษตรผสมผสาน - แปลงข้าว - พืชผักสวนครัว 6. สภาพแวดล้อมการทำเกษตรแบบ ผสมผสาน - การเลี้ยงเป็ด	แปลงเกษตร ผสมผสาน แปลงเลี้ยงเป็ด	✓	ถ่ายทำ เพิ่ม (ฝนตก)

ภาพที่ 4-36 ภาพตารางแสดงลำดับการทำงาน

3.1.3 เวลาในการถ่ายทำ ช่างกล้องต้องรู้ว่าเป็นเวลาใด เช่น เช้า กลางวัน เย็น หรือกลางคืน เพื่อจะได้เตรียมอุปกรณ์แสงให้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการถ่ายทำ

3.1.4 แหล่งไฟฟ้า ในที่นั้นมีไฟฟ้าใช้หรือไม่ เพราะบางที่เราต้องใช้อุปกรณ์ของแสง เพื่อช่วยในการถ่ายทำ ต้องใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าหรือไม่ ใช้ปลั๊กไฟแบบไหน แรงเคลื่อนไฟฟ้ากี่โวลท์ ในระแวกนั้นมีเสาส่งสัญญาณวิทยุ คลื่นเรดาร์ คลื่นแม่เหล็ก รบกวนหรือไม่ เพราะสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่านั้นอาจรบกวนสัญญาณภาพและเสียงในการถ่ายทำได้

3.1.5 ทิศทางกล้อง หลังจากสำรวจดูสถานที่ ดูทิศทางของแสงแล้ว ช่างกล้องจะกำหนดทิศทางของกล้องได้ว่าจะวางกล้องจุดไหนบ้าง เพื่อให้ได้ภาพตามที่ต้องการ จะใช้อุปกรณ์กล้องอื่นๆ ได้หรือไม่ เช่น ขาตั้งกล้อง หรือครน หากต้องวางกล้องในที่สูงจะมีอุปกรณ์ติดตั้งที่ปลอดภัยหรือไม่

3.1.6 เสียง ช่างกล้องต้องฟังเสียงต่างๆ ในบริเวณที่จะถ่ายทำโดยเฉพาะเสียงรบกวน เช่น เสียงเครื่องปรับอากาศ เสียงรถ หรือเสียงลม หากเป็นเสียงเครื่องปรับอากาศ กับเสียงรถ สามารถหาแนวทางแก้ไขได้โดย การปรับลดความแรงของพัดลมลง หรือปิดเวลาถ่ายทำ ส่วนเสียงรถถ้าเป็นภายในอาคาร ควรปิดประตู หน้าต่าง เพื่อลดเสียงรบกวน หากเป็นภายนอกอาคารควรย้ายสถานที่ให้ห่างจากบริเวณนั้น หากเสียงไม่ได้จำเป็นต้องใช้สถานที่นั้นในการถ่ายทำ ควรใช้ไมโครโฟนแบบรับเสียงแบบทิศทางเดียว และติดตั้งในตำแหน่งใกล้กับปากผู้แสดงมากที่สุด ในกรณีเป็นเสียงรบกวนจากเสียงลม วิธีแก้ไขจะต้องเตรียมอุปกรณ์กันลมสำหรับไมโครโฟน ซึ่งมีอยู่ 2 แบบที่นิยมใช้กันคือ แบบพองน้ำ และแบบเส้นขนทำจากใยสังเคราะห์ ที่เรียกว่าแบบขนแมว มีให้เลือกใช้งานได้หลายขนาดตามรูปแบบของไมโครโฟน

- อุปกรณ์กันลมแบบพองน้ำ สามารถใช้กับสภาพลมที่ไม่แรงนัก และต้องไม่อยู่ในตำแหน่งทิศทางทวนกระแสลม

- อุปกรณ์กันลมแบบขนแมว เส้นขนที่มีความยาวและอ่อนนุ่มจะช่วยดูดซับแรงลมได้เป็นอย่างดี แม้อยู่ในทิศทางทวนกระแสลม หากพบปัญหาเสียงรบกวนดังเกินไป และไม่สามารถควบคุมได้ เช่น เสียงจากการก่อสร้าง เสียงเครื่องจักร ช่างกล้องควรให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้ผลิตรายการเปลี่ยนสถานที่ถ่ายทำใหม่

3.1.7 สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ นอกจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทำโดยตรงแล้ว สิ่งสนับสนุนอื่นๆ ก็มีความจำเป็น เช่น ที่จอดรถของกองถ่าย อาหาร ที่พัก เส้นทาง การเดินทาง เป็นต้น

นอกจากนี้ ขณะมาสำรวจควรถ่ายภาพนิ่งสถานที่นั้น สิ่งของ หรือบุคคลนั้นๆ ไว้ด้วย เพราะนอกจากช่วยความจำเราได้ด้วยแล้ว ยังช่วยในเรื่องของแสง เรื่องของฉาก หรืองานกราฟิกที่จะตามมาโดยเฉพาะฉากละครนอกสถานที่ และที่สำคัญก็คือ ผู้ร่วมสำรวจจะเป็นช่างเทคนิค หรือช่างกล้อง ควรร่วมปรึกษาหารือกันในเรื่องความเป็นไปได้เพื่อเตรียมการถ่ายทำได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด

3.2 เทคนิคการถ่ายทำรายการนอกสถานที่ รายการโทรทัศน์เป็นการสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวสู่ผู้ชมด้วยภาพและเสียง การถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่เป็นการทำงานที่ลงทุนมาก ในเรื่องของเวลาและงบประมาณ ดังนั้น เมื่อลงมือทำจึงต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้ภาพที่สวยงาม น่าสนใจ และที่สำคัญภาพนั้นต้องเล่าเรื่องได้ ดังนั้นในการถ่ายทำภาพทุกช็อตต้องถ่ายอย่างประณีต โดยถือว่าทุกช็อตมีความสำคัญเท่ากันหมด เพราะเมื่อถ่ายทำทุกช็อตอย่างประณีตแล้ว เมื่อนำภาพเหล่านั้นมาตัดต่อ และนำออกอากาศ รายการโทรทัศน์นั้นจะมีคุณค่า มีสาระ มีความน่าสนใจ น่าติดตามชม (พิไลพรรณ ปุกหุด 2530)

จากประสบการณ์การถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ จึงมีเทคนิค 9 ภาพ 1 แสง และ 1 เสียง ที่ควรคำนึง ดังนี้ (พิไลพรรณ ปุกหุด 2530 , เซวรัตน์ แจ่มหล้า 2561)

เทคนิค 9 ภาพ 1 แสง และ 1 เสียง มีดังนี้

3.2.1 ภาพบอกสถานที่ และบรรยากาศทั่วไป เป็นภาพที่ใช้แสดงถึงสถานที่ที่เราไปถ่ายทำ เพื่อให้ผู้ชมรู้ว่าเหตุการณ์ กิจกรรม หรือบุคคลนั้นๆ อยู่ในสถานที่ใด ทุกครั้งที่ถ่ายทำไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดหรืออาคารใดๆ ก็ตาม เราควรบันทึกภาพที่เป็นมุมมองต่างๆ ไปจากภายนอก 2-3 ช็อต เพื่อสื่อให้คนดูรู้ว่าอาคารนั้นตั้งอยู่บริเวณใด มองจากภายนอกแล้วเป็นอย่างไร ถึงแม้ไม่มีกำหนดอยู่ในบทแต่ช่างกล้องควรถ่ายไว้จะมีประโยชน์ในเวลาตัดต่อทั้งสิ้น ในการทำลำดับการถ่ายทำควรใส่รายการนี้ลงไปด้วย เพื่อเป็นการแนะนำสถานที่ที่เราจะไปสัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังมีสภาพแวดล้อมทั่วไปที่ควรถ่ายเพื่อมา เช่น ภาพทิวทัศน์ ภาพตึก อาคารบ้านเรือน ภาพเด็กกำลังเล่น ภาพวิถีชีวิตของชาวบ้าน หรือภาพผู้คนกำลังขับขี่ยานพาหนะ หรือคนกำลังเดิน ภาพประเภทนี้สามารถใช้ในกรณีที่มีการบรรยายถึงสิ่งที่ยากจะแสดงให้เห็นเป็นภาพโดยตรงได้ อย่างชัดเจน เราจะใช้ช็อตประเภทนี้น้อยๆ แค่นั้น ก็ได้จากบท ควรเตรียมเผื่อไว้ให้พอ แต่ระวังอย่าใช้มากเกินไป ถ้าใช้ได้อย่างสัมพันธ์กับคำพูด หรือบทบรรยายมากเท่าไร ช็อตนั้นก็จะมีคุณค่ามากขึ้นเท่านั้น

3.2.2 ถ่ายภาพครั้งเดียวเก็บเกี่ยวมุกกล้อง หมายถึง การถ่ายภาพช็อตเดียว แต่สามารถนำมาใช้ตัดต่อภาพได้ถึง 3 ช็อต การที่จะได้ภาพทั้ง 3 ช็อต ในการถ่ายทำจะใช้การถ่ายทำแบบซูม (Zoom) แพน (Pan) หรือ ทิลต์ (Tilt) เช่น การถ่ายภาพนิ่งอยู่ก่อนประมาณ 10 วินาที จากนั้นจึงทำการซูม แพน หรือทิลต์ จนสิ้นสุดในจุดที่เราต้องการถ่ายแล้วหยุดนิ่งประมาณ 10 วินาที เราจะสามารถนำภาพมาใช้ตัดต่อได้เป็นอย่างดี โดยภาพจะถูกแบ่งเป็น 3 ช็อต คือ ช็อตแรก เป็นภาพนิ่งก่อนซูม แพน หรือทิลต์ 1 ช็อต ส่วนช็อตที่ 2 เป็นภาพที่กำลังซูม แพน หรือทิลต์ ช็อตที่ 3 เป็นช็อตสิ้นสุด ตอนหยุดนิ่ง ส่วนการนำภาพไปใช้ในการตัดต่อก็สามารถเลือกใช้งานได้อย่างเหมาะสม หรือเก็บไว้ใช้ในลำดับอื่นๆ ได้อีก

3.2.3 ภาพเก่าเล่าเรื่อง เป็นการถ่ายทำแบบแสดงซ้ำ หรือทวนแอกชั่นเดิม ตัวอย่างเช่น การถ่ายทำในร้านอาหารมีผู้หญิงคนหนึ่งเดินเข้ามาในร้านอาหารแล้วมานั่งลงที่โต๊ะอาหาร การบันทึกภาพเราจะถ่ายภาพเป็นมุมกว้าง ขนาด LS ก่อน เห็นภาพผู้หญิงเดินเข้ามาในร้านและนั่งลงบนโต๊ะอาหารจึงหยุดบันทึก จากนั้นเราจะเปลี่ยนมุมกล้องและขนาดภาพเพื่อให้ภาพดูเหมือนมีหลายกล้อง โดยจับภาพขนาด MLS บริเวณโต๊ะอาหาร และให้ผู้แสดง แสดงซ้ำเหมือนเดิม การถ่ายทำแบบทวนแอกชั่นเดิมอาจถ่ายทำอย่างน้อย 2-3 ครั้ง ต่อ 1 ฉาก

การถ่ายทำแบบการทวนแอกชั่นเดิมทั้งภาพและเสียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรูปแบบละคร การสาธิตต่างๆ หรือแม้กระทั่งการทวนคำถามในรูปแบบการสนทนา หรือการสัมภาษณ์วิทยากรแบบกึ่งเดียว แต่ต้องการความหลากหลายของขนาดภาพและมุมกล้อง

3.2.4 ภาพกระโดด (Jump cut) โพรตระวังในการเชื่อมต่อภาพหากช่วงภาพไม่ได้คำนึงถึงในช่วงการถ่ายทำ หรือผู้ถ่ายทำขาดการสังเกต ความรอบคอบ และประสบการณ์ เมื่อนำภาพมาตัดต่ออาจทำให้คนดูเกิดความรู้สึกสะดุดได้

ภาพกระโดดอาจเกิดขึ้นได้จากเหตุผลหลายอย่าง เช่น ภาพกระโดดด้วยขนาด สถานที่ เวลา ฉาก ผู้แสดง หรือสีของกล้องเป็นต้น สาเหตุที่อาจทำให้เกิดภาพกระโดดมีดังนี้

- ภาพกระโดดที่เกิดจากขนาด เช่นภาพขนาด ELS เป็น CU ซึ่งมีความแตกต่างของขนาดภาพ ในการถ่ายทำควรถ่ายภาพแบบไล่ขนาด เช่นขนาด LS, MS และ CU

- สถานที่ ควรถ่ายทำในชั้นตอนต่างๆ ของฉากนั้นๆ ให้เสร็จในที่เดียวกัน แล้วจึงเปลี่ยนสถานที่ เพื่อป้องกันการสับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายสิ่งของในฉากนั้น

- เวลา ในการถ่ายทำควรกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับบท เช่น เช้า กลางวัน หรือเย็น ในช่วงเช้ากับเย็นจะต้องมีการวางแผนในการถ่ายทำอย่างดี เนื่องจากแสงในตอนเช้ากับตอนเย็นเปลี่ยนแปลงเร็วมาก อาจทำให้คนดูรู้สึกว่าไม่สมจริง

- ฉาก การถ่ายทำแต่ละครั้งอุปกรณ์ประกอบฉากต่างๆ จะต้องอยู่ในฉากตั้งแต่ต้นจนจบ เช่น การถ่ายทำในฉากเดียวกัน ซึ่งมีแจกันดอกไม้หรือสิ่งของวางอยู่ แต่เมื่อเปลี่ยนมุมกล้องแล้วมีการนำแจกันดอกไม้หรือสิ่งของนั้นออกไป เนื่องจากเกะกะอันนี้ถือว่าภาพกระโดด แต่ถ้าต้องการเอาออกจากฉากจริงๆ ก็สามารทำได้โดยเพิ่มหรือปรับบทให้ผู้แสดงนำออกไป เพื่อให้ผู้ชมรู้ถึงที่มาที่ไป

- ผู้แสดง การถ่ายทำข้ามวันหรือถ่ายซ่อมของเดิม ตัวผู้แสดงจะต้องแต่งตัว เสื้อผ้า หน้าผมให้เหมือนเดิม

- สีของกล้อง การถ่ายทำในแต่ละฉากจะต้องทำการ White Balance ให้ถูกต้องทุกครั้งที่เปลี่ยนสถานที่ เพื่อให้ได้สีที่เป็นธรรมชาติเหมือนจริง หากลืม White Balance อาจทำให้สีของกล้องผิดเพี้ยนเวลานำภาพมาตัดต่ออาจพบปัญหาโทนสีของภาพต่างกัน เรียกว่า ภาพกระโดดด้วยโทนสี ซึ่งอาจจะต้องเสียเวลาในการปรับแก้สีในช่วงการตัดต่อภาพ

3.2.5 ถ่ายภาพคั่นเพื่อย่นระยะเวลา การใช้ภาพเพื่อคั่นกลางในการถ่ายทำรายการเพื่อการสาธิต ใช้เพื่อย่นระยะเวลาในการถ่ายทำที่ต้องใช้เวลานาน ตัวอย่างเช่น การถ่ายทำการทำอาหาร การรอกจนกว่าอาหารจะสุกอาจต้องใช้เวลา 15-20 นาที ขั้นตอนในการถ่ายทำเมื่อถ่ายภาพการทำอาหารใส่วัตุดิบและเครื่องปรุงเรียบร้อยแล้ว ช่วงระหว่างรอกจนสุกควรถ่ายภาพคั่นเวลา เช่น เพลวไฟที่กำลังถูกเร่งให้ร้อนแรงขึ้น ภาพอาหารเดือด ภาพการใช้อุปกรณ์คนอาหารที่กำลังเดือด ภาพสีหน้าคนทำอาหาร หรือภาพการชิมอาหาร การตักใส่จาน ภาพเหล่านี้สามารถใช้เป็นภาพย่นระยะเวลาในการตัดต่อภาพได้ทั้งสิ้น

3.2.6 ถ่ายภาพ Insert เพื่อไว้ ช่างกล้องควรอ่านบทและทำความเข้าใจบทและเนื้อหาตลอดจนเวลาที่ใช้ในแต่ละช่วงเพื่อทำการประเมินว่าต้องใช้ภาพ Insert มากน้อยเพียงใด จะทำให้ช่างกล้องถ่ายทำภาพ Insert ได้ง่าย และตรงกับเนื้อหาของรายการ ตัวอย่างเช่น เราต้องการทำสารคดี เรื่อง “การป้องกันไฟป่า” จำเป็นต้องเดินทางไปถ่ายทำรายการในต่างจังหวัด ซึ่งในขณะที่เดินทางอาจพบเห็นไฟป่าที่กำลังเกิดขึ้นจริง ช่างกล้องซึ่งได้อ่านและทำความเข้าใจกับบทรายการมาแล้ว สามารถถ่ายทำภาพเหตุการณ์ที่เห็นได้ทันที เนื่องจากเป็นภาพที่นำมาใช้ Insert กับเนื้อหาของรายการได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และหาถ่ายได้ยาก ขนาดภาพที่นำมาใช้ตัดต่อภาพ ควรเป็นขนาดภาพที่ต่างระดับกัน เช่น LS ,MS ,CU ,ECU เป็นต้น

3.2.7 เทคนิคการถ่ายทำภาพหรือวัตถุที่อยู่เบื้องหน้าสนใจ ภาพนิ่ง คือ ภาพที่มาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น จากรูปภาพ จากหนังสือ หรือภาพวาดตามสถานที่ต่างๆ ถ้าเราถ่ายภาพนิ่งอยู่กับที่บางภาพอาจจะเก่าและมองไม่ชัดเจน ก็อาจทำให้ไม่น่าดู แต่หากเราทำให้ภาพนั้นมีการเคลื่อนไหวบ้าง รายการนั้นจะดูน่าสนใจยิ่งขึ้น เราจะใช้เทคนิคในการแพน การซูม การทิลต์ ช่วยให้ภาพมีการเคลื่อนไหว ในกรณีที่ภาพนั้นมีพื้นที่ภาพน้อยช่างกล้องสามารถเพิ่มพื้นที่ภาพเพื่อให้สามารถแพน หรือทิลต์ได้ โดยสังเกตองค์ประกอบรอบๆ ภาพ หากมีพื้นที่ที่เป็นสีพื้นก็สามารถจับภาพบริเวณสีพื้นที่ไม่มีภาพ จากนั้นจะแพน ซูม หรือทิลต์มาหาภาพหรือกลับกันจากภาพไปหาสีพื้น ก็จะทำให้ภาพนิ่งมีการเคลื่อนไหว และดูน่าสนใจได้

ข้อควรระวัง ในการถ่ายภาพ หรือวัตถุที่อยู่เบื้องหน้า บางครั้งภาพที่ถ่ายอาจมีการสะท้อนแสง เช่น กรอบกระจก กระจก หรือวัสดุที่มีความมันวาว หรือไฟ Tally จากบริเวณหน้ากล้องสีแดง หรือแม้กระทั่งตัวผู้ถ่ายหรือทีมงานจะมีเงาสะท้อนเข้าไปในภาพ

วิธีการแก้ไข การใช้ผ้าพื้นสีดำ ซึ่งช่างกล้องควรมีติดไว้เพื่อนำมาชิงด้านหลังกล้องจะช่วยแก้ไขได้เป็นอย่างดี ในกรณีที่ไม่มีผ้าดำ การแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้าคือให้หามุมตั้งกล้องใหม่ ซึ่งอาจจะต้องเป็นมุมเฉียง ส่วนสัญญาณไฟ Tally สามารถปิดสวิตช์ Tally ที่บริเวณหน้ากล้องได้

3.2.8 ถ่ายกล้องเดี่ยวแต่เหมือนมีหลายกล้อง ในการถ่ายทำด้วยกล้องตัวเดียว อาจทำได้หลายวิธี ตัวอย่างเช่น การถ่ายทำการสัมภาษณ์ อาจเปิดภาพด้วยภาพขนาด MS ผู้ดำเนินรายการเมื่อแนะนำผู้ถูกสัมภาษณ์ก็จะใช้การซูมเอาท์ (Zoom out) เป็นภาพ 2 shot รอจนผู้ดำเนินรายการโยนคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ จึงใช้การซูมอิน (Zoom in) เป็นภาพขนาด MS ผู้ให้สัมภาษณ์คนเดียว ระหว่างการสนทนาอาจใช้การซูมเอาท์ เป็น 2 shot สลับกับการซูมอิน หรืออาจใช้เป็นการแพน ระหว่างคน 2 คน จนใกล้จบการสัมภาษณ์ช่างกล้องอาจใช้ประสบการณ์ หรืออาจซักซ้อมคำถามก่อนจบรายการไว้ก่อน เพื่อจะได้ซูมเอาท์ออกมาเป็น 2 shot เพื่อปิดรายการ การถ่ายทำรูปแบบนี้เป็นกรถ่ายทำแบบต่อเนื่องยาวจนจบรายการ หากควบคุมเวลาได้ตามกำหนดก็就不用การตัดต่อช่วงการสัมภาษณ์ แต่หากต้องการตัดต่อบางคำถามออกไป ช่างกล้องจะต้องถ่ายภาพขนาด MS หรือ MCU ของทั้ง 2 คนไว้ในลักษณะเหมือนกับเป็นผู้ฟัง หรือการพยักหน้าตอบรับเก็บไว้ด้วย เพื่อใช้คั่นในการตัดต่อภาพ

ตัวอย่างการถ่ายทำการสัมภาษณ์เพื่อเปลี่ยนมุมมองแบบช็อต (Shot) ต่อช็อต ระหว่างคู่สนทนาทั้ง 2 คน โดยเริ่มถ่ายช็อตแรกด้วยภาพขนาด MS ผู้ดำเนินรายการพูดเปิดรายการและแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์ ช็อตที่ 2 เปลี่ยนขนาดภาพเป็น 2 Shot ให้ผู้ดำเนินรายการทวนคำพูดเดิมตอนแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง ช็อตที่ 3 จะเป็นภาพขนาด MS ผู้ให้สัมภาษณ์ยาวจนจบรายการ หลังจากนั้นจึงถ่ายภาพขนาด MS ผู้ดำเนินรายการแต่ละคำถามอีกครั้ง เมื่อครบทุกคำถามแล้วอาจเพิ่มเติมด้วยมุมมองภาพ แบบภาพข้ามไหล่ (OVS) ของคู่สนทนาในลักษณะผู้ฟัง การพยักหน้ารับฟังและปิดรายการด้วยภาพ 2 Shot จะทำให้ผู้ชมได้รับความรู้สึกในการสนทนาในมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น

3.2.9 ถ่ายภาพไม่ข้ามเส้น 180 องศา ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ทั้งในสตูดิโอ และนอกสถานที่ กฎ 180 องศา สำคัญเสมอ ช่างกล้องต้องให้ความสำคัญและเข้าใจเส้น 180 องศา ในการวางมุมมองกล้อง หากช่างกล้องไม่มีความเข้าใจ และวางตำแหน่งมุมมองผิดจะสร้างความสับสนให้กับผู้ชมอย่างมาก เส้น 180 องศา คือเส้นที่กำหนดทิศทางของภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพ เมื่อถ่ายทำเสร็จและนำภาพมาตัดต่อภาพที่ได้จะไปทิศทางที่ถูกต้อง

ตัวอย่างเช่น การถ่ายทำการวิ่งจุดเริ่ม Start เราจะเห็นคนวิ่งจากซ้ายมือไปทางด้านขวามือของจอภาพ เมื่อเราเปลี่ยนมุมมอง มุมที่ 2, 3 หรือมากกว่าผู้ชมก็ยังคงเห็นภาพคนวิ่งจากซ้ายไปขวา แต่หากช่างกล้องเปลี่ยนมุมมองข้ามเส้น 180 องศา ผู้ชมจะเห็นภาพคนวิ่งจากขวามือเป็นซ้ายมือของจอภาพ จะทำให้ผู้ชมสับสนเรื่องทิศทางได้

3.2.10 แสงช่วยสร้างภาพให้ดูดี แสงเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ทั้งในและนอกสถานที่ การจัดแสงสามารถช่วยสร้างบรรยากาศ ช่วยให้ภาพดูมีมิติ มีความคมชัดขึ้น ในการถ่ายทำจึงจำเป็นต้องมีการจัดแสงช่วยตามความเหมาะสมกับสถานที่ รูปแบบรายการ หรือตามบทรายการ การจัดแสงไม่จำเป็นต้องสว่างเท่ากันหมด อาจเน้นเฉพาะจุดใดจุดหนึ่ง หรืออาจใช้เฉพาะแสงจากธรรมชาติก็ได้

3.2.11 เสียงบอกอารมณ์ และความรู้สึก เสียงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ ในการถ่ายทำทุกครั้งควรบันทึกเสียงบรรยากาศ (Background) ในบริเวณนั้นมาด้วย หากไม่ใช้สามารถปิดเสียงได้ในช่วงการตัดต่อภาพ แต่หากต้องการใช้และไม่ได้บันทึกมาตอนถ่ายทำ อาจทำให้รายการขาดความสมบูรณ์ได้ เสียงบรรยากาศ (Background) ที่บันทึกมีความยาวต่อเนื่อง สามารถนำเสียงมาใช้เพื่อ Insert ภาพให้เข้ากับบรรยากาศได้

ในการถ่ายทำในแต่ละฉาก เมื่อถ่ายทำฉากนั้นเสร็จแล้ว และต้องการใช้ภาพในฉากนี้ประมาณ 1 นาที ควรบันทึกเสียงบรรยากาศ (Background) ในฉากนั้นมากกว่าความยาวของภาพเล็กน้อยประมาณ 1.30 นาที เช่น เสียงบรรยากาศทุ่งนายนามเย็น เราจะได้ยินเสียงนก กบ เขียด เสียงแมลงต่างๆ หรือเสียงลมพัดผ่านต้นข้าว เมื่อนำไปใช้ตัดต่อภาพ เราจะใช้เสียงวางยาว 1 นาที จากนั้นจึง Insert ภาพทุ่งนาต้นข้าว นกบินกลับรัง หรือพระอาทิตย์ใกล้ตกดิน จะทำให้ภาพและเสียงบอกเล่าเรื่องราวบรรยากาศและความรู้สึกได้เป็นอย่างดี

4. ตรวจสอบคุณภาพหลังการถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ หลังจากการถ่ายทำเสร็จสิ้นช่างเทคนิคกับผู้ผลิตรายการต้องร่วมกันตรวจสอบดูว่าได้ภาพ ตรงตามบทเนื้อหาหรือไม่ คุณภาพของภาพและเสียง ทางด้านเทคนิคมีความชัดเจนหรือไม่ หากพบปัญหาควรรหาแนวทางแก้ไขทันทีที่พบภาพและเสียงที่ไม่มีคุณภาพ เพื่อทำการวางแผนในการถ่ายทำซ่อมใหม่ เพื่อให้ได้ภาพครบถ้วนสมบูรณ์ตามบทเนื้อหาของรายการ ดังนั้น ช่างกล้องจึงต้องทำการตรวจสอบคุณภาพหลังจากถ่ายทำรายการในแต่ละวันของการทำงานทุกครั้ง

5. สรุปผลแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ การประเมินผลความพึงพอใจของผู้รับบริการหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว จะมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โดยการใช้แบบประเมินของฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการทำงานและการให้บริการให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีแบบฟอร์ม ดังนี้

แบบประเมินความพึงพอใจในการให้บริการ
ฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

คำชี้แจง ขอความร่วมมือท่านตอบแบบประเมินความพึงพอใจในการให้บริการ

โดยกาเครื่องหมาย ลงในช่อง และช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

- ผู้รับบริการภายในสำนักฯ บุคลากรสายวิชาการ
 บุคลากรสายสนับสนุน
 ผู้รับบริการภายนอกสำนักฯ สำนัก
 สาขาวิชา
 นักศึกษาสาขาวิชา

ส่วนที่ 2 การประเมินการให้บริการ

- ห้องผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ ทึ่มบันทึกเทปนอกสถานที่ / webcasting
 ห้องตัดต่อแบบ non-linear..... ห้องวิทยุกระจายเสียง

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1. การตรงต่อเวลาของผู้ให้บริการ					
2. ความมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ					
3. ความรู้ความสามารถของผู้ให้บริการ					
4. ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ให้บริการ					
5. คุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์					
6. ความพึงพอใจโดยรวมของการให้บริการ					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ความหมายของค่าคะแนนระดับความพึงพอใจ

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินที่นำมาใช้ประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน คือ ผู้ใช้บริการจากหน่วยงานภายในสำนักฯ ซึ่งเป็นภาระงานหลัก และหน่วยงานภายนอกสำนักฯ รวมถึงงานรับจ้างผลิตรายการของสำนักฯ

ส่วนที่ 2 เป็นการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการ ทั้งด้านการให้บริการ และทางด้านคุณภาพทางเทคนิค

การวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจ

สูตรในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – S.D.) (Lefferty ,Petter and Rowe ,Julain ,1995 : 561-562)

6. ประชุมสรุปงานเพื่อพัฒนางาน เมื่อกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์นอกสถานที่เสร็จสิ้น เพื่อออกอากาศ ทีมงานทั้งฝ่ายผู้ผลิตรายการและฝ่ายเทคนิค จะประชุมสรุปงานร่วมกันถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบ ในขั้นตอนการทำงานและหาแนวทางแก้ไขเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 5

การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา

งานถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ เป็นงานที่ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีมกับบุคลากรหลายฝ่าย หลายหน่วยงาน รวมทั้งการดูแลรับผิดชอบอุปกรณ์ถ่ายทำ โดยในการไปถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่ ส่วนมากจะเป็นการเดินทางไปราชการต่างจังหวัด ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทางหรืออยู่ร่วมกันหลายวันจนกว่า การปฏิบัติงานจะแล้วเสร็จ จากประสบการณ์การปฏิบัติงาน จึงได้วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการ แก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ไว้ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มงานช่างเทคนิค และกลุ่มผลิตรายการ
2. ด้านงบประมาณ
3. ด้านการบริหารจัดการ
4. ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุ
5. ด้านอื่นๆ

1. ด้านบุคลากร

กลุ่มช่างเทคนิค

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - การไม่ตรงต่อเวลา เนื่องจากการผลิตรายการโทรทัศน์ต้องทำงานร่วมกับคนหลายคน เวลาจึงเป็นสิ่งสำคัญ - ไม่ค่อยมีลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ - หน่วยงานไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร - บุคลากรไม่เพียงพอในบางงาน ผู้ผลิตรายการต้องการคุณภาพของงาน จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เสริม เช่น ขอกล้องเพิ่มเป็น 2 ตัว ซึ่งขณะที่ทีมมีบุคลากรเพียงแค่ 3 คน ต้องทำหน้าที่ ช่างก้อง ,ช่างแสง และช่างเสียง 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการประสานงานเรื่องเวลาให้ชัดเจนกับทุกฝ่าย เพื่อป้องกันความล่าช้าที่จะเกิดขึ้น และทำให้แผนการผลิตต้องใช้เวลามากขึ้น - ควรจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากบางคนมีอายุมาก ทำให้ไม่เท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว - ควรจัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง มีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน - ควรจะมีการพิจารณาเพิ่มช่างเทคนิคได้ในบางงาน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - ในทีมงานมีบุคลากรบางคนไม่ค่อยช่วยเหลือทีม นอกเหนือจากงานในหน้าที่ของตนเอง - บุคลากรขาดขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีผลอย่างมากต่อคุณภาพของงาน - ขาดทักษะ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนางานที่ทำ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดอบรมให้มีความเข้าใจการทำงานเป็นทีม - ควรมีการพิจารณาความดีความชอบกับคนที่ตั้งใจทำงานอย่างยุติธรรม - ควรผลิตรายการในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิมบ้าง เพื่อเพิ่มทักษะ และเกิดการสร้างสรรค์งาน ไม่ควรยึดติดกับรูปแบบเดิมๆ

กลุ่มผลิตรายการ

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรบางคนขาดแผนการทำงาน ทำให้การถ่ายทำล่าช้า เสียเวลาในการปฏิบัติงานมาก - บุคลากรบางคนไม่มีพื้นฐานด้านเทคโนโลยีการศึกษา - บุคลากรบางคนขาดประสบการณ์ในการทำงาน หรือมีพื้นฐานด้านการผลิตรายการน้อย จึงขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสื่อ - ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้ไม่รู้จักคิดรูปแบบการนำเสนอ - ขาดรายละเอียดของการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ - ข้อมูลไม่แน่นอน ขาดการค้นคว้า - ขาดการทำงานเป็นทีมที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - ก่อนการอนุมัติให้ออกไปผลิตรายการนอกสถานที่ ควรมีการตรวจสอบแผนการผลิตรายการ บทโทรทัศน์ ซึ่งรวมถึงรายละเอียดในบทโทรทัศน์ด้วย - การรับบุคลากรควรให้ตรงสายงาน หรือมีประสบการณ์ - จัดฝึกอบรมเพิ่มเติม และควรจัดให้บุคลากรเหล่านี้ อยู่ในกลุ่มของผู้ผลิตรายการที่มีประสบการณ์ - ควรจัดหาแหล่งความรู้เพิ่มเติม เช่น การดูงานตามสถานที่ หรือหน่วยงานต่างๆ ให้แนวคิดและมีอิสระในการทำงาน หรือสร้างแรงจูงใจให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ - ควรมีการวางแผนและหาข้อมูลหน่วยงานที่จะไปถ่ายทำให้ชัดเจน และผู้ประสานงานควรมีทักษะไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ - ควรหาข้อมูลจากแหล่งค้นคว้าหลายๆ แหล่ง หรือจากสถานที่จริงนำมาประกอบก่อนลงมือถ่ายทำ - จัดสัมมนาเกี่ยวกับการทำงานในองค์กรและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. ด้านงบประมาณ

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - ความจำกัดด้านงบประมาณในการผลิตรายการ - ข้อจำกัดของระเบียบราชการทำให้การเบิกจ่ายใช้เงินยุ่งยาก และล่าช้ามาก เช่น การจัดซื้ออุปกรณ์ที่เป็นหมวดครุภัณฑ์กว่าจะได้ของใช้เวลาหลายเดือน - ค่าตอบแทนตามระเบียบของราชการต่ำ ไม่สร้างแรงจูงใจ บางครั้งเป็นอุปสรรคในการเชิญผู้ร่วมรายการ วิทยากรที่มีชื่อเสียง - อัตราเงินเดือนของข้าราชการน้อย ทำให้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถออกไปทำงานกับหน่วยงานเอกชน - ค่าล่วงเวลา และเบี้ยเลี้ยงน้อย ไม่เหมาะสมกับค่าครองชีพที่สูงในปัจจุบัน ทำให้ไม่จูงใจในการทำงานนอกเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอในการผลิตรายการ เพื่อให้รายการมีคุณภาพ - ลดขั้นตอน หรือปรับปรุงกฎ ระเบียบ ให้รัดกุม แต่มีความคล่องตัวในการเบิกจ่ายที่รวดเร็ว - ปรับอัตราค่าตอบแทนของวิทยากรให้สูงขึ้น - การออกนอกระบบราชการควรมีการกำหนดอัตราเงินเดือนตามความสำคัญ และความยากง่ายของงานให้เหมาะสม และจัดหาสวัสดิการ เพื่อสร้างแรงจูงใจกับบุคลากร - ปรับปรุงค่าล่วงเวลา และเบี้ยเลี้ยงให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน

3. ด้านการบริหารจัดการ

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - บางรายการการผลิตรายการเร่งรัดมาก ระยะเวลาสั้นเกินไป ทำให้รายการขาดคุณภาพ - ขาดการจัดเก็บ Stock ภาพที่ดี - หลังการปฏิบัติงานแล้วเสร็จไม่มีการประเมินคุณภาพงาน หรือสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน - ระยะเวลาในการทำงานนอกสถานที่ต่างจังหวัดถูกจำกัด และเมื่อพบอุปสรรคหรือปัญหา เช่น ฝนตก หรือภัยธรรมชาติไม่สามารถเพิ่มวันทำงานออกไปได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการวางแผนการผลิตรายการล่วงหน้า และให้เวลาในการผลิตรายการตามความยากง่ายของงาน - คนจัดเก็บ Stock ภาพ ควรมีความรู้ในการติดต่อเพื่อเก็บ Stock ภาพ และมีการจัดเก็บ Stock ภาพเป็นหมวดหมู่ - จัดทำคณะทำงานประเมินคุณภาพ และสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพในการผลิตรายการครั้งต่อไป - ส่วนอำนวยการควรทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและความคล่องตัวแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - ขาดพื้นที่ในการทำงานที่เหมาะสม - แหล่งค้นคว้าข้อมูลน้อยเกินไป ล้าสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ เพื่อค้นคว้าข้อมูลทาง Internet มีน้อยเกินไป - ระบบการเบิกจ่ายอุปกรณ์ขาดประสิทธิภาพ - การทำงานของระบบราชการยังเป็นในลักษณะเชิงรับ ทำให้ขาดแรงกระตุ้นในการพัฒนางาน - บางรายการบุคลากรด้านการผลิตรายการมากเกินไป และไม่ได้ทำงาน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ - ยานพาหนะไม่เหมาะสม การถ่ายทำรายการโทรทัศน์นอกสถานที่บางครั้งไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ เช่น รถตู้ไม่เหมาะสำหรับการถ่ายทำสารคดีในท้องถิ่นทุรกันดาร - ขาดการฝึกอบรม หรือดูงานอย่างต่อเนื่อง - การจัดซื้ออุปกรณ์ และเครื่องมือไม่เหมาะสมกับการใช้งาน - การผลิตรายการนอกสถานที่ช่างเทคนิคต้องรับผิดชอบอุปกรณ์ และเครื่องมือที่มีราคาสูง - ห้องเก็บเครื่องมือ และอุปกรณ์อยู่ห่างจากที่จอดรถ ในหน้าฝนขนย้ายลำบาก อาจเปียกน้ำทำให้เครื่องมือเสียหายได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดพื้นที่การทำงานให้ฝ่ายผลิตรายการ และฝ่ายเทคนิครวมอยู่ตึกเดียวกัน - จัดหาคอมพิวเตอร์ หนังสือ หรือเอกสารที่ทันสมัยให้เพียงพอ - ควรจัดให้มี Store เก็บอุปกรณ์ที่ใช้เป็นส่วนรวม และสามารถเบิกจ่ายอุปกรณ์ในเวลาราชการได้ตลอดเวลา - ปรับระบบการทำงานเป็นลักษณะเชิงรุก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน - ควรมีการตรวจสอบและจัดสรรบุคลากรในการออกทำงานแต่ละรายการอย่างเหมาะสม - ควรจัดหายานพาหนะให้เหมาะสมกับลักษณะงาน เช่น การถ่ายทำในพื้นที่ทั่วไปควรใช้รถตู้ แต่ถ้าเป็นลักษณะงานในถิ่นทุรกันดาร ควรเป็นรถขับเคลื่อน 4 ล้อ - จัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง - ก่อนการจัดซื้อควรมีการประชุมปรึกษา เพื่อหาข้อมูลจากผู้ใช้งาน - ควรให้ทุกคนในทีมผลิตรายการมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกัน - ควรจัดหาสถานที่จัดเก็บเครื่องมืออุปกรณ์ให้ใกล้กับที่จอดรถ เพื่อสะดวกในการขนย้ายอุปกรณ์

4. ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุ

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์เสริมไม่เพียงพอ เช่น กล้องแอคชั่นแคม (Action Camera) กล้องถ่ายภาพมุมสูง เช่น โดรน - การใช้เครื่องมือไม่เต็มประสิทธิภาพ - ระบบซ่อมบำรุงขาดประสิทธิภาพ เช่น การทำเรื่องเพื่อส่งซ่อมบริษัท การสั่งซื้ออะไหล่ล่าช้า การตรวจซ่อมที่ไม่ตรงจุดเสีย เนื่องจากเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ ช่างซ่อมจะยังขาดประสบการณ์ - เครื่องมือเสียไม่มีเครื่องมือสำรองในการทำงาน - อุปกรณ์และเครื่องมือมีการเสื่อมสภาพตามอายุการใช้งาน หากใช้งานนานเกินไป ย่อมไม่คุ้มกับการดูแลบำรุงรักษา เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีใหม่ๆ จะมีราคาถูกลง - บางสถานที่ไม่มีกระแสไฟฟ้าใช้การชาร์ตแบตเตอรี่ลำบาก 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดหาอุปกรณ์เสริมให้เพียงพอต่อการใช้งาน - ผู้ใช้งานควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำงานของเครื่องมือ และแนะนำความสามารถและประสิทธิภาพของเครื่องมือให้ผู้ผลิตรายการทราบ เพื่อจะได้สร้างสรรค์งาน และใช้เครื่องมืออย่างเต็มประสิทธิภาพ - ปรับปรุงระเบียบให้คล่องตัว และวางแผนสั่งซื้ออะไหล่ที่ต้องเปลี่ยนบ่อยมาสำรองไว้ จัดฝึกอบรมการตรวจซ่อมอย่างต่อเนื่อง - จัดหาเครื่องมือสำรอง เพื่อให้งานสามารถดำเนินต่อไปได้ - ควรมีแผนงานการลงทุนในการจัดหาเครื่องมือ และอุปกรณ์ให้ทันสมัยในระยะเวลาที่เหมาะสม - ควรจัดซื้อเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดเล็กที่สามารถนำไปใช้งานนอกสถานที่ได้

5. ด้านอื่นๆ

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - ภัยธรรมชาติ สภาพดินฟ้าอากาศ เช่น ฝนตก น้ำท่วม - การเกิดโรคระบาดในพืช และสัตว์ อาจทำให้รายการหยุดชะงักได้ - การเดินทางบางสถานที่รถไม่สามารถเข้าไปได้ ต้องแบกอุปกรณ์และสัมภาระจำนวนมาก 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรตรวจสอบข้อมูล สภาพดินฟ้าอากาศ และวางแผนการผลิตก่อนออกเดินทางไปยังทำนออกสถานที่ - ตรวจสอบข้อมูลและประสานงานก่อนออกเดินทาง - ควรอนุมัติจำนวนคนเพิ่ม หรือมีงบประมาณในการจ้างขนถ่ายอุปกรณ์ได้ตามความเหมาะสม

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - การไม่ให้ความร่วมมือของชาวบ้าน หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล หรือสถานที่ถ่ายทำ - ผู้บงการ ความชื้น มีผลกับการทำงานของกล้องโทรทัศน์ และอุปกรณ์ถ่ายทำ - อุบัติเหตุ การถ่ายทำนอกสถานที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น จากการเดินทาง หรือขณะถ่ายทำ 	<ul style="list-style-type: none"> - การประสานงานควรทำความเข้าใจกับชาวบ้าน หรือเจ้าหน้าที่ให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการ - จัดหาวัสดุป้องกันในเวลาถ่ายทำ เช่น ผ้าพลาสติก รมกันฝน หรือกระเป๋าสําหรับใส่กล้อง - เดินทางและทำงานด้วยความระมัดระวัง ตรวจสอบยานพาหนะในการเดินทางไกลให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

บรรณานุกรม

- กรรพุม บุญทวี. (2550). **การผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น**. เอกสารการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2550 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
- การจัดองค์ประกอบภาพ**. (2556). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://Poysirikanda.wordpress.com> (สืบค้นวันที่ : 30 มิถุนายน 2561).
- ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์. (2541). **องค์ประกอบของการสื่อความหมายทางโทรทัศน์**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
- ทิพย์เกษร บุญอำไพ. (2540). **วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา**. เอกสารการสอนสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2540 สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
- ไพไลพรรณ ปุกหุด. (2530). **การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์**. เอกสารการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2530 สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
- ศุทธิณี โอบายะวาทย์ และศิริวรรณ อนันต์โท. (2547). **การสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์**. เอกสารการสอน สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2547 สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี

ภาคผนวก

http://e-doc.stou.ac.th/webstudio3/main.aspx?u=guest

WebStudio

หน้าหลัก ออกจากระบบ

ตรวจสอบการจองห้อง

ตรวจสอบห้อง Outdoor

ตรวจสอบอุปกรณ์ส่วนกลาง

ตรวจสอบรายการจอง

ติดตามการมิลลิติโอ

สัญลักษณ์ที่แสดงสถานะ:

- ระบบยืนยันการจองแล้ว
- แจ้งความจำนงขอใช้บริการ
- เวลาว่าง
- งดให้บริการ

Website นี้ แสดงผลได้มี ประสิทธิภาพที่สุด เมื่อท่านใช้ IE7 หรือ IE8 (Compatible mode)

ตรวจสอบตามวันที่ขอใช้บริการ

วันที่ขอใช้: 14/09/2561 09:00 ถึง 14/09/2561 24:00 ค้นหา

เลขที่ใบจอง	รายการจอง	วันที่จอง	วัน-เวลาเริ่ม	วัน-เวลาสิ้นสุด	ไขว่โควต้า	ผู้จอง
6102999	NON-LINEAR-5 (ยกเล็ก)	17/07/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	ชลลดา สุขโพธิ์เพ็ชร
6103033	NON-LINEAR-7	18/07/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	วรรณวิสา หมุกกลาง
6103053	Studio TV. 2	18/07/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	นิลดี พานนาค
6103061/03	NON-LINEAR-8	19/07/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	อริสดี สืบญาติ
6103404/05	NON-LINEAR-6 (ยกเล็ก)	14/08/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	วันพรทิพย์ สุภวิบูลย์
6103424	NON-LINEAR-1	14/08/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	วิมลลา กลวิวัฒน์
6103552	Studio TV. 3	21/08/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	กตมาลี กิตติเวช
6103604	ทีม OUT DOOR 1	24/08/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	วิสันต์ เขยวิวัฒนา
6103617	Studio TV. 4	27/08/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 19:00	9	ประภาส รินสินจ้อย
6103630	NON-LINEAR-9	27/08/2561	14/09/2561 09:00	14/09/2561 16:00	6	ชัชชชา อมมานราชชน

Change page: 1 2 3 Page size: 10 Change Displaying page 1 of 3, items 1 to 10 of 24.

http://e-doc.stou.ac.th/webstudio3/main.aspx?u=guest

WebStudio

หน้าหลัก ออกจากระบบ

ตรวจสอบการจองห้อง

ตรวจสอบห้อง Outdoor

ทีมถ่ายทำนอกสถานที่

ทีมถ่ายทำนอกสถานที่ (E)

ตรวจสอบอุปกรณ์ส่วนกลาง

ตรวจสอบรายการจอง

ติดตามการมิลลิติโอ

สัญลักษณ์ที่แสดงสถานะ:

- ระบบยืนยันการจองแล้ว
- แจ้งความจำนงขอใช้บริการ
- เวลาว่าง
- งดให้บริการ

Website นี้ แสดงผลได้มี ประสิทธิภาพที่สุด เมื่อท่านใช้ IE7 หรือ IE8 (Compatible mode)

รายละเอียดการจอง :: จองจองทีมบันทึกเทปนอกสถานที่กรุงเทพ/ต่างจังหวัด (ไป-กลับ)

ผู้จอง : วิสันต์ เขยวิวัฒนา เลขที่ใบจอง : 6103604
 ตำแหน่ง : นักวิชาการศึกษา/นักวิชาการโสตฯ วันที่จอง : 24/8/2561
 สังกัด : วิทยาลัยการกระจายเสียง ศวท. สถานะการจอง : ยืนยันการจองเรียบร้อยแล้ว
 เบอร์โทรศัพท์ : 7334-5

ข้อมูลการจอง

สำหรับ การจองทีมบันทึกเทปนอกสถานที่ กรุงเทพ/ต่างจังหวัดแบบไป-กลับ

ชุดวิชา : 13411 : ทรัพยากรสารสนเทศลักษณะพิเศษ ภาคการศึกษา : 1/2561
 รายการ : 001 : รายการที่ 1
 ขอจองทีม : ทีม OUT DOOR 1 (0001)
 วันที่เริ่มการขอใช้ : 14/09/2561 ถึง 14/09/2561
 เวลาตั้งแต่ : 09:00 ถึง 16:00 จำนวนชั่วโมงจอง (ชั่วโมง) : 6
 หมายเหตุ

รายการจังหวัด

จังหวัด กรุงเทพมหานคร

สมาชิกทีมบันทึกเทปนอกสถานที่

เจ้าหน้าที่บันทึกเทปนอกสถานที่	ตำแหน่งทีมบันทึกเทปนอกสถานที่
เขวริศน์ แจ่มเหล่า	หัวหน้าทีม/ช่างกล้อง
ท่านอง พิศทอง	ช่างแสง/ผู้ช่วยช่างกล้อง
สุเมธ หวังพิทักษ์	ช่างเสียง/ผู้ช่วยช่างกล้อง

วัตถุประสงค์การขอใช้บริการ

สำนักงาน

ฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร
รับที่ 430
วันที่ 24 เม.ย. 2561
เวลา 15.49 ผู้รับ อน

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
รับที่ 2422
วันที่ 23 เม.ย. 2561
เวลา 15.28 ผู้รับ อน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสภามหาวิทยาลัย โทร. 7026

ที่ ศธ (พป) 0522.01/1416 วันที่ 23 เมษายน 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บันทึกวิดีโอการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

ตามที่สภามหาวิทยาลัยได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ คณะอนุกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คณะ ประกอบด้วย 1) คณะอนุกรรมการด้านการรับฟังความคิดเห็น และการวิจัย 2) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล 3) คณะอนุกรรมการพัฒนาเทคโนโลยี การศึกษาทางไกล 4) คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรตามกรอบมาตรฐานการสอนทางไกล และ 5) คณะอนุกรรมการ พัฒนาอุทยานการศึกษารัชมังคลาภิเษก นั้น

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการจึงขอความอนุเคราะห์จากสำนักเทคโนโลยีการศึกษานำบันทึกวิดีโอการประชุม คณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย และคณะอนุกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย โดยจะประสานงานแจ้งเป็นคราวๆ ไป ทั้งนี้ฝ่ายเลขานุการได้มอบหมายผู้ประสานงาน ดังนี้

1. คณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มอบหมายนางชนัดดา ศรีรุ่ง โทร. 7026 หรือ 081 925 2977
2. คณะอนุกรรมการด้านการรับฟังความคิดเห็นและการวิจัย มอบหมายนางนิภาพร ภาคอุทัย โทร. 7199 หรือ 087 447 8499
3. คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล มอบหมายนางสาวอุไรวรรณ นำแสงวานิช โทร. 7198 หรือ 081 643 4257
4. คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล มอบหมายนางชนัดดา ศรีรุ่ง โทร. 7026 หรือ 081 925 2977
5. คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรตามกรอบมาตรฐานการสอนทางไกล มอบหมายนางสาวสุกัญญา ศรีทับทิม โทร. 7025 หรือ 086 000 0137
6. คณะอนุกรรมการพัฒนาอุทยานการศึกษารัชมังคลาภิเษก มอบหมายนางสาวภทรรณ อักษร โทร. 7161 หรือ 092 270 0238

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

๑) อึ้ง น. นิตย.
ที่ห้องสอน น. นิตย.
ที่ (โปรดดูเอกสาร)
ที่ (โปรดดูเอกสาร)
อึ้ง น. นิตย.
23 เม.ย. 61

๓) เรือง งามหาญ
ที่ (โปรดดูเอกสาร)
ที่ (โปรดดูเอกสาร)
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล
รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัย
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย
๒๔ เม.ย. 61

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
 4458
 4458
 วันที่ 11 กค 2561
 เวลา 11.06 ผู้รับ

ส่วนราชการ สาขาวิชานิติศาสตร์ โทร. 8351-3
 ที่ ศธ 0522.24/ 1183 วันที่ 11 กรกฎาคม 2561
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บันทึกวิดีโอ
 เรียน ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

ฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร
 748
 วันที่ 17 2 กค 2561
 เวลา 13.56 ผู้รับ

ด้วยสาขาวิชานิติศาสตร์ กำหนดให้มีการสัมมนาเข้มชุดวิชาการบูรณาการนวัตกรรมการสื่อสารทางการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นชุดวิชาในระดับปริญญาโท ซึ่งกำหนดจัดระหว่างวันที่ 13-15 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุม 3026 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ในการนี้ สาขาวิชา ขอความอนุเคราะห์จากสำนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อบันทึกวิดีโอระหว่างวันที่ 13-15 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 3026 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา และขอความกรุณาแจ้งรายชื่อผู้ปฏิบัติงานในระหว่างวัน เวลาดังกล่าว เพื่อที่สาขาวิชาจะได้แจ้งรายชื่อเจ้าหน้าที่บันทึกวิดีโอไปยังสำนักบัณฑิตศึกษาเพื่อจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่กองกลางในการสัมมนาเข้มเพื่อเบิกจ่ายงบประมาณจากสำนักบัณฑิตศึกษาต่อไป

ทั้งนี้ สาขาวิชาได้มอบหมายให้ นางสาววรรณภา นิมอ่อน โทร 8400 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงกับทางสำนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ตามที่กล่าว จะขอบคุณยิ่ง

[Signature]

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ทีม ๐๕ ๑ วันที่ 13
 ทีม ๐๕ ๓ วันที่ 14-15

15 มค
 12 กค 61

3) ๑๗ มค / ๑๖ ส เพื่อไปทนาย

2) 17 กค 61
 ๑๗ มค / ๑๖ ส. 17 กค ๖๑

[Signature]

11 กค 61

4) ๑๖ มค ๖๑
 11 กค 61
 12 กค 61

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ _____ สำนักเทคโนโลยีการศึกษา โทร.๗๓๓๑-๒

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๐๓(๐๑)/๒๕๖๙ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติเดินทางไปราชการต่างจังหวัด

เรียน อธิการบดี

ด้วยสำนักเทคโนโลยีการศึกษา กำลังดำเนินการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อบริการวิชาการแก่สังคม ชุดรายการ Hello English เรื่อง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา และเรื่อง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ประวัติ วัตถุประสงค์ในการจัดสร้าง และนำกิจกรรมต่างๆ ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านฮอลันดา การผลิตรายการดังกล่าวสำนักเทคโนโลยีการศึกษาได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้เดินทางไปบันทึกเทปโทรทัศน์ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๑๕-๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑

ในการนี้ สำนักเทคโนโลยีการศึกษาใคร่ขออนุมัติบุคลากร ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และรถยนต์พาหนะ ดังนี้

๑. บุคลากร

๑.๑ ดร.จิริสิริ เกษมสินธุ์ วิวาทธกร อาจารย์	ผู้ดำเนินรายการ
๑.๒ นายสิงหราช สังข์ยุทธ์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการ	ควบคุมการผลิตรายการ/ กำกับรายการ
๑.๓ นายเชาวรัตน์ แจ่มหล้า	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ชำนาญงาน
๑.๔ นายพรพล สาระพล	ช่างอิเล็กทรอนิกส์ชำนาญงาน
๑.๕ นายทำนอง พิณทอง	นายช่างอิเล็กทรอนิกส์
๑.๖ นายสุเมธ หวังพิทักษ์	นายช่างอิเล็กทรอนิกส์
๑.๗ พนักงานขับรถยนต์ ๑ คน	

๒. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ประกอบด้วย

๒.๑ ค่าเบี้ยเลี้ยง	๑,๖๘๐ บาท
๒.๒ ค่าพาหนะ	๓,๓๐๐ บาท
๒.๓ ค่าที่พัก	๕,๖๐๐ บาท
๒.๓ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๑,๕๐๐ บาท
๒.๔ ค่าทางด่วนพิเศษ	๑๒๐ บาท
๒.๕ เงินสำรองจ่าย	๒,๘๐๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	<u>๑๕,๐๐๐</u> บาท

บันทึกข้อความ

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
รับที่ ๘๓๙๘
วันที่ ๑๕ ส.ค. ๒๕๖๑
เวลา ๙.๐๐ ผู้รับ กช

ส่วนราชการ สำนักบริการการศึกษา ศูนย์บริการการศึกษาประจำภูมิภาค โทร. 7613

ที่ ศธ 0522.04 (03)/ 1848

วันที่ ๑๕ สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่บันทึกภาพการประชุมและพิธีมอบโล่ที่ระลึก

เรียน ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

ฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร
รับที่ 898
วันที่ ๑๕ ส.ค. ๒๕๖๑
เวลา 10.50 ผู้รับ กช

ด้วย ศูนย์บริการการศึกษาประจำภูมิภาค สำนักบริการการศึกษากำหนดให้มีการสัมมนาผู้บริหารและบุคลากรศูนย์บริการการศึกษา และพิธีมอบโล่ที่ระลึกแก่ผู้เกษียณอายุราชการ ประจำปีงบประมาณ 2561 ในวันที่ 4-5 กันยายน 2561 ณ ห้องประชุม อาคารพิทยพัฒน์ และห้องประชุม อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ในการนี้ ศูนย์บริการการศึกษาประจำภูมิภาค สำนักบริการการศึกษา ขอความอนุเคราะห์จัดเจ้าหน้าที่บันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งตลอดการประชุม วันที่ 4 กันยายน 2561 เวลา 08.00 - 21.00 น. ณ ห้องประชุม 104 อาคารพิทยพัฒน์ และวันที่ 5 กันยายน 2561 เวลา 13.00 - 16.30 น. ณ ห้องประชุม 2015 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา พร้อมทั้งสำเนาแผ่น CD Rom ตามรายละเอียด ดังนี้

1. บันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งในช่วงเวลารับลงทะเบียน หน้าห้องประชุม 104 อาคารพิทยพัฒน์ ตั้งแต่เวลา 08.00 น. เป็นต้นไป
2. บันทึกภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียงตลอดระยะเวลาการประชุมในห้องประชุม 104 อาคารพิทยพัฒน์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 21.00 น. พร้อมทั้งสำเนาแผ่น CD Rom (จำนวน 100 แผ่น)
3. บันทึกภาพนิ่ง (พิธีมอบโล่) ในห้องประชุม 2015 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา เวลา 13.00 - 16.30 น. เป็นต้นไป พร้อมสำเนาแผ่น CD Rom (จำนวน 100 แผ่น)

ทั้งนี้ มอบหมายให้ นางจรรยา สุวรรณปราโมทย์ เป็นผู้ประสานงาน โทร. 7613

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

Don

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ)

ผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา

③ 15 ส.ค. ๖๑
 16 ส.ค. ๖๑

④ 15 ส.ค. ๖๑
 16 ส.ค. ๖๑

๑๕ ส.ค. ๖๑
 ๑๖ ส.ค. ๖๑

② 15 ส.ค. ๖๑
 15 ส.ค. ๖๑

บันทึกข้อความ

๕๓๖๘
 115 ลค 2561
 1002

ส่วนราชการ สำนักบริการการศึกษา ศูนย์บริการการศึกษาประจำภูมิภาค โทร. ๗๖๑๓-๖
 ที่ ศธ ๐๕๒๒.๐๔(๐๓)/ ๑๙๙๑ วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้อุปกรณ์พร้อมเจ้าหน้าที่ฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ
 เรียน ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

นายวิชากรกรมเทคโนโลยีการฝึกอบรม
 895
 115 ลค 2561
 10.497

ตามที่ สำนักบริการการศึกษาร่วมกับสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ กำหนดให้มีการ
 ฝึกปฏิบัติเสริมทักษะนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ประจำภาคการศึกษาที่ ๑/๒๕๖๑ ชุดวิชา ๒๗๑๐๔
 วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รวม ๕ รุ่น ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์พร้อมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน นั้น
 ในกรณีนี้ สำนักบริการการศึกษา ขอความอนุเคราะห์จัดอุปกรณ์พร้อมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน
 ตามรายละเอียดแนบท้าย โดยมอบหมายให้ นายเมธี เกื่อนกุล เป็นผู้ประสานงาน
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ)
 ผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา

๓) วิชา ศธ. ๐๕๒๒.๐๔(๐๓)/ ๑๙๙๑
 " วิชา ๐๕๒๒.๐๔(๐๓)/ ๑๙๙๑
 16 สิงหาคม ๖1

๓) วิชา ศธ. ๐๕๒๒.๐๔(๐๓)/ ๑๙๙๑
 15 สิงหาคม ๖1

สำเนา

คำสั่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ที่ 1651 /2560

เรื่อง ให้นักลากรปฏิบัติงานฝ่ายแสง เสียง และการบันทึกภาพ พิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ประจำปีการศึกษา 2558

ด้วยสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานด้านแสง เสียง และการบันทึกภาพ
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2558 วันฝึกซ้อมย่อย ระหว่างวันที่ 22-23 กรกฎาคม
2560 วันฝึกซ้อมใหญ่ ระหว่างวันที่ 6-7 สิงหาคม 2560 และวันพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ระหว่างวันที่
8-9 สิงหาคม 2560 ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่จัดเตรียมและดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
อาศัยอำนาจตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2521 ให้นักลากร
ปฏิบัติงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรในฝ่ายต่าง ๆ ดังรายละเอียดแนบท้ายนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ ชัดเจนงาม)

กรรมการสภามหาวิทยาลัย

รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำเนาถูกต้อง

(นางสุตธีรัตน์ วสุพงศ์โสธร)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ - นามสกุล : นายเชาวรัตน์ แจ่มหล้า
- ตำแหน่ง : ช่างอิเล็กทรอนิกส์ชำนาญงาน
- ประเภทบุคลากร : ข้าราชการ
- วันที่บรรจุเข้ารับราชการ : 2 ตุลาคม พ.ศ.2535
- สังกัด : ฝ่ายวิศวกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วุฒิการศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (สาขาไฟฟ้ากำลัง) วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (สาขาไฟฟ้ากำลัง) วิทยาลัยเทคโนโลยีพระรามหก
ครุศาสตร์บัณฑิต (อุตสาหกรรมศิลป์) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา